

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ MED PREBIVALCI SLOVENIJE

**Izsledki Nacionalne raziskave
o tobaku, alkoholu in drugih drogah
ATADD 2023**

PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ MED PREBIVALCI SLOVENIJE – Izsledki Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2023

Avtorji: *Marjetka Hovnik Keršmanc, Maja Roškar, Maruša Rehberger, Darja Lavtar, Aleš Korošec*

Izdal: *Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana*

Kraj in leto izdaje: *Ljubljana, 2025*

Oblikovanje: *Andreja Frič*

Elektronska izdaja

Spletni naslov: www.nijz.si

Avtorske pravice: © Nacionalni inštitut za javno zdravje

Vse pravice pridržane. Reprodukcijska po delih ali v celoti na kakršenkoli način in v kateremkoli mediju ni dovoljena brez pisnega dovoljenja avtorja. Kršitve se sankcionirajo v skladu z avtorsko pravno in kazensko zakonodajo.

Besedilo ni lektorirano.

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 237368323

ISBN 978-961-7211-68-9 (PDF)

KAZALO VSEBINE

SLOVAR POJMOV	8
VODIČ PO PRIKAZU PODATKOV V PUBLIKACIJI	11
1 KLJUČNI POVZETKI V BESEDI IN SLIKI	13
1.1 Pitje alkoholnih pijač med mladoletnimi prebivalci	13
1.2 Pitje alkoholnih pijač med polnoletnimi prebivalci	13
1.3 Pitje alkoholnih pijač in duševno zdravje	16
1.4 Posledice zaradi pitja alkoholnih pijač drugih	16
1.5 Strinjanje z nekaterimi trditvami o škodljivosti alkohola	16
1.6 Podpora ukrepom alkoholne politike	16
2 UVOD	21
3 OPIS RAZISKAVE IN METODOLOGIJE	25
3.1 Priprava podatkov za analizo	26
3.2 Metodologija analize	28
3.3 Uporabljene pojasnjevalne spremenljivke	28
3.4 Uporabljeni kazalniki, ki označujejo pivske navade	29
3.4.1 Abstinenci in pivci	29
3.4.2 Abstinenci, pivci znotraj dnevne meje manj tvegane pitja in pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tvegane pitja	29
3.4.3 Osebe, ki so se v zadnjih 12 mesecih/v zadnjem mesecu opile	30
3.4.4 Osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih/v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pile tvegano ali škodljivo	30
3.5 Mnenja prebivalcev o škodljivosti alkohola in nekaterih ukrepih alkoholne politike	31

3.6 Uporabljeni kazalniki duševnega zdravja	31
3.6.1 Verjetnost težav v duševnem zdravju	31
3.6.2 Ocena izbranih bolezni na področju duševnega zdravja	31
3.6.3 Samomorilne misli ali poskus samomora	31

4 RAZŠIRJENOST PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ **32**

4.1 Delež abstinentov in pivcev alkoholnih pijač v zadnjem letu, pogostost pitja alkoholnih pijač in običajno popita količina alkohola ob eni pivski priložnost	32
4.1.1 Delež abstinentov in pivcev alkoholnih pijač v zadnjem letu med prebivalci, starimi 15–74 let	32
4.1.2 Delež abstinentov in pivcev alkoholnih pijač v zadnjem letu med prebivalci, starimi 15–17 let ter 18–74 let	32
4.1.3 Pogostost pitja alkoholnih pijač med prebivalci, ki pijejo alkoholne pijače	33
4.1.4 Običajno popita količina alkohola ob eni pivski priložnosti	34

5 ABSTINENTI, OSEBE, KI PIJEJO ZNOTRAJ DNEVNE MEJE MANJ TVEGANEGA PITJA IN OSEBE, KI PIJEJO ČEZ DNEVNO MEJO MANJ TVEGANEGA PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ **36**

5.1 Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci, starimi 15–74 let	36
5.2 Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci, starimi 18–74 let	38
5.2.1 Deleži abstinentov, moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let	41
5.2.2 Deleži abstinentk, žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let	45

6 OPIJANJE **48**

6.1 Opijanje v zadnjem letu	48
6.1.1 Deleži prebivalcev, starih 15–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	48
6.1.2 Pogostost opijanja med prebivalci, starimi 15–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (pivci)	49

6.1.3	Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	49
6.1.4	Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	50
6.1.4.1	Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	53
6.1.4.2	Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile	55
6.1.5	Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	57
6.1.6	Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	58
6.1.6.1	Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	61
6.1.6.2	Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile, med pivkami	62
6.2	Opijanje v zadnjem mesecu	65
6.2.1	Deleži prebivalcev, starih 15–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	65
6.2.2	Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	66
6.2.3	Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	66
6.2.3.1	Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	70
6.2.3.2	Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile	71
6.2.4	Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	73
6.2.5	Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	74
6.2.5.1	Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci	77
6.2.5.2	Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile, med pivci	78

7 TVEGANO ALI ŠKODLJIVO PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ	81
7.1 Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem letu	81
7.1.1 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 15–74 let	81
7.1.2 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 18–74 let	82
7.1.2.1 Deleži moških s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let	86
7.1.2.2 Deleži žensk s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let	88
7.2 Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem mesecu	91
7.2.1 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 15–74 let	91
7.2.2 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 18–74 let	92
7.2.2.1 Deleži moških s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu	96
7.2.2.2 Deleži žensk s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu	98
8 TRENDI V PITJU ALKOHOLNIH PIJAČ V OBDOBJU 2012–2023	100
8.1 Trendi v pitju alkoholnih pijač med prebivalci, starimi 15–17 let	100
8.2 Trendi v pitju alkoholnih pijač med prebivalci, starimi 18–64 let	100
8.2.1 Trendi za abstinente in pivce	100
8.2.2 Trendi za abstinente, pivce, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivce, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	106
8.2.3 Trendi za prebivalce, ki so se v zadnjih dvanajstih mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili	112
8.2.4 Trendi za prebivalce, ki pijejo tvegano ali škodljivo	124
9 MNENJA PREBIVALCEV O ŠKODLJIVOSTI ALKOHOLA IN NEKATERIH UKREPIH ALKOHOLNE POLITIKE	130
9.1 Mnenja o škodljivosti alkohola	130
9.2 Mnenja o ukrepih alkoholne politike	130

10 PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ IN DUŠEVNO ZDRAVJE	133
10.1 Verjetnost težav v duševnem zdravju	133
10.2 Ocena prisotnosti izbranih bolezni na področju duševnega zdravja	134
10.3 Samomorilne misli ali poskus samomora	135
11 POSLEDICE ZARADI PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ DRUGIH OSEB	136
12 KAZALO SLIK	137
13 KAZALO PREGLEDNIC	140
14 LITERATURA	144

SLOVAR POJMOV

V spodnji preglednici smo opredelili osnovne strokovne pojme glede pitja alkoholnih pijač, ki jih uporabljamo v tej publikaciji in kot smo jih opredelili v Nacionalni raziskavi o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2023.

Pojem	Opredelitev pojma	Vprašanje iz Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2023
Alkoholna pijača oz. pijača, ki vsebuje alkohol	Alkoholna pijača je vsaka pijača, ki vsebuje alkohol. Alkohol je psihoaktivna snov, ki vpliva na delovanje človekovega osrednjega živčnega sistema, je tudi toksin, rakotvoren in teratogen. Za učinke alkohola je odgovoren etanol oz. etilni alkohol, ki nastane pri alkoholnem vrenju oz. alkoholni fermentaciji. Alkoholne pijače najpogosteje delimo v tri skupine: pivo, vino in žgane pijače. Pogosto se v populacijskih raziskavah pivskih navad kot posebna vrsta alkoholne pijače pojavlja tudi radler.	V raziskavi smo anketirance spraševali o pogostosti in količini popitega piva, radlerja, vina in žganih pijač. Pri nekaterih vprašanjih smo kot primere alkoholnih pijač navedli: vino, pivo, radler, koktajl, žgane pijače.
Osebe, ki alkohola ne pijejo – abstinenti	Abstinenti so osebe, ki v zadnjih 12 mesecih niso pile alkoholnih pijač.	Abstinenti so anketiranci, ki so na vprašanje »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih pili pijače, ki vsebujejo alkohol? Nekateri primeri so vino, pivo, radler, koktajl, žgane pijače ...« odgovorili z odgovorom »Nikoli.«.
Osebe, ki pijejo alkoholne - pivci	Osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače.	Pivci so anketiranci, ki so na vprašanje »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih pili pijače, ki vsebujejo alkohol? Nekateri primeri so vino, pivo, radler, koktajl, žgane pijače ...« odgovorili z enim od naslednjih odgovorov: 4- ali večkrat na teden, 2- do 3-krat na teden, 2- do 4-krat na mesec, 1-krat na mesec ali manj.
10 gramov čistega alkohola (1 merica alkohola)	10 gramov čistega alkohola je v 1 dl vina ali v 2,5 dl piva ali v 5 dl radlerja ali v 0,3 dl žganja.	Pri izračunu količine popitega alkohola smo upoštevali, da 1 merica alkohola vsebuje 10 g čistega alkohola.
Pogostost pitja alkoholnih pijač	Za določitev pogostosti pitja posameznih alkoholnih pijač (pivo, radler, vino, žgane pijače), smo v raziskavi uporabili naslednja vprašanja »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih pili vino/pivo/radler/žgane pijače?« Možni odgovori: vsak dan, 3- do 6-krat na teden, 1- do 2-krat na teden, 2- do 3-krat na mesec, 1-krat na mesec, nekajkrat na leto, nikoli, ne vem, ne želim odgovoriti.	
Količina popite alkoholne pijače	Za določitev količine popite alkoholne pijače smo v raziskavi uporabili naslednje vprašanje: »Koliko alkoholne pijače ste običajno popili na dan, ko ste pili?« (izraženo v dl (vino, pivo, radler) ali šilcih oz. kozarčkih po 0,3 dl (žgane pijače)).	
Povprečna količina popite alkoholne pijače na dan (izražena v gramih čistega alkohola)	Iz odgovorov o pogostosti pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in količini popite alkoholne pijače na dan, ko je oseba pila alkohol, smo izračunali količino popitega čistega alkohola na leto, nato pa povprečno količino na dan, izraženo v gramih čistega alkohola. Ker ima vsaka od štirih vrst alkoholnih pijač (pivo, radler, vino, žgane pijače) različno vsebnost alkohola, smo najprej za vsako vrsto alkoholne pijače posebej in nato še za vse skupaj izračunali grame čistega alkohola, popitega na leto in na dan.	

Pojem	Opredelitev pojma	Vprašanje iz Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2023
Dnevna meja manj tveganega pitja alkoholnih pijač	Dnevna meja manj tveganega pitja alkohola je opredeljena: • za ženske največ 10 gramov čistega alkohola na dan, • za moške največ 20 g čistega alkohola na dan.	
Pivci, ki ne presegajo dnevne meje manj tveganega pitja alkoholnih pijač	Osebe, ki v povprečju na dan popijejo enako ali manj alkohola kot opredeljujejo dnevne meje manj tveganega pitja alkoholnih pijač.	
Pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja alkoholnih pijač	Osebe, ki v povprečju na dan popijejo več alkohola kot opredeljujejo dnevne meje manj tveganega pitja alkoholnih pijač.	
Opijanje v zadnjih 12 mesecih	Ženske, ki so najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih ob eni priložnosti popile 40 gramov čistega alkohola ali več. Moški, ki so najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih ob eni priložnosti popili 60 gramov čistega alkohola ali več.	Delež oseb, ki so se v zadnjem letu opile ob eni priložnosti, smo pridobili iz vprašanja »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih ob eni priložnosti (npr. na zabavi, za rojstni dan za novo leto) popili: moški 6 meric ali več alkoholnih pijač in ženske 4 merice ali več alkoholnih pijač?«
Opijanje v zadnjem mesecu	Ženske, ki so najmanj 1-krat v zadnjih 30 dneh ob eni priložnosti popile 40 gramov čistega alkohola ali več. Moški, ki so najmanj 1-krat v zadnjih 30 dneh ob eni priložnosti popili 60 gramov čistega alkohola ali več.	Delež oseb, ki so se v zadnjem mesecu opile ob eni priložnosti, smo pridobili iz vprašanja »Kako pogosto ste v zadnjih 30 dneh ob eni priložnosti (npr. na zabavi, za rojstni dan za novo leto) popili: moški 6 meric ali več alkoholnih pijač in ženske 4 merice ali več alkoholnih pijač?«
Pivska priložnost	Priložnost oz. čas oz. določen dogodek, ko oseba pije alkoholne pijače.	Pivsko priložnost smo opredelili kot čas oz. določen dogodek, ko je oseba pila alkoholno pijačo. V vprašalniku smo anketirancem podali naslednje primere pivskih priložnosti: npr. na zabavi, za rojstni dan, za novo leto.
Tvegano ali škodljivo pitje alkoholnih pijač	Osebe, ki pijejo alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali osebe, ki so se v zadnjih 12 mesecih/zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile.	Pri opredelitvi smo izhajali iz koncepta povišanega tveganja, torej pitja čez dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali opijanja najmanj 1-krat na leto. Slednje namreč predstavlja tveganje za pojav škodljivih posledic zaradi pitja alkohola, ki se lahko kažejo v obliki težav na področju telesnega in duševnega zdravja, v odnosih, varnosti v prometu, nasilju, ipd.

Pojem	Opredelitev pojma	Vprašanje iz Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2023
Pitje alkohola pri mladoletnih udeležencih	Mladoletni udeleženci so bili v raziskavi opredeljeni kot tisti, ki so stari 15–17 let.	Mladoletni udeleženci, ki so poročali, da so v zadnjih 12 mesecih pili alkohol, so bili opredeljeni kot pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja. Razlog za to je, da pitje alkoholnih pijač pri mladoletnih osebah predstavlja resno grožnjo za razvoj in zdravje, zato lahko mladoletne pivce, ne glede na popito količino alkoholnih pijač, takoj uvrstimo med pivce, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja. Prav tako je v Sloveniji z Zakonom o omejevanju porabe alkohola, prepovedana prodaja in ponudba alkoholnih pijač mlajšim od 18 let.

VODIČ PO PRIKAZU PODATKOV V PUBLIKACIJI

Za lažjo orientacijo bralcu v spodnji preglednici prikazujemo način prikaza podatkov v publikaciji.

Spremenljivka		Prikaz podatkov po spolu in starostnih skupinah
Razširjenost pitja alkoholnih pijač	Abstinenti (osebe, ki v zadnjih 12 mesecih niso pile alkoholnih pijač) / Pivci (osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače)	Prebivalci, stari 15–74 let 15–17 let 18–74 let
	Pogostost pitja alkoholnih pijač med pivci	Prebivalci, stari 15–74 let
	Običajno popita količina alkohola ob eni pivski priložnosti med pivci	Prebivalci, stari 15–74 let
Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tvegane pitja, in osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tvegane pitja	Abstinenti Osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tvegane pitja Osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tvegane pitja	Prebivalci, stari 15–74 let
	Abstinenti Osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tvegane pitja Osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tvegane pitja	Prebivalci, stari 18–74 let: Skupaj Moški Ženske
Opijanje	Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih	Prebivalci, stari 15–74 let 15–17 let 18–74 let: Skupaj Moški Ženske Pivci, stari 15–17 let 18–74 let: Skupaj Moški Ženske
	Opijanje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu	Prebivalci, stari: 15–74 let 15–17 let 18–74 let: Skupaj Moški Ženske Pivci, stari: 15–17 let 18–74 let: Skupaj Moški Ženske

Spremenljivka		Prikaz podatkov po spolu in starostnih skupinah
Tvegano ali škodljivo pitje alkoholnih pijač	Tvegano ali škodljivo pitje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih	Prebivalci, stari 15–74 let Pivci, stari 15–74 let Prebivalci, stari 18–74 let Pivci, stari 18–74 let: Skupaj Moški Ženske
	Tvegano ali škodljivo pitje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu	Prebivalci, stari 15–74 let Pivci, stari 15–74 let Prebivalci, stari 18–74 let Pivci, stari 18–74 let: Skupaj Moški Ženske
Trendi v pitju alkoholnih pijač: 2012, 2018 in 2023	Abstinenti, osebe, ki so se najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih opile	Prebivalci, stari 15–17 let Prebivalci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske
	Abstinenti in pivci	Prebivalci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske
	Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	Prebivalci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske
	Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih	Prebivalci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske Pivci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske
	Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih	Pivci, stari 18–64 let: Skupaj Moški Ženske
Mnenja prebivalcev	O ukrepih alkoholne politike	Prebivalci, stari 15–74 let
	O škodljivosti alkohola	Prebivalci, stari 15–74 let
Duševno zdravje	Verjetnost težav v duševnem zdravju Prisotnost izbranih bolezni na področju duševnega zdravja Prisotnost samomorilnih misli ali poskus samomora	Prebivalci, stari 15–74 let
Posledice pitja alkoholnih pijač	Zaradi pitja drugih oseb	Prebivalci, stari 15–74 let

1 KLJUČNI POVZETKI V BESEDI IN SLIKI

Ključni povzetki v besedi

Alkoholne pijače je v zadnjih 12 mesecih pilo 74 % prebivalcev Slovenije, starih med 15 in 74 let, 26 % prebivalcev v tej starostni skupini pa je abstiniralo.

1.1 PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ MED MLADOLETNIMI PREBIVALCI

Med mladoletnimi prebivalci (15–17 let) jih je v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače skoraj 62 % ter se najmanj enkrat opilo 35 % (med pivci 56 %), v zadnjem mesecu pa se je opilo 14 % (med pivci 24 %), v razširjenosti pitja in opijanja med dekleti in fanti ni pomembne razlike.

Za mladoletne osebe kakršnokoli pitje alkohola predstavlja visoko tveganje za njihovo dobrobit.

1.2 PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ MED POLNOLETNIMI PREBIVALCI

Alkoholne pijače je v zadnjih 12 mesecih pilo 75 % prebivalcev, starih 18–74 let. Te pijače pije več moških kot žensk, ki jih pijejo tudi pogosteje in v večjih količinah. Več pivcev je med višje izobraženimi in med delovno aktivnimi prebivalci. Pogostost pitja alkoholnih pijač se s starostjo povečuje, vendar mlajši na tipičen pivski dan popijejo več.

Med polnoletnimi prebivalci, starimi med 18 in 74 let, v zadnjih 12 mesecih:

- skoraj trije od desetih niso pili alkoholnih pijač, manj kot sedem je pilo te pijače znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in manj kot eden čez dnevno mejo manj tveganega pitja;
- 43 % se jih je najmanj enkrat ob eni priložnosti opilo (v zadnjem mesecu skoraj 11 %), med pivci celo 58 % (v zadnjem mesecu 15 %);
- in če združimo tiste, ki presegajo dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali se najmanj 1-krat v letu opijejo, ugotovimo, da jih je 44 % najmanj enkrat pilo tvegano ali škodljivo, med pivci celo 59 % (v zadnjem mesecu pa 14 %, med pivci 19 %). Največ tistih, ki pijejo tvegano ali škodljivo, sicer običajno pije znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, se pa najmanj 1-krat opijejo.

Medtem, ko je pitje alkoholnih pijač in opijanje med mladoletnimi fanti manj razširjeno kot med polnoletnimi moškimi, med mladoletnimi in polnoletnimi ženskami v tem statistično pomembne razlike ni. Med mladoletnimi in polnoletnimi pivci in pivkami ni razlik v razširjenosti opijanja v zadnjem letu. Se pa med mladoletnimi osebami zvišuje delež tistih, ki alkoholnih pijač ne pijejo, znižuje pa se delež tistih, ki se najmanj 1-krat v letu opijejo.

Povzetek značilnosti prebivalcev, starih od 18 do 74 let, za posamezno pivsko vedenje

Abstinenti

- 1,4-krat večji delež med ženskami kot med moškimi,
- največ med starimi 65–74 let, med starimi 55–64 let več kot med starimi 35–44 let,
- največ med prebivalci z osnovnošolski izobrazbo ali manj, najmanj med tistimi z višješolsko izobrazbo ali več,
- največ med brezposelnimi, najmanj med delovno aktivnimi,
- več prebivalcev Savinjske regije glede na slovensko povprečje.

Osebe, ki pijejo znotraj meje manj tveganega pitja (v zadnjih 12 mesecih)

- najmanj med starimi 65–74 let, med starimi 55–64 let manj kot med starimi 18–24 let ter 35–54 let,
- najmanj med prebivalci z osnovnošolski izobrazbo ali manj, največ med prebivalci z višjo strokovno ali višjo izobrazbo,
- največ med delovno aktivnimi, več med šolajočimi se kot med brezposelnimi,
- manj prebivalcev Savinjske regije glede na slovensko povprečje.

Osebe, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja (v zadnjih 12 mesecih)

- 3,5-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- več med starimi 55–74 let kot med starimi 45–54 let,
- več med upokojenimi kot med delovno aktivnimi,
- manj prebivalcev Primorsko-notranjske regije glede na slovensko povprečje.

OPIJANJE

Opijanje najmanj enkrat v zadnjih 12 mesecih

- 1,5-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- več med starimi 18–34 let, najmanj med starimi 65–74 let,
- najmanj med prebivalci z osnovnošolski izobrazbo ali manj, med prebivalci z najmanj srednjo izobrazbo več kot med tistimi s poklicno izobrazbo,
- več med delovno aktivnimi in šolajočimi se,
- manj prebivalcev Gorenjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med prebivalci Vzhodne Slovenije.

Razširjenost opijanja najmanj enkrat v zadnjih 12 mesecih, med prebivalci, ki pijejo alkoholne pijače (t.j. med pivci)

- 1,3-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- največ med starimi 18–34 let, najmanj med starimi 65–74 let,
- najmanj med pivci z osnovnošolsko izobrazbo ali manj,
- najmanj med upokojenimi,

- manj pivcev Gorenjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med pivci vzhodne Slovenije.

Opijanje najmanj enkrat v zadnjem mesecu

- 2,2-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- največ med starimi 18–34 let, manj med starimi 55–74 let kot med mlajšimi,
- manj med prebivalci z največ poklicno izobrazbo,
- najmanj med upokojenimi,
- več prebivalcev Koroške regije ter manj prebivalcev Gorenjske in Primorsko-notranjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med prebivalci Vzhodne Slovenije.

Razširjenost opijanja najmanj enkrat v zadnjem mesecu med prebivalci, ki pijejo alkoholne pijače (t.j. med pivci)

- 1,9-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- največ med starimi 18–34 let, manj med starimi 65–74 let kot med mlajšimi od 45 let,
- najmanj med upokojenimi, med šolajočimi se več kot med delovno aktivnimi
- več pivcev Koroške regije ter manj pivcev Gorenjske in Primorsko-notranjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med pivci Vzhodne Slovenije.

TVEGANO ALI ŠKODLJIVO PITJE

Razširjenost med prebivalci, ki so pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih

- 1,3-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- največ med starimi 18–24 let, najmanj med starimi 65–74 let,
- najmanj med pivci z osnovnošolski izobrazbo ali manj,
- najmanj med upokojenimi,
- več pivcev Posavske regije ter manj pivcev Gorenjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med pivci Vzhodne Slovenije.

Razširjenost med prebivalci, ki so pili alkoholne pijače v zadnjem mesecu

- 2,1-krat večji delež med moškimi kot med ženskami,
- več med starimi 18–24 let kot med starimi 35–74 let,
- več med pivci s poklicno kot z višješolsko ali višjo izobrazbo,
- več pivcev Posavske regije ter manj pivcev Gorenjske in Primorsko-notranjske regije glede na slovensko povprečje,
- več med pivci Vzhodne Slovenije.

Med prebivalci, starimi 15–17 let, se delež abstinentov povečuje, znižuje pa se delež tistih, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili.

Med odraslimi prebivalci, starimi 18–64 let, se je v zadnjih 11 letih delež abstinentov zvišal, delež tistih, ki pijejo znotraj meje manj tvegane pitja znižal, ni pa se spremenil delež tistih, ki pijejo čez mejo manj tvegane pitja in tudi ne tistih, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, s tem tudi ne delež tistih, ki pijejo tvegano ali škodljivo. Vendar, če upoštevamo samo tiste prebivalce, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (pivce), se tvegano ali škodljivo pitje alkohola med njimi povečuje, in to na račun takšnega pivskega vedenja med ženskami, medtem, ko se med moškimi ne spreminja. Med statističnimi regijami izstopajo Koroška, Osrednjeslovenska in Savinjska regija, kjer se je delež tveganih ali škodljivih pivcev povišal.

1.3 PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ IN DUŠEVNO ZDRAVJE

Med prebivalci, ki pijejo alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tvegane pitja, je delež oseb z visoko verjetnostjo za težave v duševnem zdravju, za prisotnost bolezni v duševnem zdravju ter za samomorilno vedenje višji kot med tistimi, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tvegane pitja in med abstinenti.

1.4 POSLEDICE ZARADI PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ DRUGIH

Najmanj eno negativno izkušnjo je imel vsak četrti prebivalec (26 %) Slovenije, star 15–74 let, o tem so več poročali mlajši od 35 let.

1.5 STRINJANJE Z NEKATERIMI TRDITVAMI O ŠKODLJIVOSTI ALKOHOLA

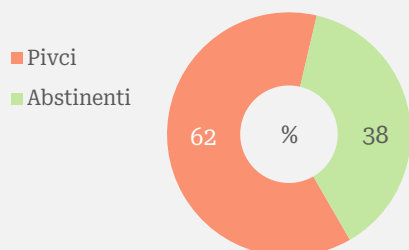
S trditvami, da pitje alkohola povzroča nekatere vrste raka, škoduje srčno žilnemu sistemu, vpliva na delovanje možganov, vpliva na razvoj še nerojenega otroka, se strinja velika večina prebivalcev (med 89 % in 98 %), starih med 15 in 74 let, sicer več žensk in več starejših od 24 let. Vpliv alkohola na razvoj še nerojenega otroka in raka pa največ prepoznavajo prebivalci z višješolsko izobrazbo ali več.

1.6 PODPORA UKREPOM ALKOHOLNE POLITIKE

Prebivalci v veliki meri podpirajo večino ukrepov alkoholne politike: največ ukrep navajanja sestavin in hranilnih vrednosti na embalažah alkoholnih pijač in drugih izdelkov, ki vsebujejo alkohol (89 %), najmanj pa zviševanje davkov (39 %) in zmanjševanje števila prodajnih mest alkohola (38 %). Podpora ukrepom alkoholne politike je višja med ženskami in starejšimi od 24 let.

Razširjenost pitja alkohola in pivsko vedenje prebivalcev Slovenije v zadnjih 12 mesecih

MLADOLETNE OSEBE (15–17 LET)

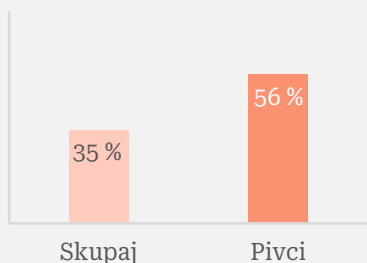

2012 2018 2023

Delež
abstinentov
se povečuje.

Za mladoletne osebe kakršnokoli pitje alkohola predstavlja visoko tveganje za njihovo dobrobit.

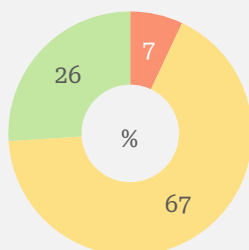
Opijanje v zadnjem letu

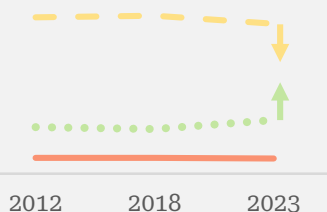
2012 2018 2023

Delež pivcev, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili, se znižuje.

POLNOLETNE OSEBE (18–74 LET)

Večina prebivalcev (74 %) vsaj občasno pije alkoholne pijače.

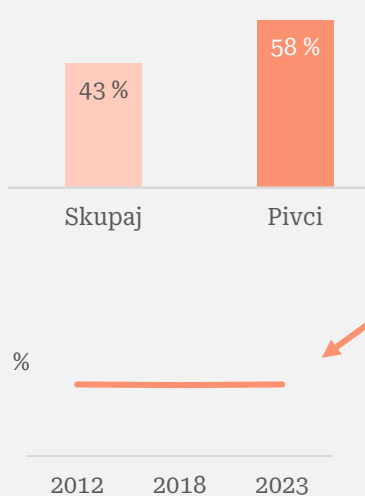
- Pivci čez mejo manj tveganega pitja
- Pivci znotraj meje manj tveganega pitja
- Abstinenti

- Osebe, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja
- Osebe, ki pijejo znotraj meje manj tveganega pitja
- Abstinenti

• *Opijanje*

Prebivalci, ki se opijejo (več med)

- moškimi
- mlajšimi
- višje izobraženimi
- delovno aktivnimi in šolajočimi se
- iz V Slovenije

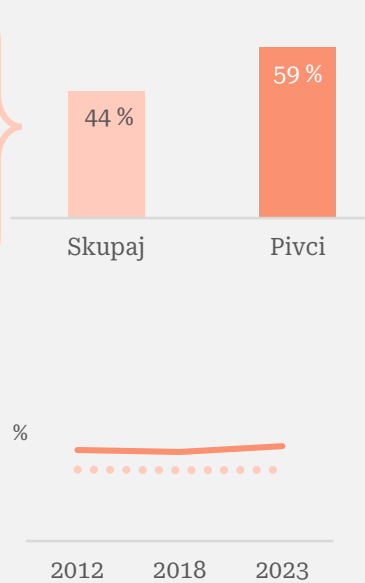
Pivci, ki se opijejo (več med)

- moškimi
- mlajšimi
- niso upokojeni
- iz V Slovenije

• *Tvegano ali škodljivo pitje alkohola*

Prebivalci, ki pijejo tvegano ali škodljivo (več med)

- moškimi
- mlajšimi od 45 let
- višje izobraženimi
- delovno aktivnimi in šolajočimi se
- iz V Slovenije

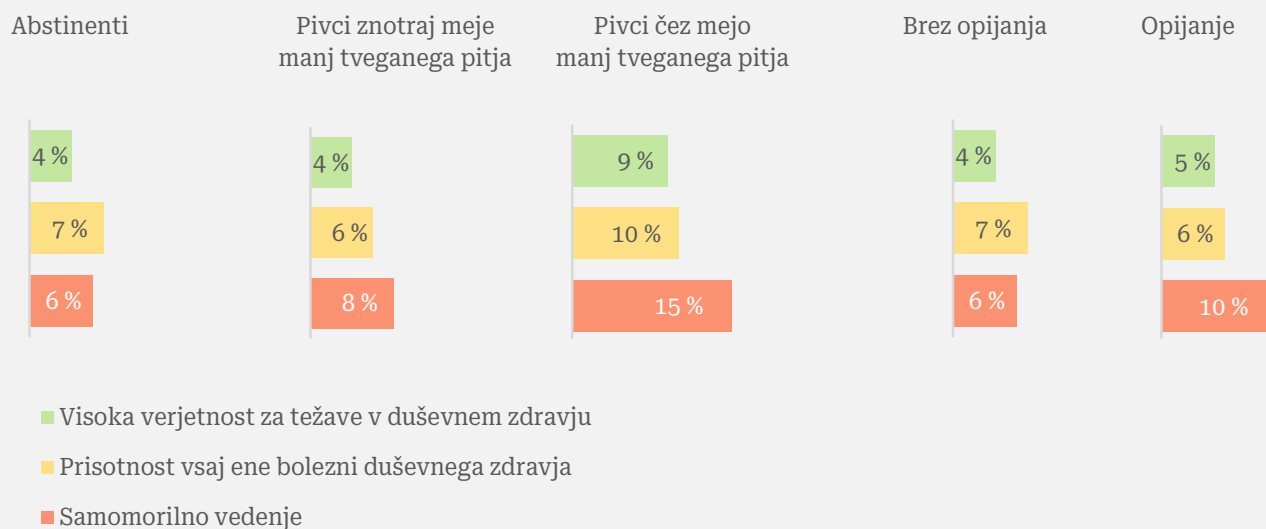

Pivci, ki pijejo tvegano ali škodljivo (več med)

- moškimi
- mlajšimi od 45 let
- z vsaj poklicno izobrazbo
- niso upokojeni
- iz V Slovenije

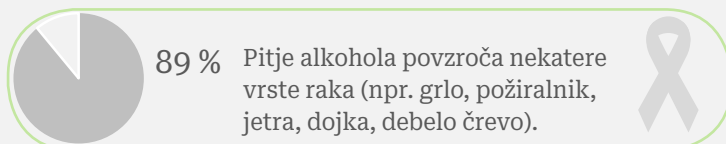
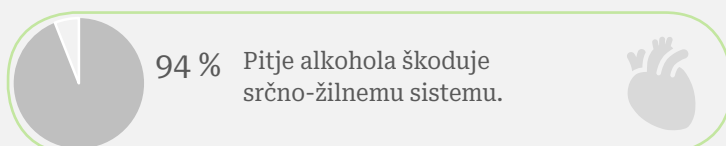
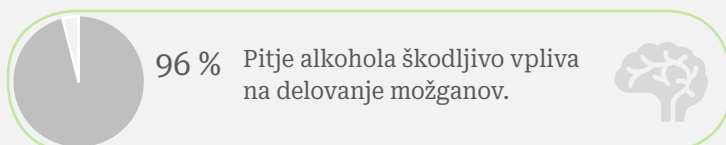
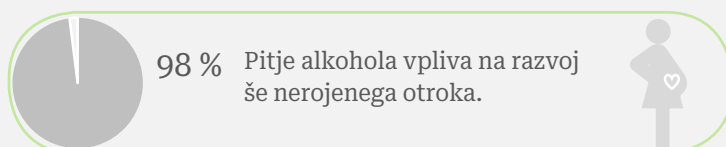

- Pitje alkohola in duševno zdravje*

- Posledice zaradi pitja alkohola drugih oseb in mnenja o škodljivosti alkohola*

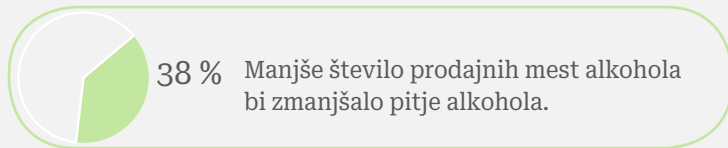
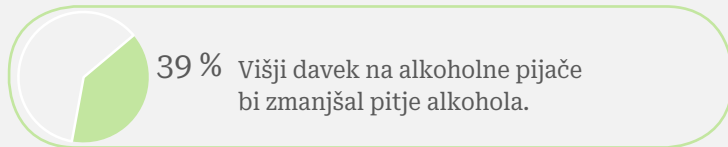
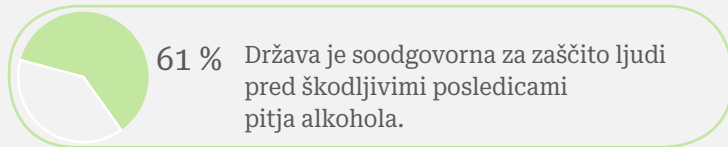
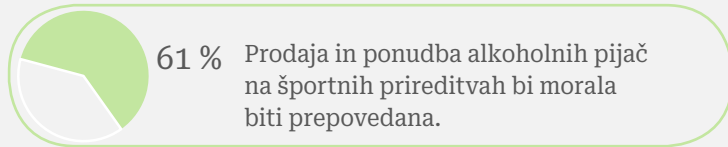
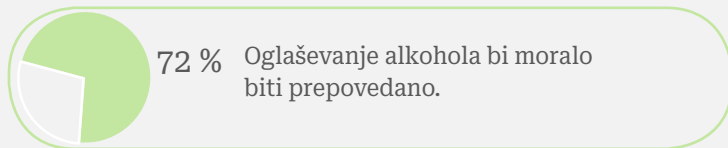
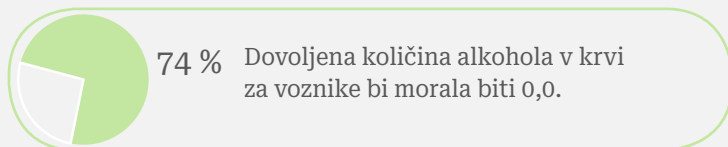
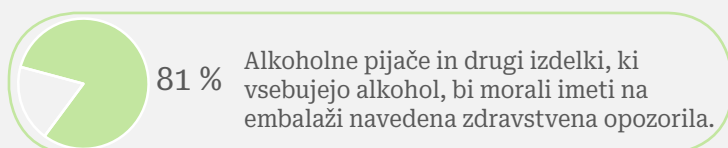
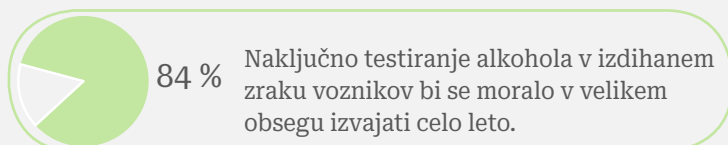
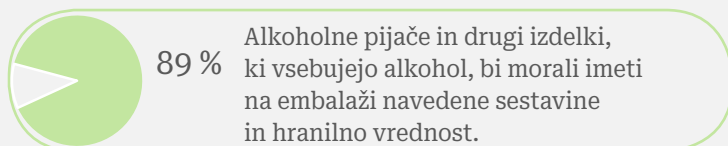
Vsak četrti (26 %) prebivalec (15–74 let) je imel vsaj eno negativno izkušnjo zaradi pitja alkoholnih pijač drugih oseb.

Večina prebivalcev (15–74 let) se strinja s trditvami o škodljivosti alkohola.

Več strinjanja s trditvami o škodljivosti alkohola je med starejšimi od 24 let in ženskami. Glede pitja alkohola in nosečnosti ter raka so bolj ozaveščeni višje izobraženi.

• *Prebivalci (15–74 let) podpirajo ukrepe alkoholne politike*

Več podpore je med starejšimi od 24 let in ženskami.

»Čeprav je alkohol pogost spremljevalec kulturnih, verskih in družbenih dogodkov ter predstavlja mnogim pivcem užitek, se njegova druga plat odraža v boleznih, nasilju in poškodbah, ki jih povzroča ter v bolečini in trpljenju.«

dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus,
direktor Svetovne zdravstvene organizacije¹.

2 UVOD

V svetu je alkohol leta 2019 prispeval ocenjenih 2,6 milijonov smrti, kar je 4,7 % vseh smrti ter 4,6 % vseh izgubljenih let zdravega življenja. V Evropi, kjer je poraba alkohola najvišja, znaša umrljivost 52,9 smrti na 100.000 prebivalcev ter se letno na 100.000 prebivalcev izgubi 2337 let zdravega življenja (WHO, 2024a). Svetovna zdravstvena organizacija uvršča rabo alkohola med ključne dejavnike tveganja za prezgodnjo umrljivost in breme bolezni, poleg tega veliko prispeva tudi k neenakostim v zdravju prebivalcev (WHO, 2024b).

Poraba alkohola in razširjenost pitja alkoholnih pijač med prebivalci Slovenije

V Sloveniji je pitje alkoholnih pijač pogosto, opijanje je družbeno sprejemljivo, alkohol pa je lahko dostopen (Čebašek-Travnik, 2006). Slovenija je po porabi alkohola vseskozi nad povprečjem Evropske regije Svetovne zdravstvene organizacije (WHO, 2024c). To je sicer regija, v kateri se, svetovno gledano, popije največ alkohola. Registrirana poraba alkohola je v letu 2023 v Sloveniji znašala 9,7 l čistega alkohola na odraslega prebivalca, starega 15 in več let (NIJZ Podatkovni portal, 2024). Če to pretvorimo v litre posamezne alkoholne pijače, to pomeni, da je prebivalec Slovenije, star 15 let in več, v povprečju v letu 2023 spil 87 l piva, 35 vina in 4 l žgane pijače (Metličar, 2024).

Strokovnjaki NIJZ kontinuirano s pomočjo populacijskih raziskav pridobivajo podatke o pivskem vedenju prebivalcev. Podatki slovenske populacijske raziskave CINDI – Z zdravjem povezan vedenjski slog prebivalcev Slovenije iz leta 2020 kažejo, da 20,7 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih ni pilo alkoholnih pijač. Delež abstinentov, starih 25–64 let, je bil leta 2020 v primerjavi z letom 2008 višji pri moških, pri ženskah pomembnih razlik med letoma ni bilo. 55,3 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, je v zadnjem letu najmanj 1-krat pilo tvegano ali že škodljivo (Roškar in Hovnik Keršmanc, 2023).

Z alkoholom ima izkušnjo tudi pomemben delež mladostnikov, ki se z njim prvič srečajo že zelo zgodaj. Podatki iz raziskave HBSC - Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju, ki jo na NIJZ izvedemo vsaka štiri leta, za leto 2022 kažejo, da je alkoholne pijače najmanj 1-krat v življenju že pilo 21,3 % 11-letnikov, 46,3 % 13-letnikov, 70,1 % 15-letnikov ter 83,9 % 17-letnikov.

¹ Vir: WHO, 2018, <https://www.who.int/dg>, <https://statics-diariomedico.uecdn.es/cms/2020-10/Tedros.jpg>

1,4 % 11-letnikov, 3,9 % 13-letnikov, 13,2 % 15-letnikov ter 22,2 % 17-letnikov je pilo alkoholne pijače najmanj 1-krat tedensko; 1,9 % 11-letnikov, 5,8 % 13-letnikov, 23,1 % 15-letnikov in 45,4 % 17-letnikov pa je bilo v življenju opitih najmanj dvakrat. V obdobju 2002–2022 se je znižal delež 11-, 13- in 15-letnikov, ki so pili alkohol najmanj 1-krat tedensko, znižal se je tudi delež tistih, ki so bili v življenju najmanj dvakrat opiti. Pri 17-letnikih se je med letoma 2018 in 2022 znižal delež tistih, ki so bili v življenju najmanj dvakrat opiti, delež tistih, ki so pili alkohol najmanj 1-krat tedensko, pa se je znižal le pri fantih (Jeriček Klanšček in dr., 2023). Kljub ugodnim trendom naj poudarimo, da v pitju alkoholnih pijač med mladostniki še vedno presegamo povprečje držav, ki so vključene v študijo (Charrier in dr., 2024).

Zdravstvene posledice pitja alkoholnih pijač

Alkohol (etanol) je droga, ki ohromi delovanje možganov in spremeni zaznavanje, doživljanje in vedenje posameznika ter lahko vodi v zasvojenost; je strup za različna tkiva in organe; je rakotvoren (WHO IARC, 2024) ter je teratogen - škodljivo vpliva na rast in razvoj zarodka/ploda in povzroča še nerojenemu otroku trajne poškodbe (Babor in dr., 2023; WHO, 2024a). Nobeno pitje alkohola ni brez tveganja. Celo pitje manjših količin alkohola nosi določena tveganja in lahko povzroči škodo (Rumgay in dr., 2021a).

Škoda na zdravju in družbena škoda zaradi pitja alkohola nastaja preko treh glavnih medsebojno povezanih mehanizmov (Bagnardi in dr., 2001; Rumgay in dr., 2021a; Rumgay in dr., 2021b; Babor in dr., 2023):

1. toksičnega učinka alkohola na različne organe in tkiva v telesu pivca (npr. bolezni jeter, bolezni srca ali rak);
2. razvoja odvisnosti od alkohola, pri čemer je oslabljen samonadzor nad pitjem alkohola, ki pogosto vključuje duševne motnje, povezane z alkoholom, kot so depresija ali psihoze; in
3. opitosti - psihoaktivnih učinkov alkohola po pitju.

Posledice pitja alkoholnih pijač so številne (Babor in dr. 2023, WHO 2024a). V zadnjih desetletjih je bilo opravljenih veliko raziskav, ki so pokazale, da ima pitje alkohola široko paleto posledic (Anderson in Baumberg, 2006; Babor in dr., 2023; Rehm in dr., 2017). Te se kažejo na ravni posameznika, njegove družine, ožje in širše okolice ter na ravni celotne družbe kot npr. slabše zdravje prebivalstva, izguba prihodka zaradi zmanjšane delovne učinkovitosti, stroški obravnave in zdravljenja.

Alkohol je vzročno povezan z več kot 200 zdravstvenimi stanji, vključno z nalezljivimi boleznimi, rakavimi obolenji, duševnimi in vedenjskimi motnjami, nevrološkimi motnjami, srčno-žilnimi boleznimi, boleznimi prebavil in poškodbami (Rehm in dr., 2017; Babor in dr., 2023; GBD, 2019; Shield in dr., 2013). Alkohol lahko povzroči vsaj sedem vrst raka, med njimi rak debelega črevesa in danke, ustne votline, žrela, grla, požiralnika, jeter ter dojke pri ženski, povezujejo pa ga tudi z rakom želodca (Alcohol and Society, 2016/17; Rumgay in dr., 2021a; Rumgay in dr., 2021b).

Nekatera bolezenska stanja se razvijejo izključno zaradi vpliva alkohola, pri drugih je pitje alkoholnih pijač eden od dodatnih vzrokov obolenja, poškodbe ali smrti. Pitje alkohola povzroča škodo tudi drugim, ne le osebi, ki pije. Pomemben del škode, povezane s pitjem alkohola, izhaja iz poškodb, kot so prometne nezgode.

Pitje alkohola med nosečnostjo pa poveča tveganje za rojstvo otroka s FASD, lahko tudi za splav, odmrtje ploda ali prezgoden porod (Babor in dr., 2023).

V letu 2022 je bilo v Sloveniji zaradi alkohola neposredno pripisljivih vzrokov skupno 851 smrti, kar pomeni, da sta vsak dan v povprečju umrli več kot 2 osebi. Med umrlimi, zaradi alkohola neposredno pripisljivih vzrokov smrti, je bilo 3,7-krat več moških kot žensk, skoraj polovica (47,4 %) je umrla pred 65. letom starosti, kar predstavlja prezgodnjo umrljivost. Breme umrljivosti zaradi alkohola je še večje, če upoštevamo tudi smrti, katerih posredni vzrok je alkohol (Radoš Krnel in dr., 2024).

Dokazano učinkoviti pristopi preprečevanja in zmanjševanja pitja alkohola

V zadnjih desetletjih je bilo narejenih veliko raziskav, v katerih so preučevali vpliv različnih intervencij oz. ukrepov na porabo alkohola, pivsko vedenje prebivalcev ali odnos družbe do alkohola. Ugotovili so, da med najučinkovitejše ukrepe sodijo (WHO, 2019, 2024; Petrič, 2014):

- omejevanje dostopnosti alkohola (npr. omejitev prodaje po urah ali dnevih, omejevanje gostote prodajnih mest, določena spodnja starostna meja za nakup ali pitje alkoholnih pijač, uvedba dovoljenj za prodajo alkohola);
- zmanjševanje cenovne dostopnosti alkohola (npr. poviševanje cen alkohola, višanje trošarin, določitev minimalne cene alkohola, prepoved akcijskih in promocijskih cen alkoholnih pijač);
- omejevanje oglaševanja in tržnega komuniciranja alkoholnih pijač (npr. omejevanje oglaševanja alkoholnih pijač, tudi digitalnega);
- zgodnja prepoznavna in obravnavna oseb, ki pijejo tvegano (npr. zagotavljanje programov za zgodnjo prepoznavo oseb, ki pijejo tvegano ali škodljivo, kratki ukrepi za osebe, ki pijejo tvegano, v zdravstvu, socialnem varstvu in drugih okoljih);
- zdravljenje duševnih in vedenjskih motenj ter drugih bolezni in stanj zaradi pitja alkohola (npr. zagotavljanje učinkovitih načinov obravnave, zdravljenja in rehabilitacije ter programov pomoči svojcem);
- preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola (npr. zniževanje dovoljene koncentracije alkohola v krvi za vse voznike (0,0 g alkohola/kg krvi), naključna preverjanja vsebnosti alkohola v izdihanem zraku, postopno pridobivanje voznškega dovoljenja, če je bilo to odvzeto zaradi vožnje pod vplivom alkohola, zagotavljanje rehabilitacijskih programov in psihosocialnih delavnic za voznike prekrškarje ter različne kampanje in preventivne akcije);
- zmanjševanje škode v pivskih okoljih (npr. povečevanje odgovornosti in izobraževanje strežnega osebja, menedžment za odgovorno strežbo ter zagotavljanje varnih okolij);
- na dokazih temelječi preventivni programi (npr. programi, ki so časovno načrtovani, ki jih izvajajo ustrezni strokovnjaki, ki vključujejo normativni pristop in krepijo varovalne dejavnike, ki so ustrezno vrednoteni).

Omenjene ukrepe kot učinkovite predlaga tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO, 2024b) v Globalnem akcijskem načrtu za preprečevanje in nadzor nad nenalezljivimi boleznimi 2022–2030.

Vlaganje v preprečevanje tveganega in škodljivega pitja alkohola pomeni manj izgubljenih let življenja zaradi slabega zdravja, invalidnosti ali prezgodnjih smrti. Pomeni tudi manjše ekonomsko breme za posameznika, njegove bližnje in družbo zaradi manj prezgodnjih smrti, manj samomorov in umorov, manj bolezni in zastrupitev, manj prometnih, delovnih in drugih nezgod, poškodb ter invalidnosti, manj nasilja in duševnih stisk, manj socialne izključenosti in revščine, večjo delovno učinkovitost in manj odsotnosti z dela, ipd.

Namen publikacije

Za oblikovanje na dokazih temelječih ukrepov za zmanjševanje posledic rabe alkohola, ki bodo usmerjeni na celotno populacijo in hkrati prilagojeni bolj ranljivim skupinam prebivalstva, je pomembno, da nenehno spremljamo pivsko vedenje prebivalcev Slovenije in prepoznavamo posebej ranljive skupine. S tem bomo zaznali tudi neenakosti v zdravju prebivalcev ter predvideli potencialna dogajanja na področju pitja alkoholnih pijač in z njim povezane škode v prihodnosti.

Namen te publikacije je zato prikazati razširjenost in značilnosti pitja alkoholnih pijač v slovenski populaciji iz raziskave ATADD – Nacionalna raziskava o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2023 ter izpostaviti nekatere pojasnjevalne kazalnike, kot so spol, starost, izobrazba, status aktivnost ter kohezijska in statistična regija bivališča. Prikazali bomo tudi mnenja prebivalcev Slovenije o škodljivosti alkohola in nekaterih ukrepih alkoholne politike.

Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD smo prvič izvedli v letu 2012, nato v letu 2018 in ponovno v letu 2023. Dodana vrednost te raziskave je v tem, da vključuje širši starostni nabor prebivalcev (v prvih dveh izvedbah 15–64 let, v letu 2023 tudi do 74 let) in večje število pojasnjevalnih spremenljivk, kar omogoča bolj poglobljen vpogled v pivsko vedenje prebivalcev Slovenije.

3 OPIS RAZISKAVE IN METODOLOGIJE

NIJZ je v letu 2023 izvedel Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD 2023) med prebivalci Slovenije, starimi od 15 do 74 let. Namen ATADD raziskave je oceniti razširjenost uporabe tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije, pa tudi razširjenost neustrezne uporabe zdravil, uporabe konoplje v zdravstvene namene in razširjenost nekemičnih zasvojenosti. V Sloveniji se je raziskava izvedla tretjič; prejšnji sta bili izvedeni v letih 2012 in 2018.

Dodana vrednost raziskave ATADD je mednarodna primerljivost podatkov, saj večina vprašanj in kazalnikov izhaja iz standardiziranih vprašalnikov, mednarodnih standardov in priporočil:

- Handbook for surveys on drug use among the general population (EMCDDA, 2002),
- Drinking population surveys – guidance document for standardized approach. Final report prepared for the project Standardizing Measurement of Alcohol-Related Troubles – SMART (Moskalewicz in Sieroslawski, 2010),
- ECHI indicator development and documentation (RIVM, 2012),
- European Health Interview Survey (EHIS wave 3) — Methodological manual (Eurostat, 2020),
- Task Force on Core Social Variables: Final Report (Eurostat, 2007).

Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) je v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj (v nadaljevanju LPSR) za leto 2023 (Uradni list RS, št. 146/2022) in skladno z Zakonom o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/2001) ter glede na vzorčni načrt pripravil verjetnostni vzorec 16000 prebivalcev Slovenije v starosti od 15 do 74 let, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih (niso institucionalizirani). Zaradi velikosti vzorca je bilo zbiranje podatkov razdeljeno na spomladanski del raziskave (8000 oseb) in jesenski del raziskave (8000 oseb). Vzorčni okvir je bil Centralni register prebivalcev (v nadaljevanju CRP) in okvir opisnih okolišev. Vzorčni načrt je bil stratificiran dvostopenjski vzorec (angl. probability proportional to size - PPS s ponavljanjem) (Kalton in Vehovar, 2001). Stratifikacija je potekala glede na velikost in tip naselja ter statistično regijo: eksplicitna stratifikacija po velikosti in tipu naselja, implicitna stratifikacija pa po statističnih regijah. Na prvi stopnji smo izbrali 1600 vzorčnih točk (skupin popisnih okolišev), nato pa v vsaki izbrani vzorčni točki po 10 oseb, starih od 15 do 74 let.

V vzorec je bilo vključenih 16000 oseb, od tega je bilo 1217 oseb, izbranih v vzorec, neustreznih. Preostalih 14783 enot je bilo ustreznih, zato so bile vse ustrezne enote povabljene k sodelovanju (stik je bil vzpostavljen z vsemi ustreznimi enotami). Nadomestne enote (angl. proxy) v raziskavi niso bile dopuščene; anketirane so bile lahko samo v verjetnostni vzorec izbrane osebe, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih. Če je izbrana oseba živel v skupinskem gospodinjstvu oz. instituciji (npr. dom za starejše občane, samostan, različni zavodi, samski domovi itd.), za anketo ni bila ustrezna.

Podatke smo zbrali s kombiniranim načinom anketiranja (angl. mixed-mode survey), ki je vključevalo:

- računalniško podprto spletno anketiranje (CAWI), ki ga je izvedel NIJZ s pomočjo aplikacije za spletno anketiranje 1KA (www.1ka.si). Osebe, izbrane v vzorec, so z vabilom k raziskavi prejele geslo za dostop do spletne ankete, ki jim je bila na voljo ves čas anketiranja;
- računalniško podprto osebno anketiranje (CAPI), ki ga je izvedel zunanji izvajalec, saj NIJZ za izvedbo zbiranja podatkov na terenu nima lastnih kapacitet. Osebno anketiranje je vključevalo vse osebe, ki niso izpolnile spletne ankete.

V letu 2023 je bilo opravljenih 8937 anket z izbranimi osebami; od teh jih je bilo 62,4 % opravljenih prek spleta, 37,6 % pa z osebnim anketiranjem. Stopnja odgovora v raziskavi je bila 60,5 %.

Preglednica 3.1: Statusi neodgovora in odgovora ter stopnja odgovora

Status	SKUPAJ
Število oseb v vzorcu	16000
Neustrezne enote (skupaj)	1217
Ustrezne enote (skupaj)	14783
Zavrnitve (neodgovor)	3768
Nekontaktirane enote, drugi razlogi za nesodelovanje	2078
Ustrezni odgovori	8937
Odgovori: osebna anketa (CAPI)	3362
Odgovori: spletna anketa (CAWI)	5575
Stopnja odgovora	60,5 %

Vir: Nacionalna raziskava o tobaku, alkoholu in drugih drogah med prebivalci Slovenije v starosti 15–74 let, NIJZ 2023.

3.1 PRIPRAVA PODATKOV ZA ANALIZO

Namen uteževanja je, da izboljšamo reprezentativnost vzorca, tako, da vzorec čim boljše predstavlja populacijo, ki jo raziskujemo. Tako vsaka enota v vzorcu predstavlja določeno število enot ciljne populacije. V raziskavi je sodelovalo 8937 oseb od 16000, zato razmerja anketiranih po regijah in drugih pomembnih lastnostih (na primer spolu in starosti) niso več odražala strukture populacije med 15. in 74. letom starosti. Da bi dobili reprezentativen vzorec, smo vsako enoto utežili. Uteži so bile izračunane iz vzorčne uteži (zaradi neenake verjetnosti izbora v vzorec), uteži zaradi neodgovora in kalibracijskih uteži, ki omogočajo prilagoditev znanim populacijskim vrednostim glede na spol, starostno skupino, stopnjo izobrazbe in statistično regijo. Uteževanje je potekalo za celotno populacijo z uporabljenim referenčnim datumom 1. 1. 2023. V Preglednici 3.2 je prikazana utežena struktura našega vzorca, ki odraža strukturo populacije.

Preglednica 3.2: Značilnosti v raziskavo vključenih prebivalcev Slovenije (uteženi podatki)

		Uteženo	
		N	%
SKUPAJ		8937	100
Spol	Moški	4598	51,5
	Ženski	4339	48,5
Starostne skupine	15–17 let	396	4,4
	18–24 let	727	8,1
	25–34 let	1329	14,9
	35–44 let	1703	19,1
	45–54 let	1699	19,0
	55–64 let	1658	18,5
	65–74 let	1425	16,0
Dosežena stopnja izobrazbe	Osnovnošolska izobrazba ali manj	1719	19,2
	Poklicna izobrazba	1417	15,9
	Srednješolska izobrazba	3353	37,5
	Višješolska, visokošolska izobrazba ali več	2448	27,4
Status aktivnosti	Zaposlen, samozaposlen, kmetovalec (v nadaljevanju Delovno aktivni)	5380	60,3
	Učenec, dijak, študent in drugi neaktivni (v nadaljevanju Šolajoči se in drugi)	1054	11,8
	Upokojenec	2049	22,9
	Brezposelni	445	5,0
Statistična regija	Pomurska	488	5,5
	Podravska	1404	15,7
	Koroška	299	3,3
	Savinjska	1104	12,4
	Zasavska	243	2,7
	Posavska	321	3,6
	Jugovzhodna Slovenija	616	6,9
	Osrednjeslovenska	2362	26,4
	Gorenjska	875	9,8
	Primorsko-notranjska	225	2,5
	Goriška	494	5,5
	Obalno-kraška	507	5,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	4700	52,6
	Zahodna Slovenija	4237	47,4

Vir: Nacionalna raziskava o tobaku, alkoholu in drugih drogah med prebivalci Slovenije v starosti 15–74 let, NIJZ 2023.

V statistični publikaciji so predstavljene analize uteženih podatkov. Statistični program nam v frekvenčnih porazdelitvah in kontingenčnih tabelah izračuna celoštevilске frekvence, ki so v resnici zaokrožena števila. Posledica zaokroževanje je, da vsota frekvenc vseh kategorij posamezne spremenljivke včasih odstopa za eno enoto. V primeru deležev so morebitna odstopanja zaradi zaokroževanj največ 0,1 odstotne točke.

3.2 METODOLOGIJA ANALIZE

Interpretacija rezultatov je temeljila na deležih kategorij, ločeno po sociodemografskih spremenljivkah. Podatke smo analizirali glede na različna demografska in socialno-ekonomska merila: spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično regijo bivališča in kohezijsko regijo ter s tem preučevali tveganja vedenja v različnih ciljnih populacijah. Pri izračunih smo upoštevali navodila za označevanje stopnje natančnosti statističnih ocen v publikaciji SURS (Smukavec, 2020). Objavljeni so le tisti podatki, pri katerih je standardna napaka ocene deleža 5 % ali manj, kar pomeni, da je ocena dovolj natančna, zato je objavljena brez omejitve. V primeru standardne napake ocene več kot 5 % je deležu dodana črka M kot »manj zanesljiva ocena«.

Za ugotavljanje povezanosti spremenljivk smo uporabili statistični programski paket SPSS 25, v katerem smo najpogosteje računali hi-kvadrat test (χ^2 , »Chi-square test«), ki nam omogoča sklepanje o povezanosti dveh opisnih spremenljivk iz vzorca na populacijo.

Za namen izdelave statistične publikacije smo izračunali kazalnike iz poročanih spremenljivk, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

3.3 UPORABLJENE POJASNJEVALNE SPREMENLJIVKE

Osnovna predstavitev pitja alkoholnih pijač je potekala s pomočjo sociodemografskih spremenljivk, ki so bile vključene v vprašalnik ali pa so bile preračunane iz osnovnih spremenljivk: spol, starost, izobrazba, status aktivnosti, statistična regija in kohezijska regija.

Starost udeležencev je bila med polnoletnimi preračunana v 10-letne razrede. V publikaciji prikazujemo podatke za vse udeležence (15–74 let), ter ločeno za mladoletne (15–17 let) in polnoletne prebivalce (18–74 let).

Dosežena stopnja izobrazbe (v nadaljevanju izobrazba) je bila v anketnem vprašalniku določena z 12 kategorijami, ki smo jih za potrebe obdelave združili v štiri: osnovnošolska izobrazba ali manj (brez šolske izobrazbe, nepopolna osnovnošolska izobrazba, osnovnošolska izobrazba); nižja ali srednja poklicna izobrazba; srednješolska strokovna ali splošna izobrazba; višja strokovna izobrazba ali več (višja strokovna izobrazba, višješolska izobrazba, visokošolska strokovna ali univerzitetna izobrazba, ki vključuje 1. in 2. bolonjsko stopnjo, specializacija, magisterij in doktorat).

Status aktivnosti je bil izračunan iz anketnega vprašanja, ki je imel 9 odgovornih kategorij.² V status zaposlenih oz. delovno aktivnih smo šteli zaposlene, samozaposlene ter pomagajoče družinske člane. Brezposelni in upokojeni sta ločeni kategoriji v anketnem vprašalniku in tudi v prikazih ju obravnavamo posebej. Naslednja skupina so šolajoči se, kamor sodijo učenci, dijaki in študentje. Med druge spadajo nezmožni za delo, gospodinje in gospodinjci in tisti, ki niso opredeljeni v nobeni drugi kategoriji.

²Odgovorne kategorije spremenljivke 'zaposlitveni status' so bile: zaposlen (ali kmet, pripravnik, vajenec, opravljate javna dela); samozaposlen (vključuje tudi avtorske in podjemne pogodbe); pomagajoči družinski član (pomoč na družinski kmetiji, v družinskem podjetju); brezposeln; učenec, dijak, študent ali opravljate neplačano delovno prakso; upokojenec; nezmožen za delo (zaradi starosti, bolezni, invalidnosti); gospodinja/gospodinjec; drugo.

Podatek o statistični in kohezijski regiji bivališča sodelujoče osebe smo pridobili iz vzorca, zato dodatni izračuni niso bili potrebni.

3.4 UPORABLJENI KAZALNIKI, KI OZNAČUJEJO PIVSKE NAVADE

V publikaciji smo uporabili več kazalnikov, ki označujejo pivske navade posameznikov, pri čemer smo sledili različnim priporočilom oz. standardom EMCDDA, SMART in ECHIM. Anketirance smo spraševali o pogostosti in količini pitja naslednjih alkoholnih pijač: vino, pivo, radler in žgane pijače. Vprašanj o drugih mešanih gaziranih alkoholnih pijačah nismo vključili. Na osnovi odgovorov smo anketirance razdelili v abstinente in več skupin pivcev.

3.4.1 Abstinenti in pivci

Osnovne podatke o deležih pivcev in abstinentov smo pridobili iz vprašanja »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih pili pijače, ki vsebujejo alkohol? Nekateri primeri so vino, pivo, radler, koktajl, žgane pijače ...«. Anketiranci so odgovor podali na lestvici pogostosti: 4- ali večkrat na teden / 2- do 3-krat na teden/2- do 4-krat na mesec/1-krat na mesec ali manj/nikoli. Tiste, ki so odgovorili z odgovori: 4- ali večkrat na teden/2- do 3-krat na teden/2- do 4-krat na mesec ali 1-krat na mesec ali manj, smo uvrstili med pivce, tiste, ki so odgovorili z »nikoli«, pa med abstinente. Pivci so v nadaljevanju odgovarjali na različna vprašanja o pivskih navadah (npr. na vprašanja o količinah in pogostosti pitja različnih vrst alkoholnih pijač), abstinenti pa na ta vprašanja niso odgovarjali.

3.4.2 Abstinenti, pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja

Pivci so v nadaljevanju odgovarjali na vprašanja o tem:

- kako pogosto so v zadnjih 12 mesecih pili posamezno alkoholno pijačo – vino, pivo, radler, žgane pijače (vsak dan/3- do 6-krat na teden/1- do 2-krat na teden/2- do 3-krat na mesec/1-krat na mesec/nekajkrat na leto/nikoli/ne vem, ne želim odgovoriti) in
- koliko te pijače so običajno popili tisti dan, ko so pili, ali v dl (vino, pivo, radler) ali šilcih oz. kozarčkih po 0,3 dl (žgane pijače).

Odgovori na ta vprašanja so bili vključeni v izračun količine popitega čistega alkohola na leto, nato pa na dan. Ker ima vsaka od teh štirih vrst alkoholnih pijač različno vsebnost alkohola, smo s pomočjo teh dveh informacij za vsako vrsto alkoholne pijače in nato za vse alkoholne pijače skupaj izračunali grame čistega alkohola, popitega na leto in nato na dan. Na osnovi izračunov iz teh osmih spremenljivk smo anketirance razdelili na:

- abstinente: tiste, ki so navedli, da v zadnjih 12 mesecih niso pili pijač, ki vsebujejo alkohol (glej zgoraj);
- pivce, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in
- pivce, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

Ker predstavlja kakršnokoli pitje alkohola za mladoletne osebe visoko tveganje, med mladoletnimi ni t.i. pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja. Zato so bile vse mladoletne osebe (15–17 let), ki so navedle, da so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače, opredeljene kot pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

Vsi polnoletni anketiranci, ki so pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih in so odgovorili na vsa vprašanja o pogostosti in količini popitih različnih alkoholnih pijač, so bili uvrščeni med pivce znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, če so popili največ 20 gramov alkohola čistega na dan (moški) oziroma največ 10 gramov čistega alkohola na dan (ženske). Če je bila količina popitega alkohola več kot 20 gramov čistega alkohola na dan (moški) oziroma več kot 10 gramov čistega alkohola na dan (ženske), so bili anketiranci uvrščeni med pivce, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja. Pri izračunu količine popitega alkohola smo upoštevali, da 1 merica alkohola vsebuje 10g čistega alkohola, kar je v 1dl vina ali 2,5 dl piva ali 5 dl radlerja ali 0,3 dl žgane pijače (Hovnik Keršmanc in dr., 2003; Kolšek, 2011a; Kolšek, 2011b; Zaletel – Kragelj in dr. 2004; Kovše, 2012; Lovrečič, Lovrečič, 2017; NIJZ, 2018). Anketiranci so si pri odgovarjanju na ta vprašanja lahko pomagali z vnaprej pripravljenimi slikovnimi karticami, ki so prikazovale količine in merice posameznih alkoholnih pijač.

3.4.3 Osebe, ki so se v zadnjih 12 mesecih/v zadnjem mesecu opile

V publikaciji predstavljamo tudi osebe, ki so se v zadnjih 12 mesecih/v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile. Delež oseb, ki so se v zadnjem letu opile ob eni priložnosti, smo pridobili iz vprašanja »Kako pogosto ste v zadnjih 12 mesecih ob eni priložnosti (npr. na zabavi, za rojstni dan za novo leto) popili: moški 6 meric ali več alkoholnih pijač in ženske 4 merice ali več alkoholnih pijač?« Opijanje ob eni priložnosti smo torej opredelili kot pitje 6 meric alkoholnih pijač ali več ob eni priložnosti za moške in 4 merice alkoholnih pijač ali več ob eni priložnosti za ženske, ne glede na starost anketirancev.

3.4.4 Osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih/v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pile tvegano ali škodljivo

V publikaciji predstavljamo tudi osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih/ v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pile tvegano ali škodljivo. Opredelili smo jih kot osebe, ki pijejo alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali osebe, ki so se v preteklem letu/mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile. Pri opredelitvi smo izhajali iz koncepta povišanega tveganja, torej pitja čez dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali opijanja najmanj 1-krat na leto/mesec. Slednje namreč predstavlja tveganje za pojav škodljivih posledic pitja alkohola, ki se lahko kažejo v obliki težav na področju fizičnega in duševnega zdravja, v odnosih, varnosti v prometu, nasilju, ipd.

3.5 MNENJA PREBIVALCEV O ŠKODLJIVOSTI ALKOHOLA IN NEKATERIH UKREPIH ALKOHOLNE POLITIKE

V raziskavo smo vključili tudi mnenjska vprašanja, s pomočjo katerih so anketiranci izrazili svoje strinjanje oz. nestrinjanje z nekaterimi ukrepi alkoholne politike. Upoštevali smo priporočila SMART. Izrazili so tudi svoje strinjanje oz. nestrinjanje s trditvami, ki se nanašajo na različne škodljive posledice pitja alkohola.

3.6 UPORABLJENI KAZALNIKI DUŠEVNEGA ZDRAVJA

3.6.1 Verjetnost težav v duševnem zdravju

Za oceno verjetnosti težav v duševnem zdravju je bila uporabljena Lestvica duševnega zdravja (angl. Mental Health Inventory 5 - MHI-5), ki ocenjuje prisotnost simptomov duševne stiske in je instrument za presejanje motenj razpoloženja. MHI-5 je sestavljen iz petih postavk, ki se ocenjujejo na 6-stopenjski lestvici Likertovega tipa. Vprašanja se dotikajo tako negativnih kot pozitivnih čustev, pri čemer se trije elementi osredotočajo na depresivno razpoloženje, dva pa na tesnobno razpoloženje (OECD, 2023). Končni seštevek vseh petih postavk znaša vrednost od 0 do 100. Višji rezultat pomeni boljše duševno zdravje (OECD, 2023; Strand, 2003; Rumpf, 2001). Za oceno visoke verjetnosti težav v duševnem zdravju smo opredelili vrednosti <56, medtem ko vrednosti 56 in več opisujemo kot majhna verjetnost težav v duševnem zdravju.

3.6.2 Ocena izbranih bolezni na področju duševnega zdravja

Prisotnost bolezni na področju duševnega zdravja smo ocenili na osnovi naslednjega vprašanja »Ali ste imeli v zadnjih 12 mesecih katero od naslednjih bolezni ali bolezenskih stanj, za katero je diagnozo postavil zdravnik?«. Udeležence smo spraševali o morebitni diagnozi depresivne motnje, anksiozne motnje, motnje hranjenja (anoreksija, bulimija) in ADHD oz. hiperkinetična motnja. Udeleženci so na vprašanje odgovarjali z da, ne, ne vem, ne želim odgovoriti.

3.6.3 Samomorilne misli ali poskus samomora

Za ugotavljanje prisotnosti samomorilnega vedenja smo uporabili vprašanje o vseživljenjski prisotnosti samomorilnih misli (ali je oseba kadarkoli v življenju že razmišljala o tem, da bi storila samomor) in poskusa samomora (ali je oseba kadarkoli v življenju poskušala storiti samomor). Udeleženci so na vprašanja odgovarjali z da, ne, ne vem, ne želim odgovoriti. Vprašanja o samomorilnem vedenju so za nekatere lahko vznemirjujoča, zato smo k tem vprašanjem dodali vire pomoči v primeru duševne stiske.

4 RAZŠIRJENOST PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ

4.1 DELEŽ ABSTINENTOV IN PIVCEV ALKOHOLNIH PIJAČ V ZADNJEM LETU, POGOSTOST PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ IN OBIČAJNO POPITA KOLIČINA ALKOHOLA OB ENI PIVSKI PRILOŽNOSTI

4.1.1 Delež abstinentov in pivcev alkoholnih pijač v zadnjem letu med prebivalci, starimi 15–74 let

73,9 % prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, je v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače, 26,1 % prebivalcev v isti starostni skupini pa je abstiniral. Ugotovili smo povezanost med pitjem alkohola in spolom ($\chi^2 = 76,6$, $p < 0,0001$). Delež prebivalcev, ki so v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače, je bil višji pri moških (77,9 %) kot ženskah (69,8 %). Deleži abstinentov in pivcev alkoholnih pijač med prebivalci, starimi 15–74 let, so skupaj in po spolu prikazani v Preglednici 4.1.

Preglednica 4.1: Pivci in abstinenti v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, skupaj in po spolu

		SKUPAJ	Pivci				Abstinenti			
		n	n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		8937	6609	73,9	72,9	75,0	2328	26,1	25,0	27,1
Spol	Moški	4599	3582	77,9	76,4	79,3	1017	22,1	20,7	23,6
	Ženski	4339	3027	69,8	68,3	71,2	1312	30,2	28,8	31,7

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

4.1.2 Delež abstinentov in pivcev alkoholnih pijač v zadnjem letu med prebivalci, starimi 15–17 let ter 18–74 let

V zadnjih 12 mesecih je v Sloveniji pilo alkoholne pijače 61,6 % prebivalcev, starih 15–17 let (mladoletni), ter 74,5 % prebivalcev, starih 18–74 let (polnoletni). Delež tistih, ki so v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače, je med mladoletnimi prebivalci nižji kot med polnoletnimi prebivalci ($\chi^2 = 32,9$, $p < 0,0001$). Razlika med mladoletnimi in polnoletnimi glede pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih je prisotna tudi med moškimi ($\chi^2 = 49,7$, $p < 0,0001$), medtem ko je med mladoletnimi in polnoletnimi ženskami ni ($\chi^2 = 1,0$, $p = 0,3602$).

Deleži pivcev, starih 15–17 let ter 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače, so po spolu in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 4.2.

Pri mladoletnih prebivalcih povezanosti med pitjem alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in spolom ($\chi^2 = 3,7$, $p = 0,055$) ali kohezijsko regijo ($\chi^2 = 0,3$, $p = 0,579$) nismo ugotovili. Pri polnoletnih prebivalcih pa smo ugotovili povezanost med pitjem alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in spolom ($\chi^2 = 91,2$, $p < 0,0001$), ne pa med pitjem alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 1,2$, $p = 0,277$).

Spol: delež tistih, ki so pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih, se med mladoletnimi moškimi in ženskami ne razlikuje, med polnoletnimi prebivalci pa je delež tistih, ki so pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih, višji med moškimi kot med ženskami.

Kohezijska regija: delež tistih, ki so pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih, se med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ne razlikuje niti pri mladoletnih niti pri polnoletnih prebivalcih.

Preglednica 4.2: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–17 let in 18–74 let, skupaj, po spolu in kohezijski regiji

		Pili alkoholne pijače v zadnjih 12 mesecih							
		pivci				abstinenti			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ 15–17 let		244	61,6	56,8	66,3	152	38,4	33,7	43,2
Spol	Moški	122	57,2	50,3	63,5	91	42,8	36,0	49,2
	Ženski	122	66,7	60,0	73,6	61	33,3	27,0	40,6
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	125	63,0	56,0	69,3	74	37,0	30,7	44,0
	Zahodna Slovenija	119	60,1	53,5	67,0	79	39,9	33,4	47,0
SKUPAJ 18–74 let		6365	74,5	73,6	75,4	2176	25,5	24,6	26,4
Spol	Moški	3460	78,9	77,7	80,1	925	21,1	19,9	22,3
	Ženski	2905	69,9	68,5	71,3	1251	30,1	28,7	31,5
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	3332	74,0	72,7	75,3	1169	26,0	24,7	27,3
	Zahodna Slovenija	3033	75,1	73,7	76,4	1008	24,9	23,6	26,3

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

4.1.3 Pogostost pitja alkoholnih pijač med prebivalci, ki pijejo alkoholne pijače

Največ prebivalcev, starih 15–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), 43,6 %, je pilo 1-krat na mesec ali redkeje, takih, ki so pili 4-krat na teden ali pogosteje, pa je bilo 8,0 %. Pogostost pitja alkoholnih pijač med pivci, starimi 15–74 let, skupaj, po spolu in po starostnih skupinah je predstavljena v Preglednici 4.3. Ugotovili smo povezanost med pogostostjo pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in spolom ($\chi^2 = 692,63$, $p < 0,000$) ter starostjo ($\chi^2 = 292,89$, $p < 0,000$). Moški so pili alkoholne pijače pogosteje kot ženske: večji delež žensk je pil alkoholne pijače največ 1-krat na mesec, pri vseh ostalih pogostostih pitja (2- do 4-krat na mesec, 2- do 3-krat na teden in 4-krat na teden ali pogosteje) pa so bili deleži višji med moškimi. Starejši so pili alkoholne pijače pogosteje kot mlajši: delež pivcev, ki so pili alkoholne pijače 4-krat na teden ali pogosteje, je bil višji med starimi 55–64 let in 65–74 let, kot med ostalimi starostnimi skupinami, višji delež tistih, ki so pili alkoholne pijače 4-krat na teden ali pogosteje, je bil tudi med pivci, starimi 45–54 let, v primerjavi z deleži v starostnih skupinah 15–17 let in 18–24 let, poleg tega so bili deleži tistih, ki so pili 2-3-krat na teden, v vseh starostnih skupinah višji kot med starimi 15–17 let; delež pivcev, ki so pili 1-krat mesečno ali redkeje, pa je bil najvišji v starostni skupini 15–17 let (60,6 %) (Preglednica 4.3).

Preglednica 4.3: Pogostost pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih med pivci, starimi 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu in starostnih skupinah

PIVCI		Pogostost pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih															
		4-krat na teden ali pogosteje				2- do 3-krat na teden				2- do 4-krat na mesec				1-krat na mesec ali redkeje			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		527	8,0	7,3	8,6	1055	16,0	15,1	16,9	2149	32,5	31,4	33,7	2878	43,6	42,4	44,7
Spol	Moški	438	12,2	11,2	13,3	791	22,1	20,7	23,5	1264	35,3	33,7	36,9	1088	30,4	28,9	31,9
	Ženski	88	2,9	2,4	3,6	264	8,7	7,8	9,8	885	29,2	27,6	30,9	1790	59,1	57,4	60,9
Starost	15–17 let	3	1,2	0,3	3,2	8	3,1	1,6	6,1	85	35,0	29,1	41,0	148	60,6	54,4	66,6
	18–24 let	16	2,9	1,7	4,4	80	14,1	11,4	17,1	215	37,8	33,8	41,8	258	45,3	41,2	49,4
	25–34 let	49	4,9	3,6	6,3	150	14,8	12,7	17,1	368	36,3	33,4	39,3	446	44,0	41,0	47,1
	35–44 let	57	4,3	3,3	5,5	233	17,4	15,5	19,5	471	35,2	32,7	37,8	575	43,0	40,4	45,7
	45–54 let	89	6,8	5,6	8,3	188	14,5	12,6	16,5	445	34,3	31,7	36,9	576	44,4	41,7	47,1
	55–64 let	160	13,3	11,5	15,3	214	17,8	15,7	20,0	325	27,0	24,5	29,6	506	42,0	39,3	44,8
	65–74 let	152	16,1	13,9	18,5	182	19,3	16,9	21,9	240	25,4	22,7	28,3	370	39,2	36,1	42,3

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

4.1.4 Običajno popita količina alkohola ob eni pivski priložnosti

Ob posamezni pivski priložnosti je največ prebivalcev, starih 15–74 let, ki so v zadnjem letu pili alkoholne pijače (pivci), na dan popilo največ 1 merico alkoholne pijače (42,5 %), sledili so tisti, ki so popili 2 merici na dan, najmanj pa je bilo takih, ki so popili 7 meric ali več (2,7 %) (Preglednica 4.4). Ugotovili smo povezanost med običajno količino popitih alkoholnih pijač na tipičen pivski dan v zadnjih 12 mesecih pri pivcih, starih 15–74 let, in spolom ($\chi^2 = 988,8$, $p < 0,0001$) ter starostjo ($\chi^2 = 581,3$, $p < 0,0001$). Na tipičen dan, ko so pili alkoholne pijače, so ženske popile manj teh pijač kot moški: več žensk kot moških je popilo do največ 1 merico alkoholne pijače na dan, medtem ko je več moških kot žensk popilo 2 merici ali več. Z izjemo starostnih skupin 18–24 let ter 25–34 let, v katerih največji delež pivcev, kadar pije alkoholne pijače, na dan popije 2 merici, jih v ostalih starostnih skupinah največji delež popije od pol do 1 merice. Mlajši popijejo na tipičen pivski dan več: delež pivcev, ki so popili 5 in več meric alkoholnih pijač, je bil višji med starimi od 15 do 34 let, v primerjavi s starimi od 45 do 74 let.

Preglednica 4.4: Popite merice alkoholnih pijač ob eni priložnosti v zadnjih 12 mesecih med pivci, starimi 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu in starostnih skupinah

PIVCI		Količina popitih alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih																						
		0,5–1 merica					2 merici					3–4 merice					5–6 meric					7 meric in več		
		n	%	95 % IZ	n	%	95 % IZ	n	%	95 % IZ	n	%	95 % IZ	n	%	95 % IZ	n	%	95 % IZ					
SKUPAJ		2799	42,5	41,2	43,8	2212	33,6	32,4	34,8	1086	16,5	15,5	17,5	311	4,7	4,2	5,3	180	2,7	2,3	3,2			
Spol		Moški	997	27,9	26,4	29,6	1390	38,9	37,2	40,8	805	22,6	21,0	24,2	234	6,6	5,7	7,6	142	4,0	3,3	4,8		
		Ženski	1802	59,7	57,9	61,4	822	27,2	25,7	28,8	281	9,3	8,3	10,4	77	2,6	2,0	3,2	38	1,2	0,9	1,7		
Starost		15–17 let	95	39,3	33,4	45,5	49	20,1	15,6	25,6	52	21,4	16,8	26,9	24	9,7	6,6	14,0	23	9,5	6,4	13,8		
		18–24 let	167	29,5	25,6	33,7	175	30,9	26,9	35,3	128	22,7	19,2	26,6	56	9,9	7,4	13,3	40	7,0	4,9	9,9		
		25–34 let	317	31,5	28,3	34,8	362	35,9	32,5	39,4	215	21,3	18,4	24,5	75	7,4	5,6	9,7	40	4,0	2,7	5,9		
		35–44 let	510	38,4	35,5	41,3	460	34,6	31,8	37,5	256	19,3	16,9	21,9	65	4,9	3,7	6,4	39	2,9	2,0	4,1		
		45–54 let	579	44,7	41,9	47,5	467	36,0	33,3	38,8	183	14,1	12,2	16,3	47	3,6	2,7	4,9	21	1,6	1,0	2,7		
		55–64 let	593	49,4	46,5	52,2	404	33,6	31,0	36,4	157	13,1	11,2	15,2	32	2,7	1,9	3,8	15	1,3	0,7	2,3		
		65–74 let	538	57,0	53,8	60,1	295	31,3	28,4	34,3	95,2	10,1	8,3	12,2	14	1,4	0,8	2,4	2	0,2	0,1	0,7		

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

5 ABSTINENTI, OSEBE, KI PIJEJO ZNOTRAJ DNEVNE MEJE MANJ TVEGANEGA PITJA IN OSEBE, KI PIJEJO ČEZ DNEVNO MEJO MANJ TVEGANEGA PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ

5.1 DELEŽI ABSTINENTOV, OSEB, KI PIJEJO ZNOTRAJ DNEVNE MEJE MANJ TVEGANEGA PITJA, IN OSEB, KI PIJEJO ČEZ DNEVNO MEJO MANJ TVEGANEGA PITJA, MED PREBIVALCI, STARIMI 15–74 LET

V Sloveniji je 9,3 % prebivalcev, starih 15–74 let, v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tveganega pitja, 63,9 % jih je pilo znotraj te meje, 26,8 % pa je bilo abstinentov.

Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci, starimi 15–74 let, so skupaj, po spolu, statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 5.1.

Ugotovili smo povezave med pivskimi navadami in spolom ($\chi^2 = 187,3$, $p < 0,0001$).

Delež abstinentov je višji med ženskami kot med moškimi, delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je višji med moškimi kot ženskami, delež tistih, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, pa se med moškimi in ženskami ne razlikuje. Med pivskimi navadami prebivalcev, starih 15–74 let, in statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 43,2$, $p = 0,0560$) ali kohezijsko regijo bivališča povezav nismo ugotovili ($\chi^2 = 0,7$, $p = 0,7611$).

Preglednica 5.1: Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah

V zadnjih 12 mesecih		Abstinenti				Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja				Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		2328	26,8	25,8	27,8	5558	63,9	62,8	65,1	805	9,3	8,6	9,9
Spol	Moški	1017	22,6	21,2	24,1	2899	64,6	63,0	66,2	572	12,8	11,7	13,9
	Ženski	1312	31,2	29,8	32,7	2659	63,3	61,7	64,8	233	5,5	4,9	6,3
Statistična regija	Gorenjska	220	25,7	22,6	29,1	567	66,2	62,6	69,6	69	8,1	6,3	10,3
	Goriška	115	23,8	19,7	28,4	317	65,5	60,6	70,1	52	10,7	8,1	14,1
	Jugovzhodna Slovenija	137	22,9	19,5	26,8	394	65,9	61,7	69,8	67	11,2	8,8	14,2
	Koroška	90	31,4	25,9	37,5	182	63,7	57,5	69,5	14	4,9	2,7	8,7
	Primorsko-notranjska	65	29,2	21,0	39,0	146	65,7	56,1	74,1	11	5,1	3,0	8,7
	Obalno-kraška	138	28,1	23,5	33,3	299	61,0	55,7	66,1	53	10,8	8,0	14,6
	Osrednjeslovenska	613	26,8	24,9	28,8	1465	64,1	61,9	66,1	209	9,1	8,0	10,4
	Podravska	341	25,0	22,5	27,6	903	66,1	63,3	68,8	122	9,0	7,4	10,7
	Pomurska	127	26,9	22,9	31,4	301	63,7	59,0	68,1	44	9,4	7,0	12,3
	Savinjska	331	30,6	27,6	33,7	646	59,7	56,5	62,9	105	9,7	7,9	11,8
	Posavska	81	25,8	21,1	31,1	196	62,5	56,7	68,0	37	11,7	8,2	16,4
	Zasavska	71	30,1	23,6	37,7	143	60,8	53,2	67,9	21	9,0	5,8	13,9
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	1242	27,2	25,7	28,6	2910	63,6	62,1	65,1	422	9,2	8,4	10,2
	Zahodna Slovenija	1086	26,4	24,9	27,9	2647	64,3	62,7	65,9	383	9,3	8,4	10,3

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Ker predstavlja kakršnokoli pitje alkohola za mladoletne osebe visoko tveganje, med mladoletnimi ni t.i. pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja. Zato so bile vse mladoletne osebe (15–17 let), ki so navedle, da so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače, opredeljene kot pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

V nadaljevanju poglavja zato prikazujemo podatke po demografskih in drugih značilnostih samo za polnoletne prebivalce.

5.2 DELEŽI ABSTINENTOV, OSEB, KI PIJEJO ZNOTRAJ DNEVNE MEJE MANJ TVEGANEGA PITJA, IN OSEB, KI PIJEJO ČEZ DNEVNO MEJO MANJ TVEGANEGA PITJA, MED PREBIVALCI, STARIMI 18–74 LET

V Sloveniji je 7,0 % prebivalcev, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih pilo alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tveganega pitja, 66,8 % jih je pilo znotraj te meje, 26,2 % pa je bilo abstinentov. Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in tistih, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, so prikazni v Preglednici 5.2 in na slikah 5.1 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 5.2.

Ugotovili smo povezave med pivskimi navadami in spolom ($\chi^2 = 246,0$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 101,0$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 433,9$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 169,7$, $p < 0,0001$) in statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 53,7$, $p < 0,0001$). Med pivskimi navadami ter kohezijsko regijo bivališča povezav nismo ugotovili ($\chi^2 = 1,4$, $p = 0,502$).

Abstinenti

Spol: delež abstinentov je 1,4-krat višji med ženskami kot med moškimi.

Starost: delež abstinentov je najvišji v starostni skupini 65–74 let, višji je tudi v starostni skupini 55–64 let v primerjavi s starostno skupino 35–44 let.

Izobrazba: najvišji delež abstinentov je med najmanj izobraženimi prebivalci, s stopnjo izobrazbe se delež abstinentov znižuje ter je najnižji med prebivalci z višješolsko izobrazbo ali več.

Status aktivnosti: najvišji delež abstinentov je med brezposelnimi, med delovno aktivnimi pa je ta delež najnižji.

Statistična regija bivališča: delež abstinentov je v Savinjski regiji višji od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu abstinentov.

Osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja

Spol: delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, se med moškimi in ženskami ne razlikuje.

Starost: delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je najnižji v starostni skupini 65–74 let, delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je tudi v starostni skupini 55–64 let nižji v primerjavi z deleži v starostnih skupinah 18–24 let, 35–44 let in 45–54 let.

Izobrazba: najnižji delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je med prebivalci z osnovnošolsko izobrazbo ali manj, s stopnjo izobrazbe se delež zvišuje ter je najvišji med prebivalci z višjo strokovno ali višjo izobrazbo.

Status aktivnosti: delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je najvišji med delovno aktivnimi prebivalci, ob tem je ta delež višji tudi med šolajočimi se v primerjavi z brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je v Savinjski regiji nižji od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med vzhodno in zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja

Spol: delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je 3,5-krat višji med moškimi kot ženskami.

Starost: delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let višji, v primerjavi z deležem v starostni skupini 45–54 let.

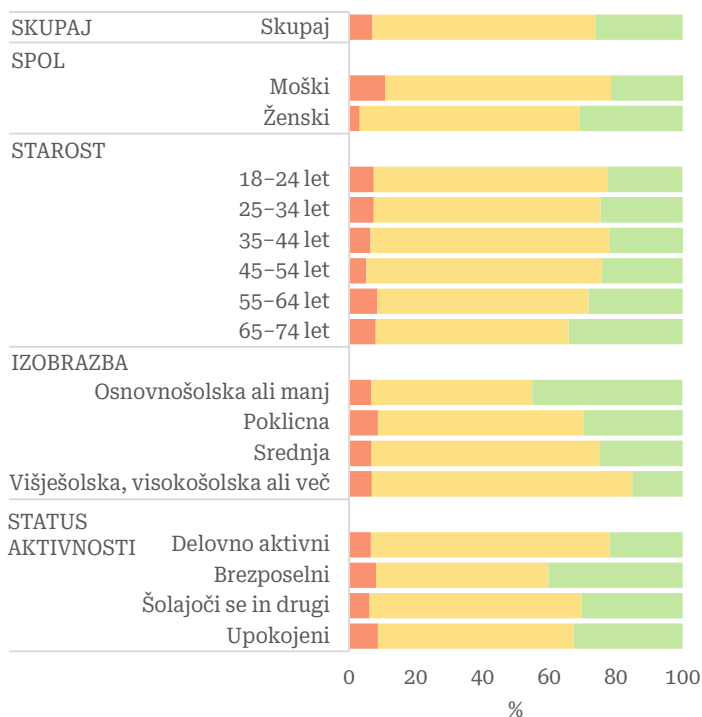
Izobrazba: v deležu oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, ni razlik glede na izobrazbo.

Status aktivnosti: delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je višji med upokojenimi kot med delovno aktivnimi.

Statistična regija bivališča: delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je v Primorsko-notranjski regiji nižji od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

- Pivci, ki presegajo mejo manj tveganega pitja
- Pivci znotraj meje manj tveganega pitja
- Abstinenti

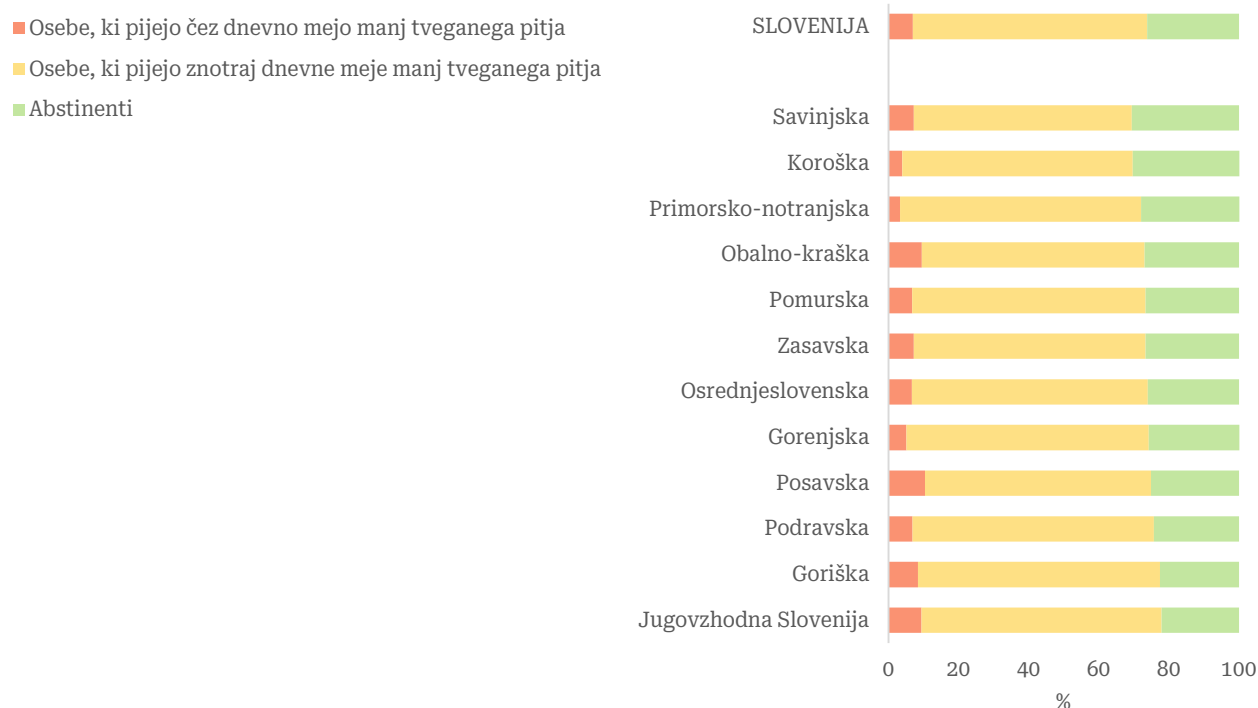

Slika 5.1: Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

Preglednica 5.2: Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

V zadnjih 12 mesecih		Abstinenti				Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja				Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		2176	26,2	25,2	27,1	5558	66,8	65,8	67,8	585	7,0	6,5	7,6
Spol	Moški	925	21,6	20,4	22,8	2899	67,7	66,2	69,0	461	10,8	9,9	11,7
	Ženski	1251	31,0	29,6	32,5	2659	65,9	64,4	67,4	124	3,1	2,6	3,6
Starost	18–24 let	157	22,3	19,4	25,5	494	70,2	66,8	73,6	52	7,4	5,6	9,5
	25–34 let	316	24,6	22,3	27,0	874	68,0	65,5	70,6	95	7,4	6,1	8,9
	35–44 let	367	22,1	20,1	24,1	1191	71,6	69,4	73,7	106	6,4	5,3	7,6
	45–54 let	401	24,3	22,3	26,4	1164	70,5	68,3	72,7	86	5,2	4,2	6,4
	55–64 let	454	28,2	26,0	30,4	1021	63,4	61,0	65,7	136	8,4	7,2	9,9
	65–74 let	481	34,2	31,8	36,7	814	57,9	55,3	60,5	111	7,9	6,6	9,4
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	615	45,0	42,4	47,7	660	48,3	45,7	51,0	91	6,6	5,4	8,1
	Poklicna	410	29,7	27,3	32,1	853	61,7	59,2	64,3	119	8,6	7,2	10,2
	Srednja	793	24,8	23,4	26,4	2186	68,5	66,9	70,1	213	6,7	5,8	7,6
	Višješolska, visokošolska ali več	359	15,1	13,7	16,6	1859	78,1	76,4	79,7	163	6,8	5,9	7,9
Status aktivnosti	Delovno aktivni	1147	21,9	20,8	23,1	3744	71,6	70,4	72,8	338	6,5	5,8	7,2
	Brezposelni	171	40,2	35,6	44,8	221	51,8	47,1	56,6	34	8,0	5,7	10,8
	Šolajoči se in drugi	196	30,3	26,8	33,9	412	63,6	59,8	67,2	40	6,1	4,5	8,2
	Upokojeni	658	32,8	30,7	34,8	1176	58,6	56,4	60,7	173	8,6	7,4	9,9
Statistična regija	Gorenjska	211	25,8	22,9	28,8	567	69,2	66,0	72,3	41	5,1	3,7	6,7
	Goriška	103	22,5	18,8	26,5	317	69,1	64,9	73,3	39	8,4	6,2	11,3
	Jugovzhodna Slovenija	127	22,1	18,8	25,6	394	68,5	64,6	72,2	54	9,4	7,2	12,0
	Koroška	84	30,4	25,2	36,0	182	65,7	60,2	71,3	11	4,0	2,1	6,8
	Primorsko-notranjska	59	28,0	22,1	34,1	146	68,8	62,4	74,8	7	3,3	1,5	6,4
	Obalno-kraška	126	26,9	23,0	31,0	299	63,6	59,3	68,0	44	9,5	7,0	12,3
	Osrednjeslovenska	567	26,0	24,2	27,9	1465	67,3	65,3	69,2	145	6,7	5,7	7,8
	Podravska	320	24,3	22,1	26,7	903	68,8	66,2	71,2	91	6,9	5,7	8,4
	Pomurska	120	26,6	22,7	30,8	301	66,6	62,3	71,0	31	6,8	4,8	9,5
	Savinjska	317	30,6	27,8	33,4	645	62,2	59,2	65,1	75	7,2	5,8	8,9
	Posavska	76	25,1	20,4	30,1	196	64,5	59,0	69,7	32	10,4	7,5	14,3
	Zasavska	66	29,3	23,8	35,7	143	63,9	57,4	69,9	15	6,8	4,0	10,5
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	1169	26,6	25,3	27,9	2910	66,2	64,8	67,6	315	7,2	6,4	8,0
	Zahodna Slovenija	1008	25,7	24,3	27,1	2647	67,5	66,0	68,9	270	6,9	6,1	7,7

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Slika 5.2: Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, po statističnih regijah

5.2.1 Deleži abstinentov, moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let

V Sloveniji je v zadnjem letu 67,7 % moških, starih 18–74 let, pilo alkoholne pijače znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, 10,8 % isto starih moških je pilo čez to dnevno mejo, abstiniralo pa jih je 21,6 %. Deleži abstinentov, moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in tistih, ki pijejo čez to dnevno mejo, so prikazani v Preglednici 5.3 in na Sliki 5.3 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med pivskimi navadami moških in starostjo ($\chi^2 = 58,4$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 176,1$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 86,0$, $p < 0,0001$) in statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 67,5$, $p = 0,0133$). Med pivskimi navadami moških, starih 18–74 let, in kohezijsko regijo bivališča povezave nismo ugotovili ($\chi^2 = 3,3$, $p = 0,188$).

Abstinenti

Starost: delež abstinentov je v starostni skupini 65–74 let višji v primerjavi s tem deležem v starostnih skupinah od 25 do 54 let.

Izobrazba: delež abstinentov je najvišji med najmanj izobraženimi moškimi in se s stopnjo izobrazbe znižuje ter je najnižji med moškimi z višješolsko izobrazbo ali več.

Status aktivnosti: delež abstinentov je med delovno aktivnimi moškimi nižji v primerjavi z vsemi ostalimi skupinami.

Statistična regija bivališča: delež abstinentov je v Jugovzhodni Sloveniji regiji pod slovenskim povprečjem.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu abstinentov.

Moški, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja

Starost: delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je v starostni skupini 65–74 let, z izjemo starostne skupine 55–64 let, nižji kot v vseh drugih starostnih skupinah; ob tem je delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, v starostni skupini 55–64 let nižji v primerjavi s starostnima skupinama 35–44 let in 45–54 let.

Izobrazba: delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je najnižji med moškimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj in se s stopnjo izobrazbe zvišuje ter je najvišji med moškimi z višješolsko izobrazbo ali več.

Status aktivnosti: delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je med delovno aktivnimi višji v primerjavi z vsemi ostalimi skupinami.

Statistična regija bivališča: delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, se v nobeni statistični regiji ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Moški, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja

Starost: delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let višji v primerjavi s tem deležem v starostni skupini 45–54 let.

Izobrazba: delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, se glede na izobrazbo ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je med upokojenimi višji kot med delovno aktivnimi.

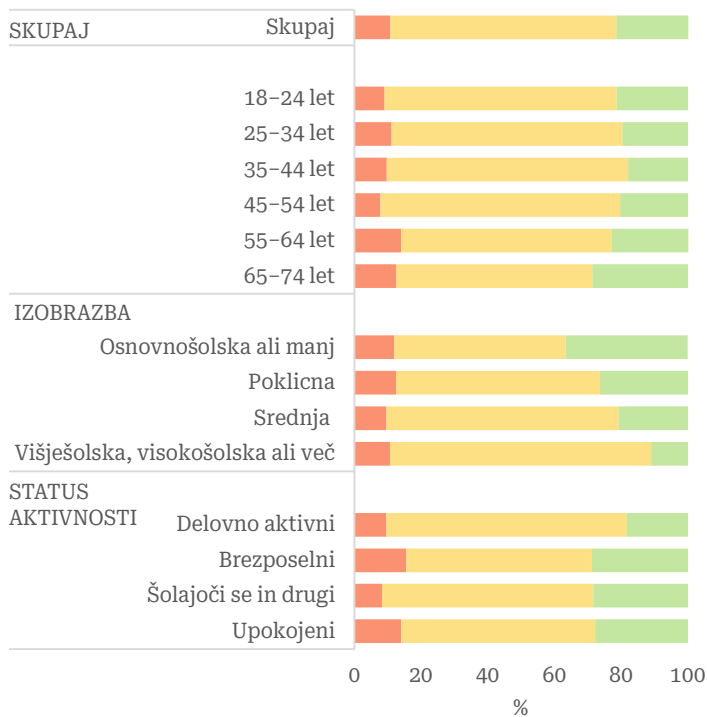
Statistična regija bivališča: delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je v Primorsko-notranjski regiji pod slovenskim povprečjem, v Posavski regiji pa nad slovenskim povprečjem.

Kohezijska regija: delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, se med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ne razlikuje.

Slika 5.3: Deleži abstinentov, moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

- Pivci, ki presegajo mejo manj tveganega pitja
- Pivci znotraj meje manj tveganega pitja
- Abstinenti

Preglednica 5.3: Abstinenti, moški, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in moški, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, v Sloveniji, stari 18–74 let, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 V zadnjih 12 mesecih		Abstinenti				Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja				Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		925	21,6	20,4	22,8	2899	67,7	66,2	69,0	461	10,8	9,9	11,7
Starost	18–24 let	78	21,4	17,4	25,7	254	69,5	64,5	74,0	33	9,1	6,4	12,3
	25–34 let	134	19,6	16,7	22,6	475	69,2	65,7	72,6	77	11,2	9,0	13,7
	35–44 let	158	17,9	15,5	20,5	640	72,4	69,4	75,3	86	9,7	7,9	11,8
	45–54 let	175	20,3	17,7	23,0	622	71,9	68,8	74,8	68	7,8	6,2	9,8
	55–64 let	185	22,9	20,0	25,8	512	63,2	59,8	66,5	113	14,0	11,7	16,5
	65–74 let	193	28,7	25,3	32,1	396	58,8	55,0	62,4	85	12,5	10,3	15,3
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	210	36,5	32,7	40,5	297	51,5	47,6	55,7	69	11,9	9,5	14,8
	Poklicna	225	26,4	23,5	29,4	521	61,1	57,8	64,4	107	12,5	10,5	14,9
	Srednja	373	20,8	19,0	22,7	1248	69,6	67,5	71,7	172	9,6	8,3	11,0
	Višješolska, visokošolska ali več	117	11,0	9,2	13,0	834	78,3	75,7	80,6	114	10,7	8,9	12,7
Status aktivnosti	Delovno aktivni	523	18,3	16,9	19,7	2061	72,1	70,4	73,7	274	9,6	8,5	10,7
	Brezposelni	51	28,8	22,4	35,6	99	55,6	48,3	62,8	28	15,6	11,0	21,6
	Šolajoči se in drugi	75	28,4	23,0	33,8	168	63,3	57,2	68,8	22	8,3	5,4	12,0
	Upokojeni	272	27,8	25,0	30,7	570	58,2	55,1	61,3	137	14,0	11,9	16,3
Statistična regija	Gorenjska	85	20,3	16,6	24,3	303	72,1	67,7	76,3	32	7,6	5,4	10,4
	Goriška	41	16,9	12,6	22,0	171	70,5	64,7	76,1	30	12,6	8,7	17,0
	Jugovzhodna Slovenija	35	11,6	8,3	15,5	225	74,2	68,9	78,7	43	14,2	10,6	18,4
	Koroška	42	29,4	22,4	37,2	93	65,0	57,0	72,5	8	5,6	2,7	10,3
	Primorsko-notranjska	28	24,9	17,7	33,6	83	74,5	65,5	81,5	1	0,6	0,1	4,1
	Obalno-kraška	53	21,8	16,8	27,1	159	64,8	58,8	70,7	33	13,4	9,6	18,2
	Osrednjeslovenska	233	21,3	19,0	23,8	749	68,6	65,8	71,3	110	10,1	8,4	12,0
	Podravska	153	22,4	19,4	25,7	453	66,4	62,8	69,9	76	11,2	8,9	13,7
	Pomurska	57	24,9	19,6	30,8	150	65,5	59,2	71,4	22	9,6	6,3	13,9
	Savinjska	139	25,4	22,0	29,3	340	62,3	58,3	66,4	67	12,3	9,7	15,2
	Posavska	29	18,5	12,8	24,8	103	64,6	57,1	71,9	27	17,0	11,8	23,4
	Zasavska	29	26,3	18,6	34,8	71	63,6	54,8	72,4	11	10,0	5,4	16,5
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	512	22,4	20,7	24,2	1518	66,4	64,5	68,3	255	11,2	9,9	12,5
	Zahodna Slovenija	413	20,6	18,9	22,5	1381	69,1	67,0	71,0	206	10,3	9,0	11,7

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

5.2.2 Deleži abstinentk, žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let

V Sloveniji je v zadnjem letu 65,9 % žensk, starih 18–74 let, pilo alkoholne pijače znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, 3,1 % isto starih žensk je pilo alkoholne pijače čez to dnevno mejo, abstiniralo pa jih je 31,0 %. Deleži abstinentk, žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in tistih, ki pijejo čez to dnevno mejo, so predstavljeni v Preglednici 5.4 in na Sliki 5.4 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med pivskimi navadami žensk in starostjo ($\chi^2 = 55,0$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 255,8$, $p < 0,0001$) in statusom aktivnosti ($\chi^2 = 88,2$, $p < 0,0001$). Med pivskimi navadami in statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 29,0$, $p = 0,145$) ter kohezijsko regijo bivališča povezav nismo ugotovili ($\chi^2 = 0,8$, $p = 0,677$).

Abstinentke

Starost: delež abstinentk je višji v starostni skupini 65–74 let v primerjavi z deleži v vseh drugih starostnih skupinah; delež abstinentk je v starostni skupini 55–64 let višji v primerjavi z deležema v starostnih skupinah 18–24 let in 35–44 let.

Izobrazba: delež abstinentk je najnižji med najvišje izobraženimi ženskami; ob tem je delež abstinentk med najnižje izobraženimi tudi višji kot med tistimi s poklicno in srednjo izobrazbo.

Status aktivnosti: delež abstinentk je najvišji med brezposelnimi, med upokojenimi pa je višji od deleža abstinentk med delovno aktivnimi ženskami.

Statistična regija bivališča: delež abstinentk se v nobeni statistični regiji ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu abstinentk.

Ženske, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja

Starost: delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je v starostni skupini 65–74 let nižji od deležev v vseh drugih starostnih skupinah, razen v skupini 55–64 let; poleg tega je tudi delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, v starostni skupini 55–64 nižji kot v starostni skupini 35–44 let.

Izobrazba: delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je najvišji med ženskami z višješolsko izobrazbo ali več; ob tem je delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, med najnižje izobraženimi tudi nižji kot med tistimi s poklicno in srednjo izobrazbo.

Status aktivnosti: najvišji delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je med delovno aktivnimi; višji delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je tudi med šolajočimi se in upokojenimi v primerjavi z brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: delež žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, se v nobeni statistični regiji ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v deležu žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Ženske, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja

Starost: v deležu žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med starostnimi skupinami ni razlik.

Izobrazba: v deležu žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med različnimi izobrazbenimi skupinami ni razlik.

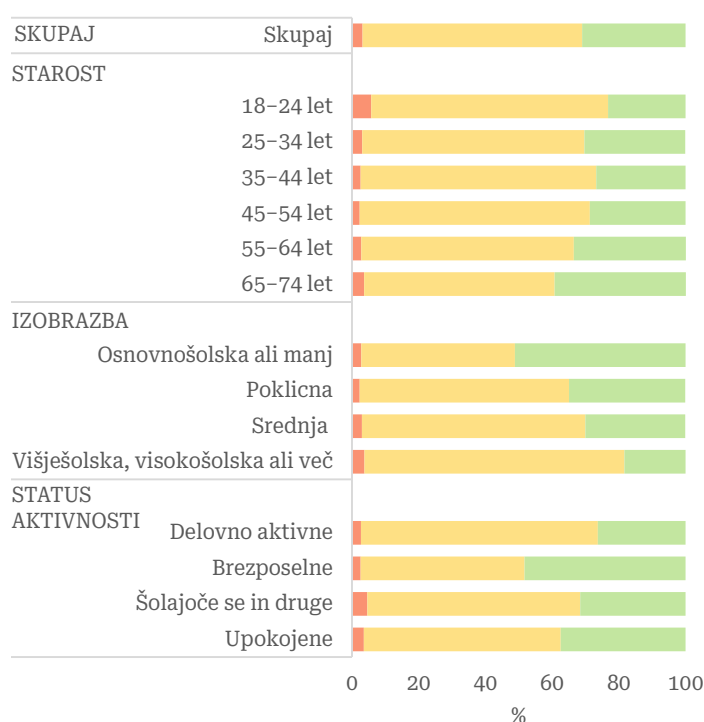
Status aktivnosti: v delež žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med različnimi skupinami ni razlik.

Statistična regija bivališča: delež žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, se v nobeni statistični regiji ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: med Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo ni razlike v delež žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

- Pivke, ki presegajo mejo manj tveganega pitja
- Pivke znotraj meje manj tveganega pitja
- Abstinентke

Slika 5.4: Deleži abstinentk, žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

Preglednica 5.4: Abstinентke, ženske, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in ženske, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, v Sloveniji, stare 18–74 let, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 V zadnjih 12 mesecih		Abstinentke				Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja				Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1251	31,0	29,6	32,5	2659	65,9	64,4	67,4	124	3,1	2,6	3,6
Starost	18–24 let	79	23,3	19,1	28,1	240	71,0	66,0	75,6	19	5,7	3,5	8,5
	25–34 let	181	30,3	26,7	34,0	398	66,6	62,7	70,2	18	3,0	1,9	4,6
	35–44 let	209	26,8	23,7	29,9	551	70,6	67,3	73,7	20	2,6	1,6	3,9
	45–54 let	225	28,7	25,6	31,9	542	69,0	65,7	72,2	18	2,3	1,4	3,5
	55–64 let	268	33,6	30,3	36,8	509	63,7	60,2	66,9	22	2,8	1,8	4,1
	65–74 let	288	39,4	35,9	42,9	418	57,1	53,5	60,7	26	3,6	2,4	5,1
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	405	51,2	47,8	54,7	363	46,0	42,5	49,4	22	2,8	1,8	4,1
	Poklicna	185	34,9	31,0	39,1	332	62,7	58,6	66,8	12	2,3	1,2	3,8
	Srednja	420	30,0	27,7	32,5	938	67,0	64,6	69,5	41	2,9	2,1	3,9
	Višješolska, visokošolska ali več	242	18,4	16,4	20,6	1025	77,9	75,6	80,1	49	3,7	2,8	4,9
Status aktivnosti	Delovno aktivne	623	26,3	24,5	28,1	1683	71,0	69,1	72,8	64	2,7	2,1	3,4
	Brezposelne	120	48,3	42,2	54,6	122	49,1	43,0	55,4	6	2,6	1,0	4,9
	Šolajoče se in druge	121	31,6	27,2	36,5	244	63,8	59,0	68,6	18	4,6	2,9	7,2
	Upokojene	386	37,5	34,6	40,5	607	59,0	56,0	62,0	36	3,5	2,5	4,8
Statistična regija	Gorenjska	126	31,5	27,2	36,3	264	66,1	61,4	70,7	9	2,4	1,1	4,1
	Goriška	62	28,8	23,0	35,0	146	67,4	61,1	73,6	8	3,8	1,8	6,9
	Jugovzhodna Slovenija	92	33,8	28,4	39,6	169	62,2	56,3	67,7	11	4,1	2,2	6,9
	Koroška	42	31,4	24,0	39,5	89	66,3	58,1	74,0	3	2,2	0,6	5,9
	Primorsko-notranjska	31	31,3	22,6	40,5	63	62,4	53,3	72,0	6	6,3	2,5	11,9
	Obalno-kraška	73	32,5	26,7	38,9	140	62,3	56,0	68,6	11	5,1	2,6	8,3
	Osrednjeslovenska	334	30,8	28,1	33,6	717	66,0	63,2	68,9	35	3,2	2,3	4,4
	Podravska	167	26,4	23,1	30,0	450	71,3	67,7	74,7	14	2,3	1,3	3,6
	Pomurska	63	28,3	22,8	34,6	150	67,8	61,2	73,5	9	4,0	2,0	7,3
	Savinjska	178	36,3	32,0	40,5	306	62,1	57,8	66,4	8	1,6	0,8	3,0
	Posavska	47	32,3	25,2	40,3	94	64,4	56,8	72,2	5	3,3	1,3	7,4
	Zasavska	36	32,2	23,8	40,8	72	64,1	54,6	72,1	4	3,7	1,2	8,2
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	657	31,1	29,2	33,2	1392	66,0	64,0	68,0	60	2,9	2,2	3,6
	Zahodna Slovenija	595	30,9	28,9	33,0	1266	65,8	63,6	67,9	64	3,3	2,6	4,2

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6 OPIJANJE

6.1 OPIJANJE V ZADNJEM LETU

6.1.1 Deleži prebivalcev, starih 15–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

42,7 % prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, se je v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo. Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.1.

Delež tistih, ki so se opili, je višji med moškimi kot med ženskami ($\chi^2 = 206,5$, $p < 0,0001$), višji pa je tudi med prebivalci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne ($\chi^2 = 9,5$, $p = 0,0047$). Delež tistih, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski regiji, v drugih regijah se ta delež ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Preglednica 6.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		3803	42,7	41,5	43,8	5113	57,3	56,2	58,5
Spol	Moški	2289	50,0	48,3	51,6	2293	50,0	48,4	51,7
	Ženski	1514	34,9	33,5	36,4	2821	65,1	63,6	66,5
Statistična regija	Gorenjska	325	37,3	33,8	40,9	547	62,7	59,1	66,2
	Goriška	208	42,3	37,6	47,2	284	57,7	52,8	62,4
	Jugovzhodna Slovenija	268	43,7	39,6	47,8	346	56,3	52,2	60,4
	Koroška	128	43,6	37,5	49,8	166	56,4	50,2	62,5
	Primorsko-notranjska	94	42,0	33,2	51,3	130	58,0	48,7	66,8
	Obalno-kraška	198	39,1	34,2	44,1	309	60,9	55,9	65,8
	Osrednjeslovenska	1000	42,4	40,4	44,5	1356	57,6	55,5	59,6
	Podravska	645	46,0	43,2	48,8	757	54,0	51,2	56,8
	Pomurska	217	44,5	40,0	49,1	271	55,5	50,9	60,0
	Savinjska	473	42,8	39,7	46,0	631	57,2	54,0	60,3
	Posavska	154	48,2	42,5	54,0	166	51,8	46,0	57,5
	Zasavska	92	38,0	31,1	45,5	150	62,0	54,5	68,9
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	2071	44,2	42,6	45,7	2617	55,8	54,3	57,4
	Zahodna Slovenija	1731	41,0	39,4	42,6	250	59,0	57,4	60,6

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.2 Pogostost opijanja med prebivalci, starimi 15–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (pivci)

57,7 % prebivalcev Slovenije, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (pivci, stari 15–74 let), se je v tem obdobju najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

42,7 % se jih je opilo manj kot 1-krat na mesec, 12,2 % 1- do 3-krat na mesec, 2,1 % od 1- do 3-krat na teden in 0,7 % pa se jih je opilo dnevno ali skoraj vsak dan (Preglednica 6.2). Ugotovili smo povezanost med spolom in opijanjem ($\chi^2 = 246,6$, $p < 0,0001$). Deleži tistih, ki so se opijali, so višji pri moških (64,2 %) kot pri ženskah (50,1 %) in tudi pri vseh pogostostih opijanja.

Preglednica 6.2: Pogostost opijanja med pivci, starimi 15–74 let, skupaj in po spolu

PIVCI	Opijanje v zadnjih 12 mesecih																			
	nikoli				manj kot 1-krat na mesec				od 1- do 3-krat na mesec				od 1- do 3-krat na teden				dnevno ali skoraj vsak dan			
	n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ	2785	42,3	41,0	43,5	2815	42,7	41,5	44,0	802	12,2	11,3	13,1	141	2,1	1,8	2,5	45	0,7	0,5	0,9
Moški	1276	35,8	34,1	37,6	1611	45,2	43,3	47,0	534	15,0	13,7	16,4	106	3,0	2,4	3,6	39	1,1	0,8	1,5
Ženske	1509	49,9	48,2	51,7	1204	39,8	38,1	41,6	268	8,9	7,9	9,9	35	1,2	0,9	1,6	6	0,2	0,1	0,4

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

V nadaljevanju prikazujemo podatke ločeno za mladoletne in polnoletne prebivalce.

6.1.3 Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

34,5 % prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, se je najmanj 1-krat ob eni priložnosti v zadnjih 12 mesecih opilo.

Deleži tistih, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.3.

Povezanosti med opijanjem v zadnjem letu in spolom ($\chi^2 = 0,021$, $p = 0,884$) ali kohezijsko regijo ($\chi^2 = 0,451$, $p = 0,502$) nismo ugotovili.

Preglednica 6.3: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		137	34,5	30,0	39,4	259	65,5	60,6	70,0
Spol	Moški	73	34,2	28,0	40,6	140	65,8	58,9	71,6
	Ženski	64	34,9	28,5	42,3	119	65,1	58,3	72,0
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	65	32,9	26,4	39,4	133	67,1	60,1	73,1
	Zahodna Slovenija	71	36,2	29,6	42,9	126	63,8	57,1	70,4

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.4 Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

43,0 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, se je v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo.

Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.4 in na slikah 6.1 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 6.2.

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem letu in spolom ($\chi^2 = 217,0$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 310,3$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 203,1$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 205,5$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 29,5$, $p = 0,002$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 10,7$, $p = 0,001$).

Spol: delež tistih, ki so se opili, je 1,5-krat višji med moškimi kot ženskami.

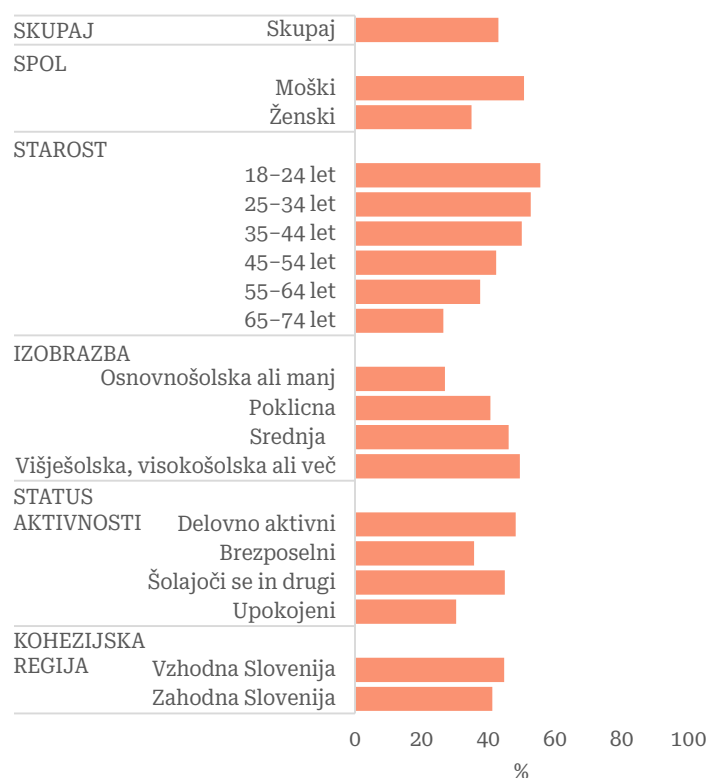
Starost: deleži tistih, ki so se opili, so v starostnih skupinah 18–24, 25–34 in 35–44 let višji kot v starejših starostnih skupinah, najnižji delež pa je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež tistih, ki so se opili, je najnižji med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj in z višanjem dosežene stopnje izobrazbe narašča ter je med tistimi s srednjo ter višješolsko izobrazbo ali več višji kot med tistimi s poklicno izobrazbo.

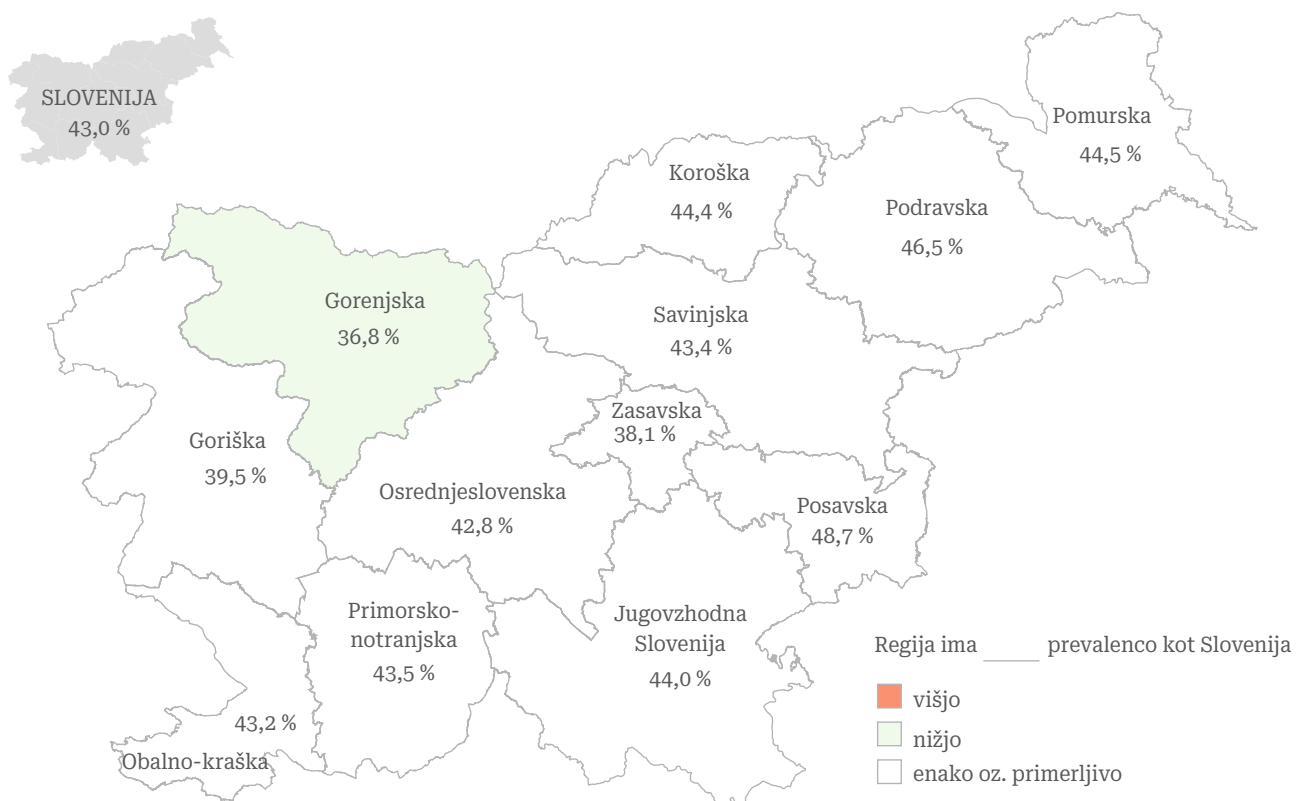
Status aktivnosti: deleža tistih, ki so se opili, sta med delovno aktivnimi ter šolajočimi se višja kot med upokojenimi in brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: delež tistih, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski regiji, v drugih regijah se ta delež ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež tistih, ki so se opili, je višji med prebivalci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne.

Slika 6.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 6.2: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah

Preglednica 6.4: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		3666	43,0	42,0	44,1	4854	57,0	55,9	58,0
Spol	Moški	2216	50,7	49,2	52,2	2152	49,3	47,8	50,8
	Ženski	1450	34,9	33,5	36,4	2702	65,1	63,6	66,5
Starost	18–24 let	404	55,6	52,0	59,2	322	44,4	40,8	48,0
	25–34 let	697	52,7	50,0	55,4	626	47,3	44,6	50,0
	35–44 let	850	50,0	47,7	52,4	850	50,0	47,7	52,4
	45–54 let	719	42,3	40,0	44,7	978	57,7	55,3	60,0
	55–64 let	619	37,5	35,2	39,8	1032	62,5	60,2	64,8
	65–74 let	377	26,5	24,2	28,8	1045	73,5	71,1	75,7
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	373	27,0	24,6	29,3	1012	73,0	70,7	75,4
	Poklicna	569	40,6	38,1	43,2	833	59,4	56,9	62,0
	Srednja	1516	46,1	44,4	47,8	1774	53,9	52,2	55,6
	Višješolska, visokošolska ali več	1208	49,4	47,4	51,4	1236	50,6	48,6	52,6
Status aktivnosti	Delovno aktivni	2589	48,2	46,9	49,6	2777	51,8	50,4	53,1
	Brezposelni	155	35,7	31,3	40,3	279	64,3	59,7	68,7
	Šolajoči se in drugi	299	44,9	41,1	48,6	367	55,1	51,2	58,8
	Upokojeni	619	30,3	28,3	32,3	1425	69,7	67,7	71,7
Statistična regija	Gorenjska	307	36,8	33,6	40,2	527	63,2	60,0	66,5
	Goriška	192	39,5	35,2	43,8	295	60,5	56,2	64,8
	Jugovzhodna Slovenija	258	44,0	40,0	48,1	328	56,0	51,9	60,0
	Koroška	127	44,4	38,7	50,2	159	55,6	49,8	61,3
	Primorsko-notranjska	93	43,5	36,8	49,9	121	56,5	49,6	62,8
	Obalno-kraška	202	43,2	38,7	47,7	266	56,8	52,3	61,3
	Osrednjeslovenska	959	42,8	40,7	44,8	1284	57,2	55,2	59,3
	Podravska	624	46,5	43,8	49,2	718	53,5	50,8	56,2
	Pomurska	208	44,5	40,1	49,1	259	55,5	50,9	59,9
	Savinjska	458	43,4	40,4	46,4	597	56,6	53,6	59,6
	Posavska	150	48,7	43,2	54,3	158	51,3	45,7	56,8
	Zasavska	88	38,1	32,2	44,7	142	61,9	55,3	67,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	2006	44,7	43,2	46,1	2483	55,3	53,8	56,8
	Zahodna Slovenija	1660	41,2	39,7	42,7	2371	58,8	57,3	60,3

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Delež prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili (34,5 %), se ne razlikuje od deleža med polnoletnimi prebivalci (43,0 %) ($\chi^2 = 11,2$, $p = 0,0008$). To velja tudi za ženske ($\chi^2 = 0,0$, $p = 0,9953$), pri moških pa je delež tistih, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, med polnoletnimi (50,7 %) višji kot med mladoletnimi (34,2 %) ($\chi^2 = 19,9$, $p < 0,0001$).

6.1.4.1 Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

V Sloveniji se je 50,7 % moških, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo.

Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.5 in na Sliki 6.3 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem moških v zadnjem letu in starostjo ($\chi^2 = 123,1$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 62,0$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 83,7$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 26,7$, $p = 0,005$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 11,7$, $p = 0,001$).

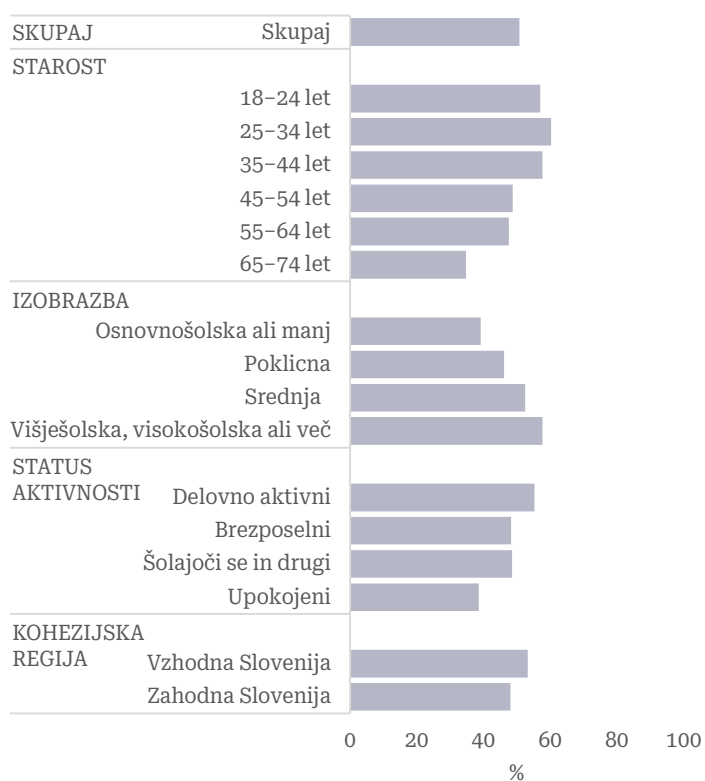
Starost: deleža moških, ki so se opili, sta v starostnih skupinah 25–34 let in 35–44 let, z izjemo starostne skupine 18–24 let, višja v primerjavi z deleži v vseh drugih starostnih skupinah; v starostni skupini 18–24 let je delež višji od deležev v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let; v starostnih skupinah 45–54 let in 55–64 let pa sta deleža višja od deleža v starostni skupini 65–74 let; najnižji delež moških, ki so se opili, je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež moških, ki so se opili, je najnižji med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj in z višanjem dosežene stopnje izobrazbe narašča, ter je najvišji med moškimi z višješolsko izobrazbo ali več; delež moških, ki so se opili, je višji med tistimi srednješolsko izobrazbo tudi v primerjavi s poklicno izobrazbo.

Status aktivnosti: delež moških, ki so se opili, je med upokojenimi nižji v primerjavi z deležem med zaposlenimi ali tistimi, ki se šolajo.

Statistična regija bivališča: delež moških, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski regiji, v drugih regijah se ta delež ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež moških, ki so se opili, je višji med tistimi iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne.

Slika 6.3: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 6.5: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		2216	50,7	49,2	52,2	2152	49,3	47,8	50,8
Starost	18–24 let	214	57,2	52,2	62,2	160	42,8	37,8	47,8
	25–34 let	425	60,2	56,5	63,7	282	39,8	36,3	43,5
	35–44 let	518	57,6	54,4	60,8	381	42,4	39,2	45,6
	45–54 let	431	48,7	45,4	52,0	454	51,3	48,0	54,6
	55–64 let	393	47,6	44,2	51,0	433	52,4	49,1	55,9
	65–74 let	235	34,7	31,2	38,3	443	65,3	61,7	68,8
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	225	39,1	35,1	43,0	352	60,9	57,0	64,9
	Poklicna	397	46,1	42,8	49,4	464	53,9	50,6	57,2
	Srednja	964	52,5	50,2	54,8	873	47,5	45,3	49,8
	Višješolska, visokošolska ali več	630	57,6	54,6	60,5	464	42,4	39,5	45,4
Status aktivnosti	Delovno aktivni	1614	55,2	53,4	57,0	1308	44,8	43,0	46,6
	Brezposelni	87	48,2	41,1	55,6	93	51,8	44,4	58,9
	Šolajoči se in drugi	133	48,5	42,7	54,4	141	51,5	45,6	57,3
	Upokojeni	380	38,5	35,5	41,6	607	61,5	58,4	64,5
Statistična regija	Gorenjska	185	43,4	38,8	48,2	241	56,6	51,8	61,2
	Goriška	127	51,9	45,8	58,3	117	48,1	41,7	54,2
	Jugovzhodna Slovenija	166	54,6	49,0	60,1	138	45,4	39,9	51,0
	Koroška	73	49,4	41,6	57,7	75	50,6	43,0	59,0
	Primorsko-notranjska	56	50,2	40,8	59,2	56	49,8	40,8	59,2
	Obalno-kraška	116	46,1	40,1	52,4	135	53,9	47,6	59,9
	Osrednjeslovenska	551	49,2	46,3	52,1	568	50,8	47,8	53,6
	Podravska	380	54,7	50,9	58,3	315	45,3	41,6	49,0
	Pomurska	115	48,7	42,2	54,9	121	51,3	44,7	57,4
	Savinjska	299	53,9	49,8	58,1	256	46,1	42,1	50,4
	Posavska	96	58,9	51,6	66,6	67	41,1	34,0	49,0
	Zasavska	53	45,8	37,2	55,2	63	54,2	45,7	63,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	1237	53,2	51,1	55,2	1090	46,8	44,8	48,9
	Zahodna Slovenija	979	48,0	45,8	50,1	1062	52,0	49,9	54,2

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.4.2 Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile

V Sloveniji se je 34,9 % žensk, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo.

Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile (v nadaljevanju: opile), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.6 in na Sliki 6.4 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem letu in starostjo ($\chi^2 = 195,5$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 143,4$, $p < 0,0001$) ter statusom aktivnosti ($\chi^2 = 113,9$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med opijanjem v zadnjem letu in statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 16,8$, $p = 0,114$) ali kohezijsko regijo bivališča ($\chi^2 = 0,83$, $p = 0,363$).

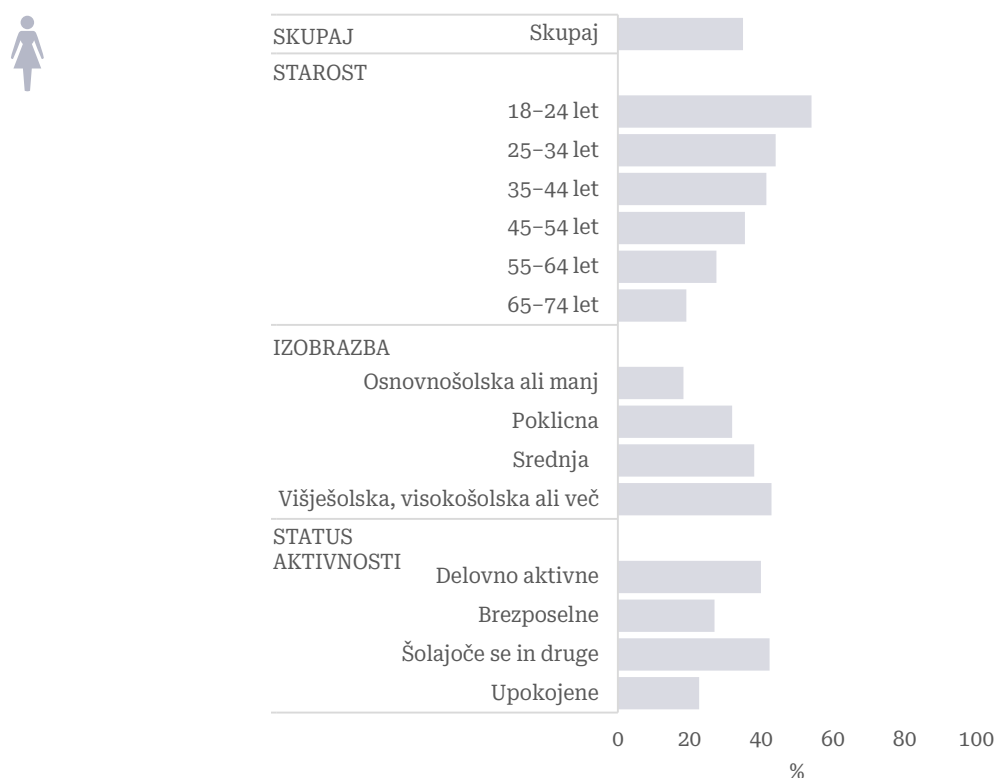
Starost: delež žensk, ki so se opile, je najvišji v starostni skupini 18–24 let; delež žensk, ki so se opile, je višji tudi v starostni skupini 25–34 let v primerjavi s starostnimi skupinami 45–64 let, 55–64 let in 65–74 let, v starostnih skupinah 35–44 let in 45–54 let v primerjavi s starostnima skupinama 55–64 let in 65–74 let ter v starostni skupini 15–64 let v primerjavi s starostno skupino 65–74 let; najnižji delež žensk, ki so se opile, pa je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež žensk, ki so se opile, je najnižji med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj; med ženskami z višješolsko izobrazbo ali več je delež višji kot med tistimi s poklicno izobrazbo.

Status aktivnosti: deleža žensk, ki so se opile, sta med zaposlenimi in šolajočimi se višja kot med upokojenimi in brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: delež žensk, ki so se opile, se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež žensk, ki so se opile, se med kohezijskima regijama ne razlikuje.

Slika 6.4: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 6.6: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1450	34,9	33,5	36,4	2702	65,1	63,6	66,5
Starost	18–24 let	190	54,0	48,6	59,0	162	46,0	40,7	51,1
	25–34 let	271	44,0	40,1	47,9	345	56,0	52,1	59,9
	35–44 let	331	41,4	38,0	44,8	469	58,6	55,2	62,0
	45–54 let	288	35,4	32,2	38,8	525	64,6	61,3	67,9
	55–64 let	227	27,5	24,5	30,6	599	72,5	69,4	75,5
	65–74 let	142	19,1	16,4	22,0	602	80,9	77,9	83,5
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	148	18,3	15,8	21,1	660	81,7	78,9	84,2
	Poklicna	172	31,8	28,0	35,8	369	68,2	64,2	72,0
	Srednja	552	38,0	35,5	40,5	901	62,0	59,5	64,5
	Višješolska, visokošolska ali več	578	42,8	40,2	45,5	772	57,2	54,5	59,8
Status aktivnosti	Delovno aktivne	975	39,9	38,0	41,8	1470	60,1	58,2	62,1
	Brezposelne	68	26,9	21,6	32,5	186	73,1	67,5	78,4
	Šolajoče se in druge	166	42,3	37,5	47,3	226	57,7	52,7	62,5
	Upokojene	239	22,6	20,2	25,2	818	77,4	74,8	79,8
Statistična regija	Gorenjska	122	29,9	25,7	34,6	285	70,1	65,4	74,3
	Goriška	75	33,7	27,5	39,8	149	66,3	60,2	72,5
	Jugovzhodna Slovenija	92	32,6	27,4	38,3	190	67,4	61,7	72,6
	Koroška	54	39,0	31,3	47,4	84	61,0	52,6	68,7
	Primorsko-notranjska	37	36,2	27,1	45,5	66	63,8	54,5	72,9
	Obalno-kraška	76	32,3	26,6	38,5	159	67,7	61,5	73,4
	Osrednjeslovenska	408	36,3	33,6	39,2	715	63,7	60,8	66,4
	Podravska	244	37,8	34,0	41,5	403	62,2	58,5	66,0
	Pomurska	93	40,2	34,2	46,9	138	59,8	53,6	66,2
	Savinjska	159	31,8	27,8	35,9	342	68,2	64,1	72,2
	Posavska	55	37,3	30,1	45,7	92	62,7	55,0	70,5
	Zasavska	35	30,5	22,6	39,3	80	69,5	60,7	77,4
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	769	35,6	33,6	37,6	1393	64,4	62,4	66,4
	Zahodna Slovenija	681	34,2	32,2	36,3	1309	65,8	63,7	67,8

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.5 Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

56,1 % prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), se je v tem obdobju najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

Deleži pivcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.7.

Pri pivcih, starih 15–17 let, povezanosti med opijanjem v zadnjih 12 mesecih in spolom ($\chi^2 = 1,3$, $p = 0,246$) ali kohezijsko regijo ($\chi^2 = 1,6$, $p = 0,200$) nismo ugotovili.

Preglednica 6.7: Deleži pivcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah

PIVCI		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		137	56,1	49,9	62,3	107	43,9	37,7	50,1
Spol	Moški	73	59,8	51,0	68,2	49	40,2	31,8	49,0
	Ženski	64	52,4	43,6	61,2	58	47,6	38,8	56,4
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	65	52,2	43,3	60,6	60	47,8	39,4	56,7
	Zahodna Slovenija	71	60,2	50,7	68,2	47	39,8	31,1	48,4

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.6 Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

57,8 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), se je v tem obdobju najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.8 in na slikah 6.5 in 6.6 (prikazane so le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Pri pivcih smo ugotovili povezanost med opijanjem v zadnjih 12 mesecih in spolom ($\chi^2 = 133,5$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 255,8$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 36,4$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 126,7$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 41,5$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 19,6$, $p < 0,0001$).

Spol: delež pivcev, ki so se opili, je 1,3-krat višji med moškimi kot ženskami.

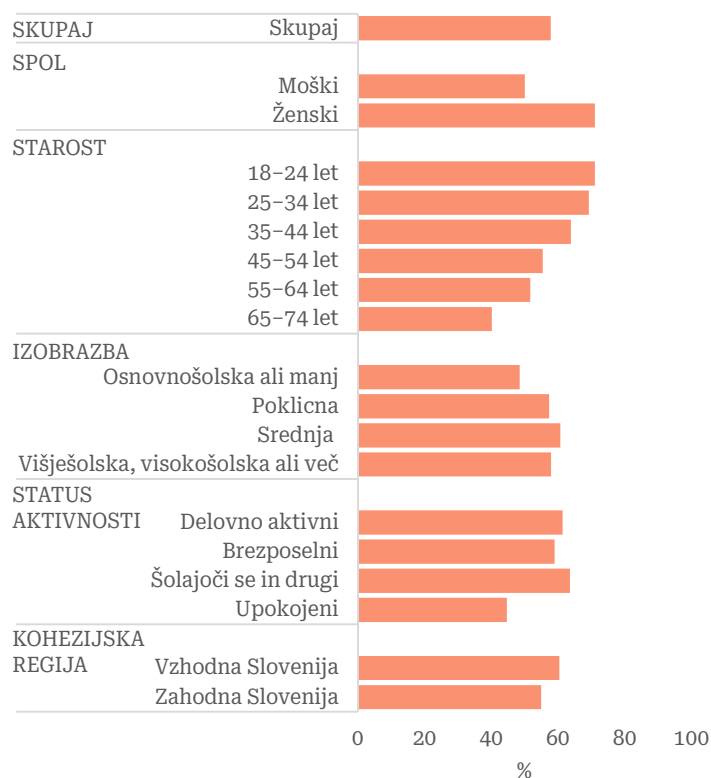
Starost: delež pivcev, ki so se opili, je v starostni skupini 18–24 višji kot v vseh ostalih starostnih skupinah, z izjemo starostne skupine 25–34; v starostnih skupinah 25–34 in 35–44 let je ta delež višji kot v starejših starostnih skupinah; najnižji delež pivcev, ki so se opili, pa je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež pivcev, ki so se opili, je najnižji med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj; med drugimi izobrazbenimi skupinami pa se delež ne razlikuje.

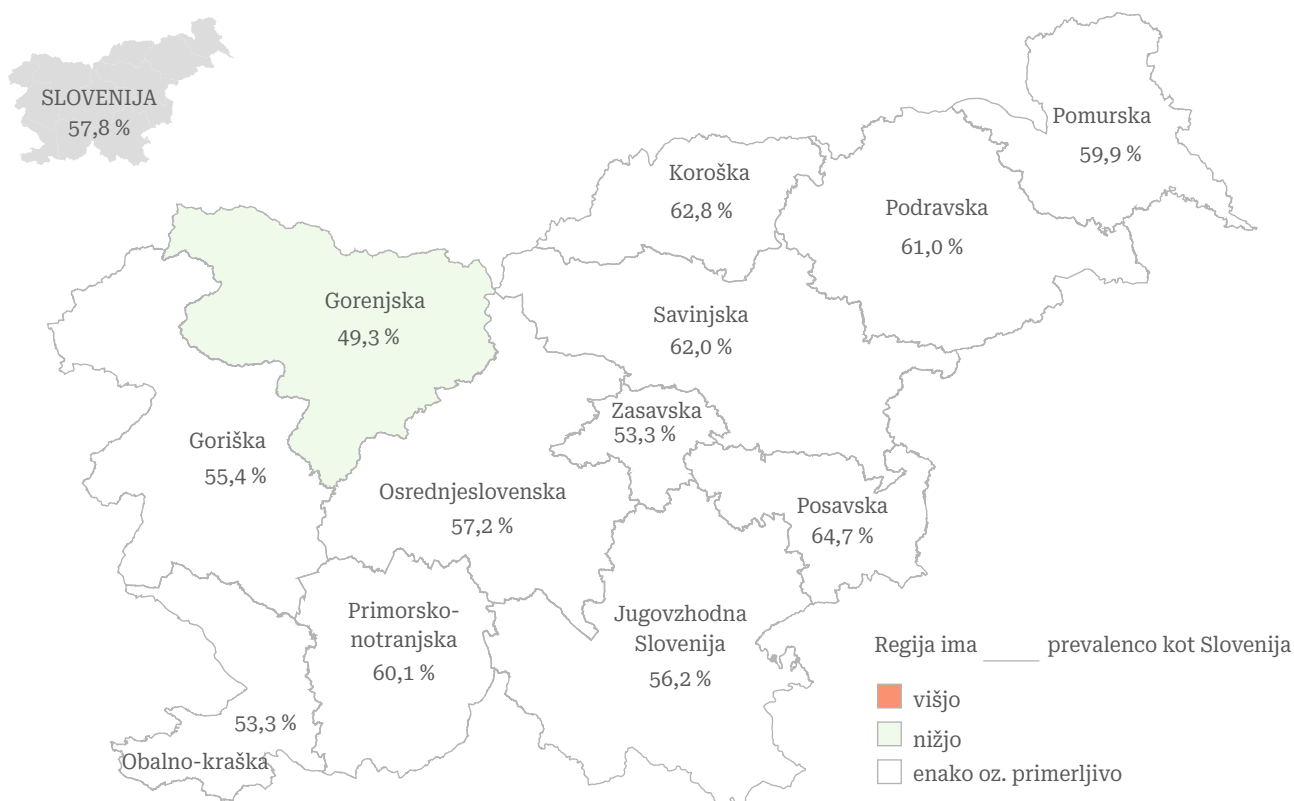
Status aktivnosti: delež pivcev, ki so se opili, je med upokojenimi najnižji, med drugimi skupinami pa se deleži ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: delež pivcev, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski regiji, v drugih regijah se ta delež ne razlikuje od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež pivcev, ki so se opili, je višji med tistimi iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne.

Slika 6.5: Deleži pивcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 6.6: Deleži pивcev starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji po statističnih regijah

Preglednica 6.8: Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		3666	57,8	56,6	59,0	2678	42,2	41,0	43,4
Spol	Moški	2216	64,4	62,8	65,9	1227	35,6	34,1	37,2
	Ženski	1450	50,0	48,2	51,8	1451	50,0	48,2	51,8
Starost	18–24 let	404	71,0	67,2	74,6	165	29,0	25,4	32,8
	25–34 let	697	69,2	66,3	72,0	311	30,8	28,1	33,8
	35–44 let	850	63,8	61,2	66,4	483	36,2	33,7	38,9
	45–54 let	719	55,4	52,8	58,2	578	44,6	41,9	47,3
	55–64 let	619	51,7	48,8	54,5	578	48,3	45,4	51,1
	65–74 let	377	40,1	37,0	43,2	564	59,9	56,8	63,0
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	373	48,5	44,9	52,0	397	51,5	48,0	55,1
	Poklicna	569	57,3	54,3	60,5	423	42,7	39,6	45,8
	Srednja	1516	60,7	58,8	62,6	981	39,3	37,4	41,2
	Višješolska, visokošolska ali več	1208	57,9	55,8	60,0	877	42,1	40,0	44,2
Status aktivnosti	Delovno aktivni	2589	61,4	59,9	62,8	1630	38,6	37,2	40,1
	Brezposelni	155	59,0	52,9	64,8	108	41,0	35,2	47,1
	Šolajoči se in drugi	299	63,6	59,1	67,7	171	36,4	32,1	40,7
	Upokojeni	619	44,7	42,1	47,3	767	55,3	52,7	57,9
Statistična regija	Gorenjska	307	49,3	45,4	53,3	315	50,7	46,7	54,6
	Goriška	202	55,4	50,4	60,5	162	44,6	39,5	49,6
	Jugovzhodna Slovenija	258	56,2	51,6	60,7	201	43,8	39,3	48,4
	Koroška	127	62,8	56,1	69,3	75	37,2	30,7	43,9
	Primorsko-notranjska	93	60,1	52,2	67,5	62	39,9	32,5	47,8
	Obalno-kraška	192	53,3	48,2	58,4	168	46,7	41,6	51,8
	Osrednjeslovenska	959	57,2	54,8	59,6	717	42,8	40,4	45,2
	Podravska	624	61,0	58,0	64,0	398	39,0	36,0	41,9
	Pomurska	208	59,9	54,7	65,0	139	40,1	35,0	45,3
	Savinjska	458	62,0	58,5	65,5	280	38,0	34,5	41,5
	Posavska	150	64,7	58,4	70,6	82	35,3	29,4	41,6
	Zasavska	88	53,3	46,0	61,2	77	46,7	39,4	54,6
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	2006	60,4	58,7	62,1	1315	39,6	37,9	41,3
	Zahodna Slovenija	1660	54,9	53,1	56,7	1363	45,1	43,3	46,9

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Delež prebivalcev, starih 15–17 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače in so se najmanj 1-krat tudi opili (56,1 %), se ne razlikuje od tega deleža med polnoletnimi pivci (57,8 %) ($\chi^2 = 0,4$, $p = 0,5892$). To velja tudi za ženske (mladoletne 52,4 %, polnoletne 50,0 %; $\chi^2 = 0,4$, $p = 0,6004$) in moške (mladoletni 59,8 %, polnoletni 64,6 %; $\chi^2 = 1,2$, $p = 0,2911$).

6.1.6.1 Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

V Sloveniji se je 64,4 % moških, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), v tem obdobju najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

Deleži pivcev, starih 18–74 let, med moškimi, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.9 in na Sliki 6.7 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Pri pivcih smo ugotovili povezanost med opijanjem v zadnjih 12 mesecih in starostjo ($\chi^2 = 102,7$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 49,3$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 43,7$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 24,1$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med opijanjem v zadnjih 12 mesecih in doseženo izobrazbo ($\chi^2 = 3,8$, $p = 0,285$).

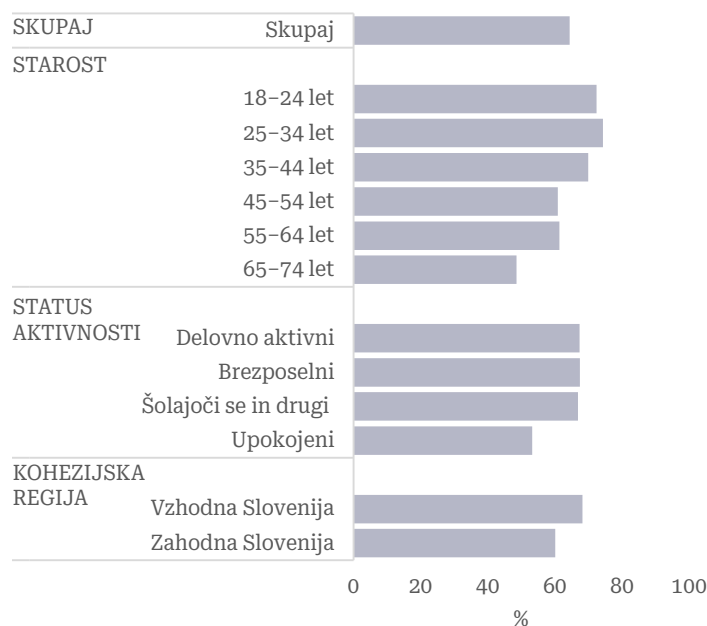
Starost: deleži pivcev, ki so se opili, so v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let in 35–44 let višji kot v starostnih skupinah 45–55 let, 55–64 let in 64–74 let; deleža sta tudi v starostnih skupinah 45–54 let in 55–64 let višja kot v starostni skupini 65–74 let; najnižji delež pivcev, ki so se opili, je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež pivcev, ki so se opili, se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež pivcev, ki so se opili, je med upokojenimi moškimi najnižji, med drugimi skupinami pa se deleži ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: delež pivcev, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski regiji; nad slovenskim povprečjem pa je ta delež v Podravski in Savinjski regiji.

Kohezijska regija: delež pivcev, ki so se opili, je višji med moškimi Vzhodne kohezijske regije, v primerjavi z moškimi iz Zahodne kohezijske regije.

Slika 6.7: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 6.9: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVCI		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		2216	64,4	62,8	65,9	1227	35,6	34,1	37,2
Starost	18–24 let	214	72,4	67,2	77,4	82	27,6	22,9	33,1
	25–34 let	425	74,3	70,5	77,6	147	25,7	22,2	29,3
	35–44 let	518	69,9	66,5	73,1	223	30,1	26,9	33,5
	45–54 let	431	60,8	57,2	64,3	278	39,2	35,7	42,8
	55–64 let	393	61,3	57,6	65,1	248	38,7	35,0	42,6
	65–74 let	235	48,5	44,0	52,9	250	51,5	47,1	56,0
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	225	61,5	56,3	66,2	141	38,5	33,6	43,5
	Poklicna	397	62,4	58,6	66,1	239	37,6	33,9	41,4
	Srednja	964	65,9	63,4	68,3	500	34,1	31,8	36,6
	Višješolska, visokošolska ali več	630	64,5	61,4	67,4	347	35,5	32,6	38,6
Status aktivnosti	Delovno aktivni	1614	67,3	65,4	69,1	784	32,7	30,8	34,6
	Brezposelni	87	67,4	59,0	75,1	42	32,6	24,9	41,0
	Šolajoči se in drugi	133	66,9	60,1	73,1	66	33,1	26,9	39,9
	Upokojeni	380	53,2	49,5	56,8	335	46,8	43,2	50,5
Statistična regija	Gorenjska	185	54,3	48,9	59,5	156	45,7	40,5	51,1
	Goriška	127	62,4	55,8	69,0	76	37,6	31,0	44,2
	Jugovzhodna Slovenija	166	61,7	55,8	67,4	103	38,3	32,6	44,2
	Koroška	73	69,0	60,3	77,7	33	31,0	23,1	40,7
	Primorsko-notranjska	56	66,8	56,2	76,1	28	33,2	23,9	43,8
	Obalno-kraška	116	58,6	51,6	65,3	82	41,4	34,7	48,4
	Osrednjeslovenska	551	62,2	58,9	65,3	335	37,8	34,6	41,0
	Podravska	380	70,0	66,0	73,7	163	30,0	26,3	34,0
	Pomurska	115	64,2	56,7	70,6	64	35,8	28,8	42,7
	Savinjska	299	71,8	67,4	76,0	117	28,2	24,0	32,6
	Posavska	96	72,0	64,1	79,3	37	28,0	20,7	35,9
	Zasavska	53	61,3	51,1	71,4	33	38,7	28,6	48,9
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	1237	68,2	66,0	70,3	578	31,8	29,7	34,0
	Zahodna Slovenija	979	60,1	57,7	62,5	649	39,9	37,5	42,3

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.1.6.2 Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile, med pivkami

V Sloveniji se je 50,0 % žensk, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače (v nadaljevanju pivke), v tem obdobju najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile (v nadaljevanju: opile), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.10 in na Sliki 6.8 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Pri pivkah smo ugotovili povezanost med opijanjem v zadnjih 12 mesecih in starostjo ($\chi^2 = 160,9$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 36,2$, $p < 0,0001$) in statusom aktivnosti ($\chi^2 = 77,9$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med opijanjem v zadnjem mesecu in statističnimi regijami ($\chi^2 = 13,1$, $p = 0,287$) ter kohezijskimi regijami ($\chi^2 = 1,5$, $p = 0,227$).

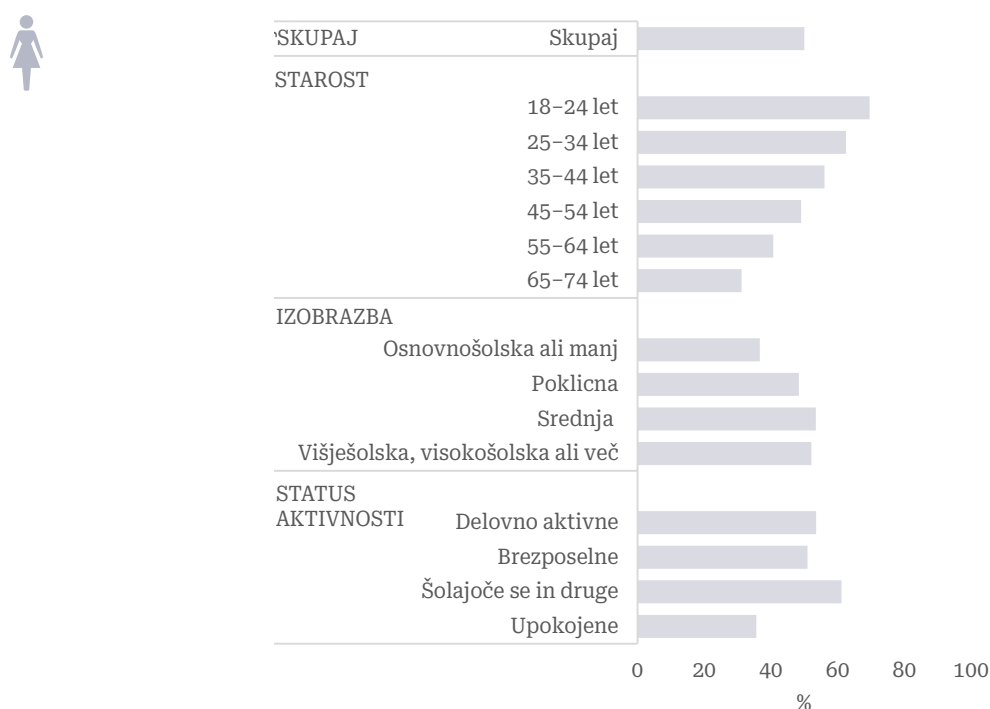
Starost: delež pivk, ki so se opile, je v starostni skupini 18–24, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji kot v vseh ostalih starostnih skupinah; v starostni skupini 25–34 let je delež višji kot v starostnih skupinah 45–54 let, 55–64 let in 65–74 let; v starostni skupini 35–44 let je delež višji kot v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let; v starostnih skupinah 45–54 let in 55–64 let pa je delež višji kot v starostni skupini 65–74 let; najnižji delež pivk, ki so se opile, je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež pivk, ki so se opile, je najnižji med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo; med drugimi izobrazbenimi skupinami se deleži ne razlikujejo.

Status aktivnosti: delež pivk, ki so se opile, je med upokojenimi najnižji, med drugimi skupinami se deleži ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: delež pivk, ki so se opile, se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež pivk, ki so se opile, se med kohezijskima regijama ne razlikuje.

Slika 6.8: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

Preglednica 6.10: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVKE		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1450	50,0	48,2	51,8	1451	50,0	48,2	51,8
Starost	18–24 let	190	69,5	63,7	74,6	84	30,5	25,4	36,3
	25–34 let	271	62,4	57,7	66,8	163	37,6	33,0	42,1
	35–44 let	331	56,0	52,0	60,0	260	44,0	40,0	48,0
	45–54 let	288	49,0	45,0	53,1	299	51,0	46,9	55,0
	55–64 let	227	40,7	36,7	44,9	331	59,3	55,3	63,4
	65–74 let	142	31,2	27,0	35,4	314	68,8	64,4	72,8
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	148	36,6	32,0	41,4	256	63,4	58,6	68,0
	Poklicna	172	48,3	43,2	53,5	184	51,7	46,5	56,8
	Srednja	552	53,4	50,3	56,4	481	46,6	43,5	49,6
	Višješolska, visokošolska ali več	578	52,1	49,2	55,1	530	47,9	44,9	50,8
Status aktivnosti	Delovno aktivne	975	53,5	51,2	55,8	846	46,5	44,2	48,8
	Brezposelne	68	50,9	42,3	59,1	66	49,1	40,9	57,7
	Šolajoče se in druge	166	61,1	55,1	66,7	106	38,9	33,3	44,9
	Upokojene	239	35,6	32,1	39,3	432	64,4	60,7	67,9
Statistična regija	Gorenjska	122	43,3	37,6	49,1	160	56,7	50,9	62,4
	Goriška	75	46,6	38,7	54,0	86	53,4	45,4	60,7
	Jugovzhodna Slovenija	92	48,4	41,4	55,5	98	51,6	44,5	58,6
	Koroška	54	56,1	46,3	65,9	42	43,9	34,1	53,7
	Primorsko-notranjska	37	52,2	40,6	63,5	34	47,8	36,5	59,4
	Obalno-kraška	76	46,9	39,3	54,6	86	53,1	45,4	60,7
	Osrednjeslovenska	408	51,6	48,2	55,2	382	48,4	44,9	51,9
	Podravska	244	50,9	46,4	55,3	236	49,1	44,7	53,6
	Pomurska	93	55,3	48,1	63,1	75	44,7	37,5	52,5
	Savinjska	159	49,4	43,8	54,7	163	50,6	45,0	55,9
	Posavska	55	55,0	45,7	65,1	45	45,0	35,9	55,3
	Zasavska	35	44,6	34,2	55,9	43	55,4	44,1	65,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	769	51,1	48,5	53,6	737	48,9	46,4	51,5
	Zahodna Slovenija	681	48,8	46,2	51,4	714	51,2	48,6	53,8

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2 OPIJANJE V ZADNJEM MESECU

6.2.1 Deleži prebivalcev, starih 15–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

11,1 % prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, se je v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo. Deleži prebivalcev, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.11.

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in spolom ($\chi^2 = 133,6$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 31,3$, $p = 0,0092$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 6,2$, $p = 0,0234$). Delež tistih, ki so se opili, je višji med moškimi kot ženskami ter med prebivalci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne. Delež tistih, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji, nad povprečjem pa v Koroški regiji.

Preglednica 6.11: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		988	11,1	10,4	11,8	7928	88,9	88,2	89,6
Spol	Moški	679	14,8	13,7	16,0	3903	85,2	84,0	86,3
	Ženski	309	7,1	6,4	7,9	4025	92,9	92,1	93,6
Statistična regija	Gorenjska	70	8,1	6,4	10,2	802	91,9	89,8	93,6
	Goriška	53	10,8	8,1	14,3	439	89,2	85,7	91,9
	Jugovzhodna Slovenija	74	12,0	9,6	15,0	539	88,0	85,0	90,4
	Koroška	49	16,5	12,1	22,2	246	83,5	77,8	87,9
	Primorsko-notranjska	11	5,1	2,7	9,3	213	94,9	90,7	97,3
	Obalno-kraška	57	11,2	8,4	14,7	450	88,8	85,3	91,6
	Osrednjeslovenska	251	10,7	9,4	12,0	2105	89,3	88,0	90,6
	Podravska	168	12,0	10,2	14,0	1234	88,0	86,0	89,8
	Pomurska	56	11,5	8,8	14,8	432	88,5	85,2	91,2
	Savinjska	124	11,2	9,3	13,6	980	88,8	86,4	90,7
	Posavska	46	14,5	10,6	19,4	273	85,5	80,6	89,4
	Zasavska	28	11,5	7,3	17,6	215	88,5	82,4	92,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	556	11,9	10,9	12,9	4132	88,1	87,1	89,1
	Zahodna Slovenija	432	10,2	9,3	11,2	3796	89,8	88,8	90,7

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

V nadaljevanju prikazujemo podatke ločeno za mladoletne in polnoletne prebivalce.

6.2.2 Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

14,4 % prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, se je najmanj 1-krat ob eni priložnosti v zadnjem mesecu opilo.

Deleži tistih, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.12.

Povezanosti med opijanjem v zadnjem letu in spolom ($\chi^2 = 0,268$, $p = 0,605$) ali kohezijsko regijo ($\chi^2 = 0,167$, $p = 0,683$) nismo ugotovili.

Preglednica 6.12: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		57	14,4	11,2	18,1	339	85,6	81,9	88,8
Spol	Moški	29	13,6	9,5	18,6	185	86,4	81,4	90,5
	Ženski	28	15,5	10,7	21,2	154	84,5	78,8	89,3
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	30	15,2	10,6	20,5	168	84,8	78,9	88,9
	Zahodna Slovenija	27	13,7	9,4	19,0	170	86,3	81,0	90,6

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2.3 Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

10,9 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, se je v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo. Deleži prebivalcev, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.13 in na slikah 6.9 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 6.10.

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in spolom ($\chi^2 = 143,9$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 86,3$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 23,8$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 44,0$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 34,0$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 6,1$, $p = 0,014$).

Spol: delež tistih, ki so se opili, je 2,2-krat višji med moškimi kot ženskami.

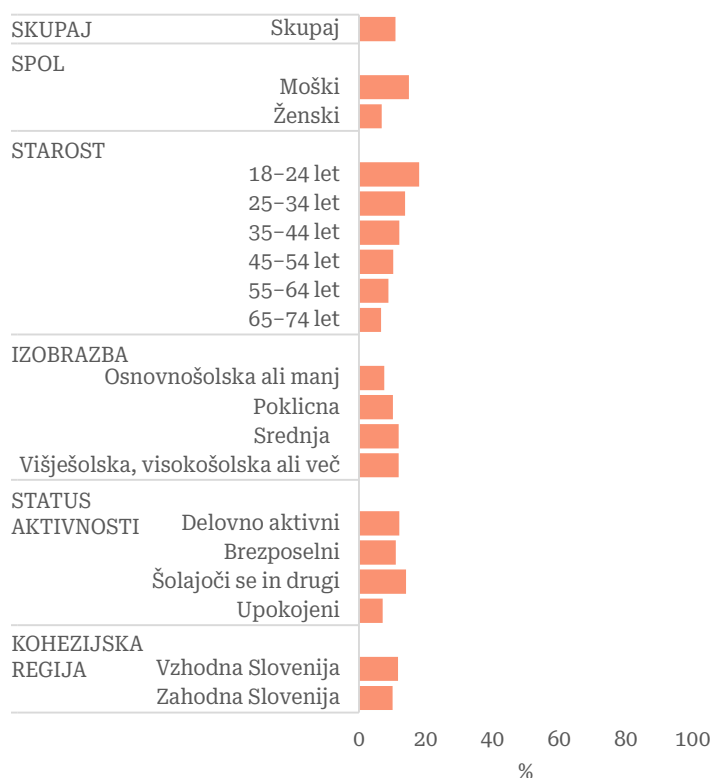
Starost: delež tistih, ki so se opili, je v starostni skupini 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji v primerjavi z vsemi drugimi starostnimi skupinami; v starostni skupini 25–34 let je delež višji kot v starostnih skupinah 45–54 let, 55–64 let in 65–74 let; v starostni skupini 35–44 let pa je delež višji kot v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let; nasprotno pa je delež tistih, ki se niso opili, v starostni skupini 65–74 let višji kot v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let, 35–44 let in 45–54 let ter v starostni skupini 55–64 let višji kot v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let, 35–44 let.

Izobrazba: delež tistih, ki so se opili, je med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj ter med tistimi s poklicno izobrazbo nižji od deležev med tistimi srednjo in tistimi z višješolsko izobrazbo ali več.

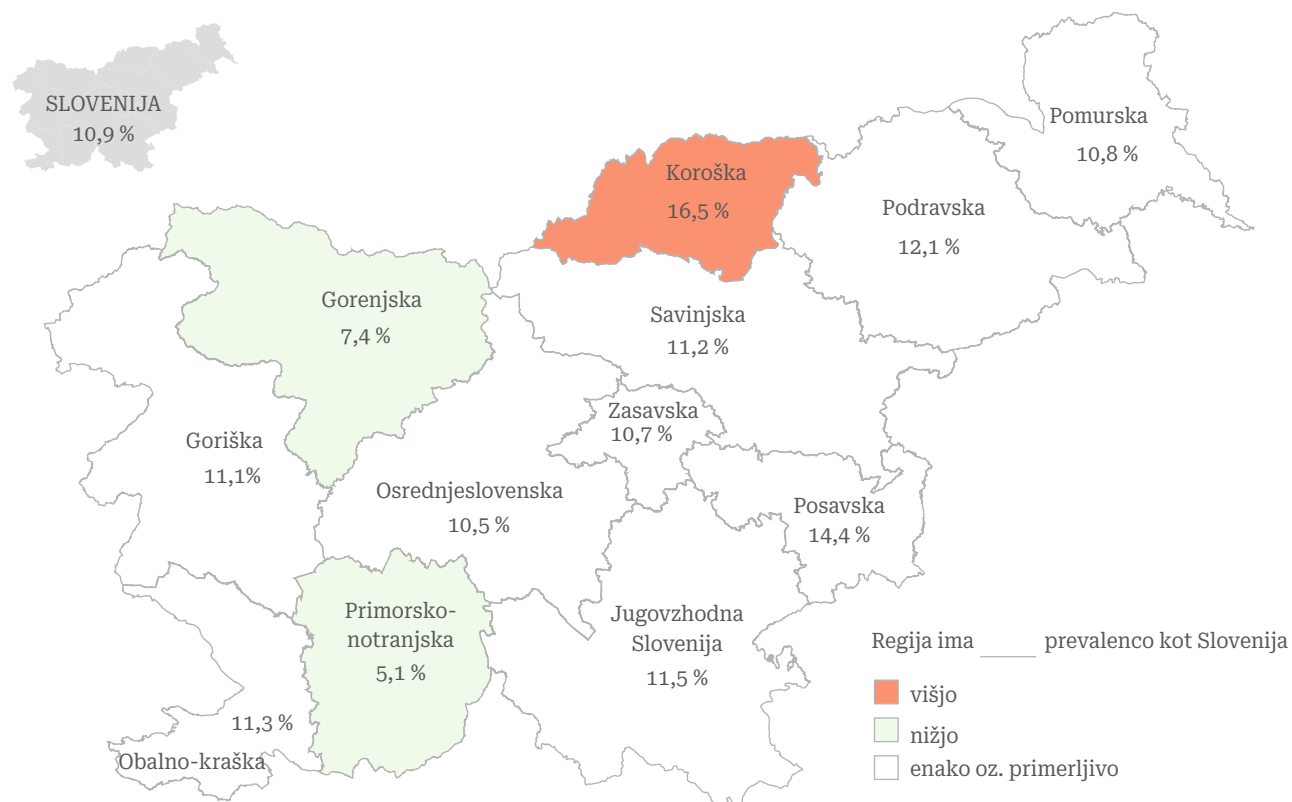
Status aktivnosti: delež tistih, ki so se opili, je med upokojenimi najnižji.

Statistična regija bivališča: delež tistih, ki so se opili, je pod slovenskim povprečjem v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji, nad povprečjem pa v Koroški regiji.

Kohezijska regija: delež tistih, ki so se opili, je višji med prebivalci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne.

Slika 6.9: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 6.10: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah

Preglednica 6.13: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		931	10,9	10,3	11,6	7589	89,1	88,4	89,7
Spol	Moški	650	14,9	13,8	16,0	3719	85,1	84,1	86,2
	Ženski	281	6,8	6,0	7,6	3871	93,2	92,4	94,0
Starost	18–24 let	131	18,0	15,4	21,0	595	82,0	79,0	84,6
	25–34 let	182	13,8	12,0	15,7	1141	86,2	84,3	88,0
	35–44 let	205	12,0	10,6	13,7	1495	88,0	86,4	89,5
	45–54 let	174	10,2	8,9	11,8	1523	89,8	88,2	91,1
	55–64 let	146	8,8	7,5	10,3	1506	91,2	89,8	92,5
	65–74 let	94	6,6	5,4	8,0	1329	93,4	92,0	94,6
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	104	7,5	6,2	9,0	1281	92,5	91,0	93,8
	Poklicna	141	10,1	8,6	11,7	1260	89,9	88,3	91,4
	Srednja	393	11,9	10,9	13,1	2897	88,1	86,9	89,1
	Višješolska, visokošolska ali več	292	11,9	10,7	13,3	2152	88,1	86,7	89,3
Status aktivnosti	Delovno aktivni	643	12,0	14,2	16,3	4723	88,0	87,1	88,8
	Brezposelni	48	11,0	13,9	23,3	386	89,0	85,7	91,6
	Šolajoči se in drugi	94	14,1	16,5	23,7	572	85,9	83,0	88,3
	Upokojeni	145	7,1	8,9	12,2	1899	92,9	91,7	94,0
Statistična regija	Gorenjska	61	7,4	5,7	9,2	772	92,6	90,8	94,3
	Goriška	52	11,1	8,5	14,2	416	88,9	85,8	91,5
	Jugovzhodna Slovenija	68	11,5	9,2	14,4	519	88,5	85,8	91,0
	Koroška	47	16,5	12,5	21,1	238	83,5	78,6	87,2
	Primorsko-notranjska	11	5,1	2,7	8,7	204	94,9	91,3	97,3
	Obalno-kraška	55	11,3	8,7	14,3	432	88,7	85,7	91,3
	Osrednjeslovenska	237	10,5	9,3	11,9	2006	89,5	88,1	90,7
	Podravska	163	12,1	10,5	14,0	1179	87,9	86,0	89,5
	Pomurska	50	10,8	8,1	13,8	417	89,2	86,2	91,9
	Savinjska	118	11,2	9,4	13,2	937	88,8	86,8	90,6
	Posavska	44	14,4	10,7	18,5	264	85,6	81,5	89,3
	Zasavska	25	10,7	7,3	15,4	205	89,3	84,6	92,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	526	11,7	10,8	12,7	3964	88,3	87,3	89,2
	Zahodna Slovenija	405	10,0	9,2	11,0	3626	90,0	89,0	90,9

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Delež prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, je med mladoletnimi (14,4 %) višji kot med polnoletnimi (10,9 %) ($\chi^2 = 4,8$, $p = 0,0259$). To velja tudi za ženske (mladoletne 15,8 %, polnoletne 6,8 %; $\chi^2 = 22,2$, $p < 0,0001$), pri moških pa se delež med mladoletnimi (13,6 %) in polnoletnimi (14,9 %) ne razlikuje ($\chi^2 = 0,2$, $p = 0,5856$).

6.2.3.1 Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

V Sloveniji se je 14,9 % moških, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo. Deleži moških, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.14 in na Sliki 6.11 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in starostjo ($\chi^2 = 32,6$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 11,2$, $p = 0,011$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 19,4$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 35,5$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 6,4$, $p = 0,012$).

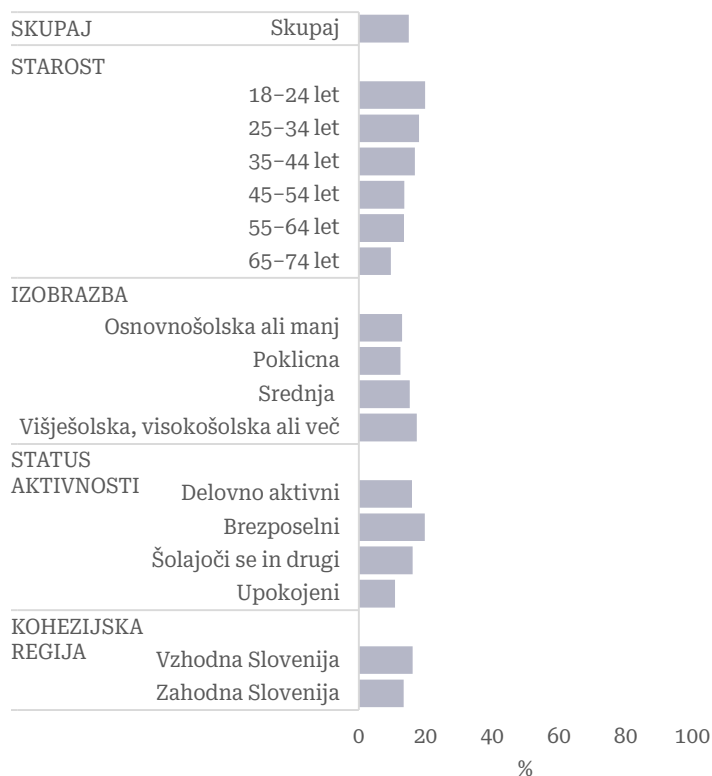
Starost: delež moških, ki so se opili, je v starostni skupini 65–74 let nižji kot v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let in 35–44 let.

Izobrazba: delež moških, ki so se opili, je med tistimi z višješolsko izobrazbo ali več višji kot med tistimi s poklicno izobrazbo.

Status aktivnosti: delež moških, ki so se opili, je med upokojenimi nižji od deleža med zaposlenimi in med brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: V Gorenjski in Primorsko-notranji regiji sta deleža moških, ki so se opili, nižja od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež moških, ki so se opili, je višji med tistimi Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi in Zahodne kohezijske regije.

Slika 6.11: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 6.14: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		650	14,9	13,8	16,0	3719	85,1	84,1	86,2
Starost	18–24 let	74	19,8	16,0	24,0	300	80,2	76,0	84,0
	25–34 let	127	18,0	15,3	20,9	580	82,0	79,1	84,7
	35–44 let	152	16,8	14,6	19,5	748	83,2	80,7	85,5
	45–54 let	120	13,6	11,4	15,9	764	86,4	83,9	88,5
	55–64 let	112	13,5	11,4	16,0	714	86,5	84,1	88,7
	65–74 let	65	9,6	7,5	12,0	613	90,4	88,0	92,5
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	74	12,9	10,3	15,7	503	87,1	84,3	89,7
	Poklicna	107	12,4	10,4	14,8	754	87,6	85,2	89,6
	Srednja	280	15,2	13,7	16,9	1557	84,8	83,1	86,4
	Višješolska, visokošolska ali več	189	17,3	15,1	19,6	905	82,7	80,4	84,9
Status aktivnosti	Delovno aktivni	463	15,9	14,6	17,2	2459	84,1	82,8	85,4
	Brezposelni	36	19,7	14,7	26,3	145	80,3	74,3	85,8
	Šolajoči se in drugi	44	16,1	12,1	20,8	230	83,9	79,2	87,9
	Upokojeni	106	10,8	8,9	12,8	881	89,2	87,2	91,1
Statistična regija	Gorenjska	38	9,0	6,5	11,9	388	91,0	88,1	93,5
	Goriška	36	14,7	10,7	19,6	208	85,3	80,4	89,3
	Jugovzhodna Slovenija	54	17,9	13,8	22,4	250	82,1	77,6	86,2
	Koroška	31	21,3	15,1	28,2	116	78,7	71,8	84,9
	Primorsko-notranjska	4	3,8	1,2	8,3	108	96,2	91,7	98,8
	Obalno-kraška	37	14,5	10,8	19,5	215	85,5	80,9	89,6
	Osrednjeslovenska	163	14,6	12,6	16,7	956	85,4	83,2	87,3
	Podravska	112	16,1	13,5	19,0	584	83,9	81,0	86,5
	Pomurska	33	13,8	10,0	18,8	204	86,2	81,2	90,0
	Savinjska	89	16,0	13,2	19,3	466	84,0	80,9	87,0
	Posavska	33	20,0	14,3	26,3	134	80,0	73,7	85,7
	Zasavska	21	17,0	11,1	24,3	103	83,0	75,7	88,9
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	390	16,0	14,6	17,5	2046	84,0	82,5	85,4
	Zahodna Slovenija	289	13,5	12,1	15,0	1857	86,5	85,1	88,0

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2.3.2 Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile

V Sloveniji se je 6,8 % žensk, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opilo. Deleži žensk, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile (v nadaljevanju: opile), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.15 in na Sliki 6.12 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in starostjo ($\chi^2 = 72,8$, $p < 0,0001$), stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 16,2$, $p = 0,001$) in statusom aktivnosti ($\chi^2 = 41,2$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med opijanjem v zadnjem mesecu in statističnimi regijami ($\chi^2 = 11,4$, $p = 0,407$) in kohezijskimi regijami ($\chi^2 = 0,2$, $p = 0,649$).

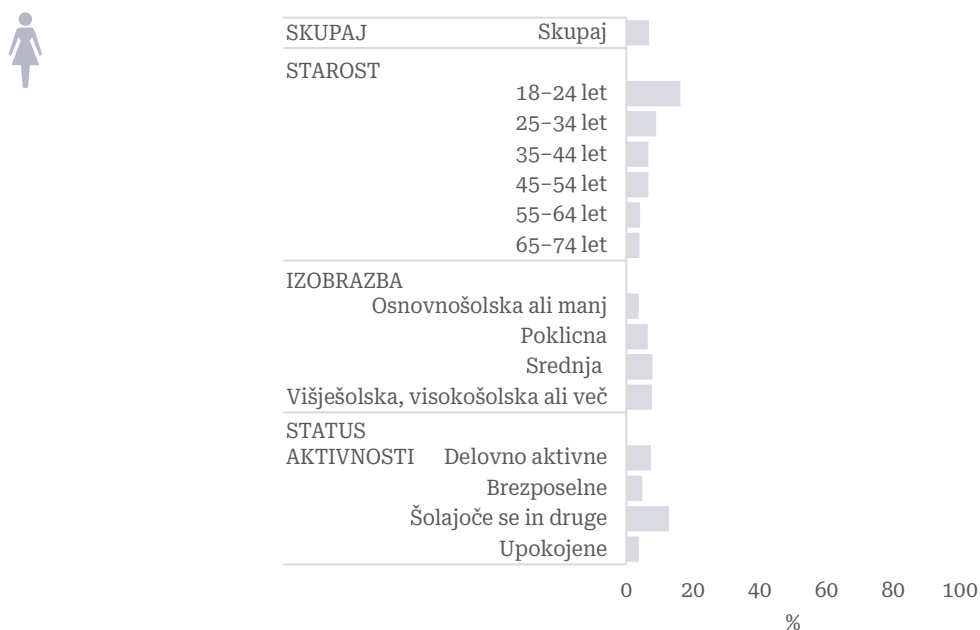
Starost: delež žensk, ki so se opile, je najvišji v starostni skupini 18–24 let; delež je višji tudi v starostni skupini 25–34 let kot v starostnih skupinah 55–64 in 65–74 let.

Izobrazba: delež žensk, ki so se opile, je pri tistih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj nižji kot pri tistih s srednješolsko in višješolsko izobrazbo ali več.

Status aktivnosti: delež žensk, ki so se opile, je najvišji med šolajočimi se; delež tistih, ki so se opile, je med upokojenimi tudi nižji kot med zaposlenimi.

Statistična regija bivališča: delež žensk, ki so se opile, se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež žensk, ki so se opile, se med kohezijskimi regijami ne razlikuje.

Slika 6.12: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

Preglednica 6.15: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		281	6,8	6,0	7,6	3871	93,2	92,4	94,0
Starost	18–24 let	57	16,2	12,6	20,3	296	83,8	79,7	87,4
	25–34 let	55	8,9	6,9	11,4	561	91,1	88,6	93,1
	35–44 let	53	6,6	5,1	8,5	747	93,4	91,5	94,9
	45–54 let	53	6,6	5,0	8,4	759	93,4	91,6	95,0
	55–64 let	34	4,1	2,9	5,6	792	95,9	94,4	97,1
	65–74 let	29	3,9	2,7	5,5	716	96,1	94,5	97,3
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	30	3,7	2,6	5,2	778	96,3	94,8	97,4
	Poklicna	35	6,4	4,6	8,8	506	93,6	91,2	95,4
	Srednja	114	7,8	6,5	9,3	1340	92,2	90,8	93,5
	Višješolska, visokošolska ali več	103	7,6	6,3	9,1	1247	92,4	90,9	93,7
Status aktivnosti	Delovno aktivne	180	7,4	6,4	8,5	2264	92,6	91,5	93,6
	Brezposelne	12	4,8	2,6	7,9	242	95,2	92,1	97,4
	Šolajoče se in drugi	50	12,7	9,7	16,3	342	87,3	83,7	90,3
	Upokojene	39	3,7	2,7	5,0	1018	96,3	95,0	97,3
Statistična regija	Gorenjska	23	5,6	3,7	8,2	384	94,4	91,8	96,3
	Goriška	16	7,2	4,3	11,1	208	92,8	88,9	95,7
	Jugovzhodna Slovenija	13	4,7	2,6	7,5	269	95,3	92,5	97,4
	Koroška	16	11,4	7,1	17,7	122	88,6	82,3	92,9
	Primorsko-notranjska	7	6,5	3,1	12,9	96	93,5	87,1	96,9
	Obalno-kraška	18	7,9	4,8	11,6	217	92,1	88,4	95,2
	Osrednjeslovenska	73	6,5	5,2	8,1	1050	93,5	91,9	94,8
	Podravska	51	7,9	6,0	10,1	596	92,1	89,9	94,0
	Pomurska	18	7,7	4,9	11,8	213	92,3	88,7	95,5
	Savinjska	29	5,9	4,0	8,1	472	94,1	91,9	96,0
	Posavska	11	7,5	4,1	12,7	135	92,5	87,3	95,9
	Zasavska	6	4,8	2,2	10,4	109	95,2	89,6	97,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	150	7,0	5,9	8,1	2012	93,0	91,9	94,1
	Zahodna Slovenija	131	6,6	5,6	7,7	1859	93,4	92,3	94,4

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2.4 Deleži prebivalcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

23,5 % prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače, se je v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo.

Deleži tistih, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.16.

Povezanosti med opijanjem v zadnjem letu in spolom ($\chi^2 = 0,013$, $p = 0,908$) ali kohezijsko regijo ($\chi^2 = 0,059$, $p = 0,809$) nismo ugotovili.

Preglednica 6.16: Deleži pivcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah

PIVCI		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		57	23,5	18,4	29,0	187	76,5	71,0	81,6
Spol	Moški	29	23,7	16,9	31,9	93	76,3	68,1	83,1
	Ženski	28	23,2	16,2	31,0	93	76,8	68,1	83,1
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	30	24,2	17,2	32,0	95	75,8	68,0	82,8
	Zahodna Slovenija	27	22,7	15,9	30,8	92	77,3	69,2	84,1

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2.5 Deleži prebivalcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

14,7 % prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), se je v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo. Deleži pivcev, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.17 in na slikah 6.13 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 6.14.

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in spolom ($\chi^2 = 106,3$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 65,6$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 34,1$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 37,4$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 7,5$, $p = 0,006$). Povezanosti med opijanjem v zadnjem mesecu in stopnjo izobrazbe nismo ugotovili ($\chi^2 = 4,0$, $p = 0,261$).

Spol: delež pivcev, ki so se opili, je 1,9-krat višji med moškimi kot ženskami.

Starost: delež pivcev, ki so se opili, je v starostni skupini 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji v primerjavi z vsemi drugimi starostnimi skupinami; v starostni skupini 25–34 let je delež pivcev, ki so se opili, višji kot v starostnih skupinah 45–54 let, 55–64 let in 65–74 let; v starostni skupini 35–44 let pa je delež pivcev, ki so se opili, višji kot v starostni skupini 65–74 let; nasprotno pa je delež pivcev, ki se niso opili, v starostni skupini 65–74 let višji kot v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let, 35–44 let, v starostnih skupinah 55–64 let in 45–54 let višji kot v starostnih skupinah 18–24 let, 25–34 let ter v starostni skupini 35–44 let višji kot v starostni skupini 18–24 let.

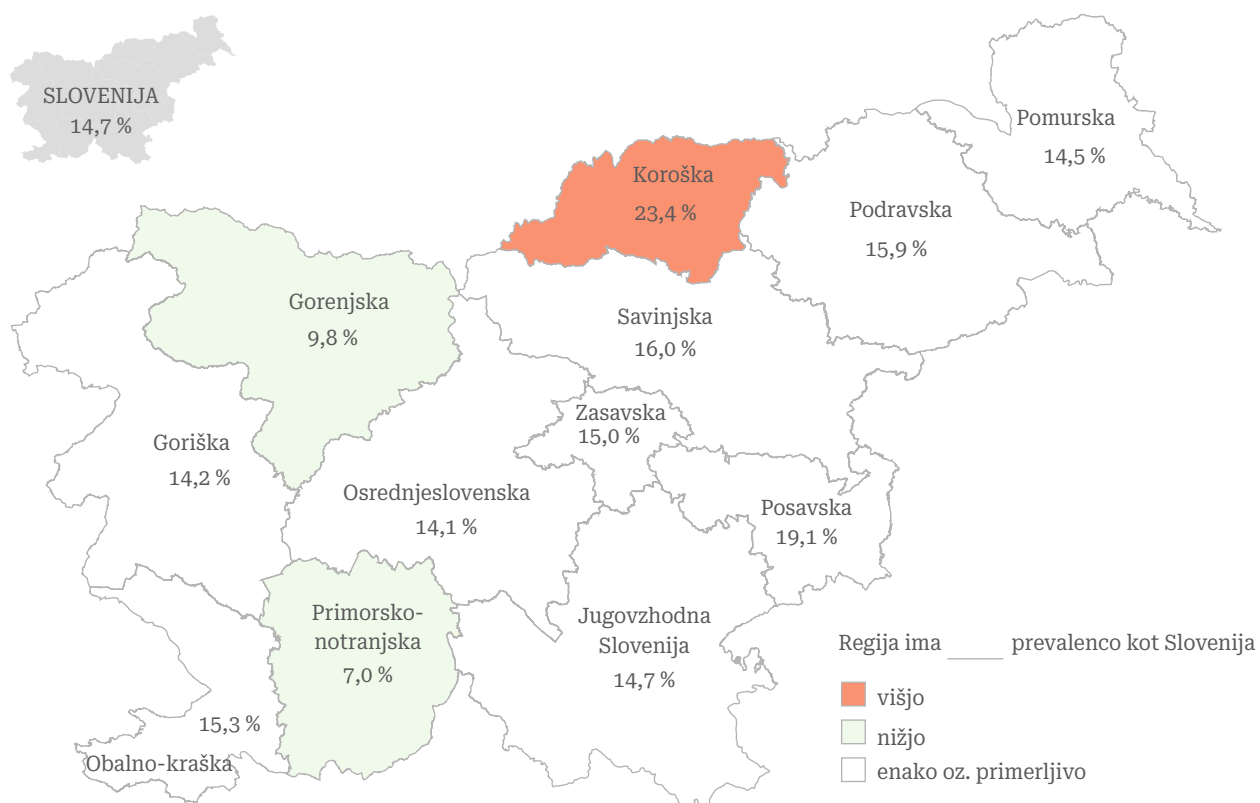
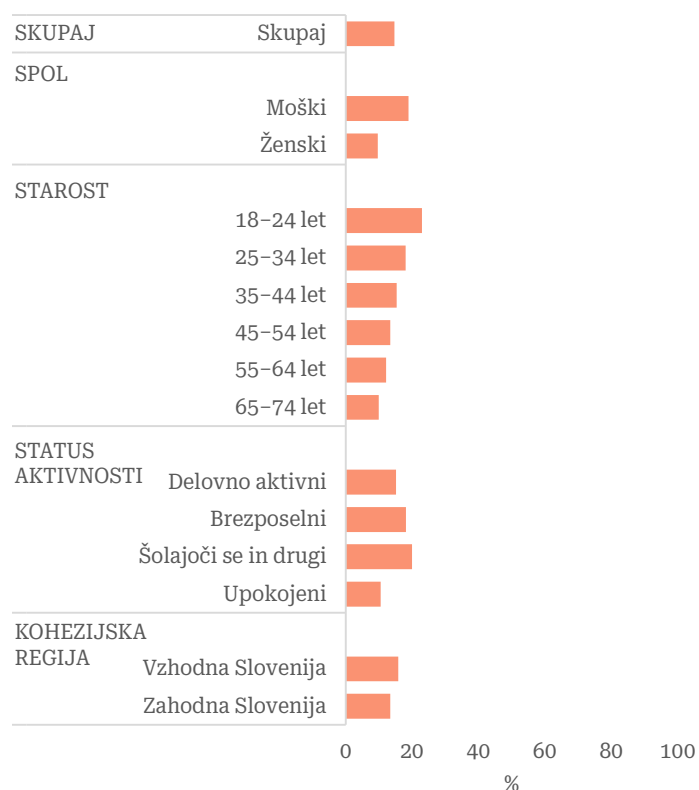
Izobrazba: delež pivcev, ki so se opili, se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež pivcev, ki so se opili, je najnižji med upokojenimi, med šolajočimi se pa je delež pivcev, ki so se opili, tudi višji kot med delovno aktivnimi.

Statistična regija bivališča: delež pivcev, ki so se opili, je nad slovenskim povprečjem v Koroški regiji, pod slovenskim povprečjem pa je v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji.

Kohezijska regija: delež pivcev, ki so se opili, je višji med tistimi iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi s tistimi iz Zahodne.

Slika 6.13: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 6.14: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah

Preglednica 6.17: Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		931	14,7	13,8	15,6	5413	85,3	84,4	86,2
Spol	Moški	650	18,9	17,6	20,2	2793	81,1	79,8	82,4
	Ženski	281	9,7	8,7	10,8	2620	90,3	89,2	91,3
Starost	18–24 let	131	23,0	19,7	26,6	438	77,0	73,4	80,3
	25–34 let	182	18,1	15,8	20,5	825	81,9	79,5	84,2
	35–44 let	205	15,4	13,5	17,4	1128	84,6	82,7	86,5
	45–54 let	174	13,4	11,7	15,4	1123	86,6	84,7	88,4
	55–64 let	146	12,2	10,4	14,1	1052	87,8	85,9	89,6
	65–74 let	94	10,0	8,2	12,0	848	90,0	88,1	91,9
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	104	13,6	11,2	16,1	666	86,4	83,9	88,8
	Poklicna	141	14,2	12,2	16,5	850	85,8	83,5	87,8
	Srednja	393	15,7	14,4	17,2	2104	84,3	82,8	85,6
	Višješolska, visokošolska ali več	292	14,0	12,6	15,5	1793	86,0	84,5	87,4
Status aktivnosti	Delovno aktivni	643	15,2	14,2	16,3	3576	84,8	83,6	85,8
	Brezposelni	48	18,2	13,9	23,3	215	81,8	76,7	86,1
	Šolajoči se in drugi	94	20,0	16,5	23,7	376	80,0	76,0	83,3
	Upokojeni	145	10,5	8,9	12,2	1241	89,5	87,8	91,1
Statistična regija	Gorenjska	61	9,8	7,7	12,3	561	90,2	87,7	92,3
	Goriška	52	14,2	11,0	18,2	313	85,8	82,1	89,3
	Jugovzhodna Slovenija	68	14,7	11,8	18,3	392	85,3	82,0	88,4
	Koroška	47	23,4	17,8	29,4	154	76,6	70,0	81,7
	Primorsko-notranjska	11	7,0	3,8	11,9	144	93,0	88,1	96,2
	Obalno-kraška	55	15,3	11,8	19,3	305	84,7	80,7	88,2
	Osrednjeslovenska	237	14,1	12,5	15,9	1440	85,9	84,2	87,5
	Podravska	163	15,9	13,8	18,3	860	84,1	81,7	86,2
	Pomurska	50	14,5	11,0	18,4	297	85,5	81,6	89,0
	Savinjska	118	16,0	13,5	18,8	620	84,0	81,2	86,5
	Posavska	44	19,1	14,3	24,4	188	80,9	75,6	85,7
	Zasavska	25	15,0	10,4	21,3	140	85,0	79,4	90,1
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	526	15,8	14,6	17,1	2795	84,2	82,9	85,4
	Zahodna Slovenija	405	13,4	12,2	14,6	2618	86,6	85,4	87,8

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

Delež prebivalcev, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače in so se v zadnjem mesecu tudi najmanj 1-krat opili, je med mladoletnimi (23,5 %) višji v primerjavi s polnoletnimi (14,7 %) ($\chi^2 = 19,3$, $p = 0,0001$). To velja tudi za ženske (mladoletne 23,2 %, polnoletne 9,7 %; $\chi^2 = 37,1$, $p < 0,0001$), pri moških pa se delež med mladoletnimi (23,7 %) in polnoletnimi (18,9 %) ne razlikuje ($\chi^2 = 2,1$, $p = 0,1713$).

6.2.5.1 Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili, med pivci

V Sloveniji se je 18,9 % moških, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opilo. Deleži pivcev, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili (v nadaljevanju: opili), so po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.18 in na Sliki 6.15 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in starostjo ($\chi^2 = 24,6$ $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 16,1$, $p = 0,001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 39,1$, $p < 0,0001$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 8,4$, $p = 0,004$). Povezanosti med opijanjem v zadnjem mesecu in stopnjo izobrazbe nismo ugotovili ($\chi^2 = 2,4$, $p = 0,497$).

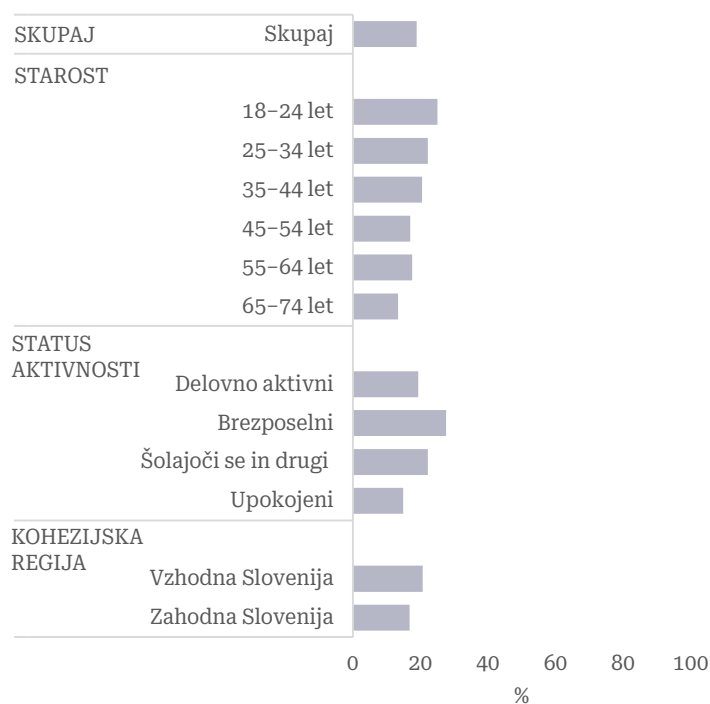
Starost: delež pivcev, ki so se opili, je v starostni skupini 65–74 let nižji od deležev v starostnih skupinah 18–24, 25–34 in 35–45 let.

Izobrazba: delež pivcev, ki so se opili, se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež pivcev, ki so se opili, je med upokojenimi nižji, kot med zaposlenimi in brezposelnimi.

Statistična regija bivališča: v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji sta deleža pivcev, ki so se opili, pod slovenskim povprečjem; v Koroški regiji je ta delež nad slovenskim povprečjem.

Kohezijska regija: delež pivcev, ki so se opili, je višji v Vzhodni kohezijski regiji v primerjavi z Zahodno kohezijsko regijo.

Slika 6.15: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 6.18: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVCI		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		650	18,9	17,6	20,2	2793	81,1	79,8	82,4
Starost	18–24 let	74	25,0	20,4	30,3	222	75,0	70,1	79,9
	25–34 let	127	22,2	18,9	25,7	446	77,8	74,3	81,1
	35–44 let	152	20,5	17,7	23,5	589	79,5	76,5	82,3
	45–54 let	120	17,0	14,3	19,8	589	83,0	80,2	85,7
	55–64 let	112	17,5	14,7	20,6	528	82,5	79,4	85,3
	65–74 let	65	13,4	10,6	16,6	420	86,6	83,4	89,4
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	74	20,2	16,3	24,5	292	79,8	75,2	83,4
	Poklicna	107	16,8	14,1	19,9	529	83,2	80,1	85,9
	Srednja	280	19,1	17,2	21,2	1184	80,9	78,9	82,9
	Višješolska, visokošolska ali več	189	19,4	17,0	21,9	788	80,6	78,1	83,0
Status aktivnosti	Delovno aktivni	463	19,3	17,8	20,9	1935	80,7	79,0	82,2
	Brezposelni	36	27,6	20,7	36,1	93	72,4	63,9	79,3
	Šolajoči se in drugi	44	22,2	16,8	28,3	155	77,8	71,7	83,2
	Upokojeni	106	14,9	12,4	17,6	608	85,1	82,3	87,5
Statistična regija	Gorenjska	38	11,2	8,1	14,8	302	88,8	84,9	91,6
	Goriška	36	17,7	13,0	23,4	167	82,3	76,6	87,0
	Jugovzhodna Slovenija	54	20,2	15,6	25,2	214	79,8	74,4	84,0
	Koroška	31	29,8	21,4	38,7	74	70,2	61,3	78,6
	Primorsko-notranjska	4	5,0	1,6	10,9	80	95,0	89,1	98,4
	Obalno-kraška	37	18,5	13,7	24,5	161	81,5	75,5	86,3
	Osrednjeslovenska	163	18,4	15,9	21,0	723	81,6	78,9	84,0
	Podravska	112	20,6	17,4	24,2	431	79,4	75,8	82,6
	Pomurska	33	18,2	13,2	24,5	147	81,8	75,5	86,8
	Savinjska	89	21,3	17,7	25,5	327	78,7	74,5	82,3
	Posavska	33	25,1	18,1	32,6	99	74,9	66,6	81,3
	Zasavska	19	22,3	14,3	31,7	67	77,7	68,3	85,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	376	20,7	18,9	22,6	1440	79,3	77,4	81,2
	Zahodna Slovenija	274	16,8	15,1	18,7	1354	83,2	81,3	84,9

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

6.2.5.2 Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile, med pivci

V Sloveniji se je 9,7 % žensk, starih 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih pile alkoholne pijače (v nadaljevanju pivke), v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti tudi opile. Deleži pivk, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat ob eni priložnosti opile (v nadaljevanju: opile), so po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti ter statistični in kohezijski regiji prikazani v Preglednici 6.19 in na Sliki 6.16 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezanost med opijanjem v zadnjem mesecu in starostjo ($\chi^2 = 57,8$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 35,2$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med opijanjem v zadnjem mesecu in stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 4,6$, $p = 0,202$), statistično regijo ($\chi^2 = 9,9$, $p = 0,540$) in kohezijskimi regijami ($\chi^2 = 0,3$, $p = 0,596$).

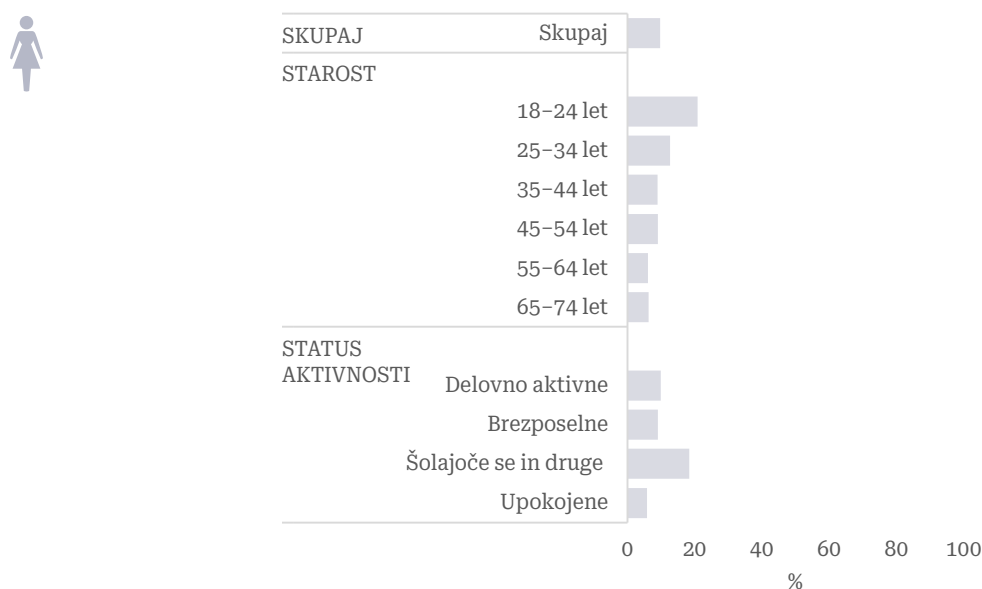
Starost: delež pivk, ki so se opile, je v starostni skupini 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji v primerjavi z vsemi drugimi starostnimi skupinami; v starostni skupini 25–34 let pa je delež pivk, ki so se opile, višji kot v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let.

Izobrazba: delež pivk, ki so se opile, se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež pivk, ki so se opile, je med šolajočimi se in med zaposlenimi višji kot med upokojenimi; med šolajočimi se je delež pivk, ki so se opile, tudi višji kot med zaposlenimi.

Statistična regija bivališča: delež pivk, ki so se opile, se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež pivk, ki so se opile, se med kohezijskima regijama ne razlikuje.

Slika 6.16: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah in statusu aktivnosti

Preglednica 6.19: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVKE		Opijanje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		281	9,7	8,7	10,8	2620	90,3	89,2	91,3
Starost	18–24 let	57	20,9	16,3	25,9	217	79,1	74,1	83,7
	25–34 let	55	12,7	9,8	16,0	380	87,3	84,0	90,2
	35–44 let	53	9,0	6,9	11,5	538	91,0	88,5	93,1
	45–54 let	53	9,1	6,9	11,5	534	90,9	88,5	93,1
	55–64 let	34	6,1	4,3	8,3	524	93,9	91,9	95,8
	65–74 let	29	6,3	4,4	8,9	428	93,7	91,1	95,6
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	30	7,5	5,2	10,3	373	92,5	89,4	94,6
	Poklicna	35	9,7	7,1	13,2	321	90,3	86,8	92,9
	Srednja	114	11,0	9,2	13,0	920	89,0	87,0	90,8
	Višješolska, visokošolska ali več	103	9,3	7,7	11,1	1005	90,7	88,9	92,3
Status aktivnosti	Delovno aktivne	180	9,9	8,6	11,3	1641	90,1	88,7	91,4
	Brezposelne	12	9,1	5,0	14,7	122	90,9	85,3	95,0
	Šolajoče se in druge	50	18,4	14,1	23,3	222	81,6	76,7	85,9
	Upokojene	39	5,8	4,2	7,8	632	94,2	92,2	95,8
Statistična regija	Gorenjska	23	8,2	5,4	11,8	259	91,8	88,2	94,6
	Goriška	16	9,9	6,0	15,2	146	90,1	84,8	94,0
	Jugovzhodna Slovenija	13	6,9	3,9	11,1	177	93,1	88,9	96,1
	Koroška	16	16,4	10,3	25,1	80	83,6	74,9	89,7
	Primorsko-notranjska	7	9,4	4,5	18,4	65	90,6	83,4	96,4
	Obalno-kraška	18	11,4	7,0	16,6	144	88,6	83,4	93,0
	Osrednjeslovenska	73	9,3	7,4	11,4	716	90,7	88,6	92,6
	Podravska	51	10,6	8,1	13,6	429	89,4	86,4	91,9
	Pomurska	18	10,5	6,8	16,1	150	89,5	84,6	93,7
	Savinjska	29	9,1	6,2	12,5	293	90,9	87,2	93,5
	Posavska	11	11,1	6,0	18,4	88	88,9	81,6	94,0
	Zasavska	6	7,1	3,3	15,2	73	92,9	86,5	97,5
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	150	10,0	8,5	11,5	1355	90,0	88,4	91,4
	Zahodna Slovenija	131	9,4	7,9	11,0	1265	90,6	89,1	92,1

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7 TVEGANO ALI ŠKODLJIVO PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ

Tvegano ali škodljivo pitje alkoholnih pijač je opredeljeno kot pitje v količinah ali na način, ki predstavlja veliko grožnjo za kratko- in/ali dolgoročni razvoj škodljivih posledic zaradi alkohola. Kot tvegane ali škodljive pivce v nadaljevanju opredeljujemo osebe, ki so v zadnjem letu pile alkoholne pijače čez dnevno mejo manj tveganega pitja in/ali osebe, ki so se v zadnjem letu oz. v zadnjem mesecu najmanj 1-krat visoko tvegano opile ob eni priložnosti (v nadaljevanju: »opile«).

7.1 TVEGANO ALI ŠKODLJIVO PITJE V ZADNJEM LETU

7.1.1 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 15–74 let

Vsako pitje alkoholnih pijač (ne glede na količino in pogostost pitja) pri mladoletni osebi jo, zaradi še večje ranljivosti otrok in mladostnikov od odraslih na učinke alkohola, že uvršča med tiste, ki pijejo tvegano ali škodljivo. Mladoletne osebe (15–17 let), ki so navedle, da so v zadnjih 12 mesecih pile alkohol, so bile zato opredeljene kot osebe, ki pijejo tvegano ali škodljivo.

V Sloveniji je 44,2 % prebivalcev, starih 15–74 let, v zadnjem letu najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo. Njihovi deleži so glede na način pitja alkoholnih pijač v zadnjem letu prikazani v Preglednici 7.1.

Preglednica 7.1: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, glede na njihov način pitja

	Opijanje v zadnjih 12 mesecih					
	da		ne		SKUPAJ	
	n	%	n	%	n	%
Abstinenti	/	/	2328	46,7	2328	26,8
Osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	3054	83,0	2488	49,9	5543	63,9
Osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	628	17,0	174	3,5	801	9,2
SKUPAJ	3682	100	4990	100	8672	100

n - število

Tvegani ali škodljivi pivci so v preglednici obarvani z rdečo barvo.

Samo med tistimi, starimi 15–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), jih je 60,8 % v zadnjem letu najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Primerjava deležev pivcev, starih 15–74 let, ki so v zadnjem letu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.2. Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in spolom ($\chi^2 = 201,9$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 53,5$, $p = 0,0008$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 27,0$, $p < 0,0001$). Delež tveganih ali škodljivih pivcev je med moškimi pivci 1,3-krat višji kot med pivkami. Delež tveganih ali škodljivih pivcev je višji tudi med pivci iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi z deležem v Zahodni kohezijski regiji. V Gorenjski regiji pa je delež tveganih ali škodljivih pivcev nižji od slovenskega povprečja.

Preglednica 7.2: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		3859	60,8	59,5	62,1	2489	39,2	37,9	40,5
Spol	Moški	2335	67,5	65,7	69,2	1124	32,5	30,8	34,3
	Ženski	1524	52,8	51,0	54,6	1364	47,2	45,4	49,0
Statistična regija	Gorenjska	336	52,9	48,7	57,1	298	47,1	42,9	51,3
	Goriška	215	58,5	53,0	63,9	152	41,5	36,1	47,0
	Jugovzhodna Slovenija	283	61,6	56,8	66,1	177	38,4	33,9	43,2
	Koroška	120	62,4	55,2	69,1	72	37,6	30,9	44,8
	Primorsko-notranjska	98	62,2	52,1	71,3	60	37,8	28,7	47,9
	Obalno-kraška	198	56,6	50,5	62,5	152	43,4	37,5	49,5
	Osrednjeslovenska	1003	60,1	57,7	62,4	667	39,9	37,6	42,3
	Podravska	654	63,8	60,6	66,8	371	36,2	33,2	39,4
	Pomurska	216	62,6	57,3	67,6	129	37,4	32,4	42,7
	Savinjska	490	65,3	61,6	68,7	261	34,7	31,3	38,4
	Posavska	157	67,6	61,0	73,5	75	32,4	26,5	39,0
	Zasavska	90	55,0	46,1	63,5	70	45,0	36,5	53,9
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	2107	63,4	61,6	65,1	1219	36,6	34,9	38,4
	Zahodna Slovenija	1752	58,0	56,1	59,8	1270	42,0	40,2	43,9

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

V nadaljevanju prikazujemo podatke samo za polnoletne prebivalce.

7.1.2 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 18–74 let

V Sloveniji je 43,6 % prebivalcev, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo alkoholne pijače tvegano ali škodljivo. Njihovi deleži so glede na njihov način pitja alkoholnih pijač v zadnjem letu prikazani v Preglednici 7.3.

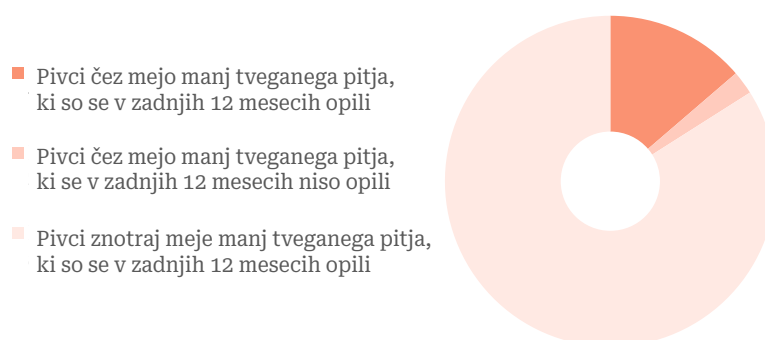
Preglednica 7.3: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, glede na njihov način pitja

	Opijanje v zadnjih 12 mesecih					
	da		ne		SKUPAJ	
	n	%	n	%	n	%
Abstinenti	/	/	2176	45,8	2176	26,2
Pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	3054	86,0	2488	52,4	5543	66,8
Pivci čez mejo dnevne manj tveganega pitja	498	14,0	83	1,8	582	7,0
SKUPAJ	3553	100	4748	100	8301	100

n – število

Tvegani ali škodljivi pivci so v preglednici obarvani z rdečo barvo.

Samo med tistimi, starimi 18–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), pa jih je v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo 59,4 %. S slike 7.1 je razvidno, da je bilo med tveganimi ali škodljivimi pivci (v Preglednici 7.3 so obarvani z rdečo barvo) v našem vzorcu največ pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja, ki so se v zadnjih 12 mesecih opili.

Slika 7.1: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, glede na način pitja

Primerjava deležev pivcev, starih 18–74 let, ki so v zadnjem letu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.4 in na slikah 7.2 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 7.3. Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in spolom ($\chi^2 = 151,5$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 207,4$, $p < 0,0001$), izobrazbo ($\chi^2 = 24,8$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 97,0$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 41,1$, $p < 0,0001$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 21,2$, $p < 0,0001$).

Spol: med moškimi, ki pijejo alkoholne pijače, je delež tveganih ali škodljivih pivcev 1,3-krat višji kot med ženskami, ki pijejo alkoholne pijače.

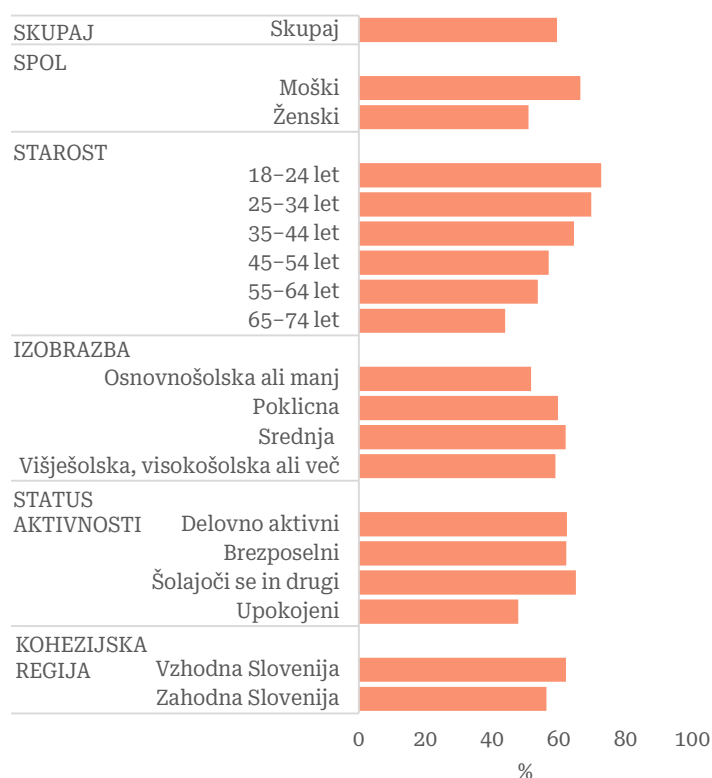
Starost: delež tveganih ali škodljivih pivcev je med starimi 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji kot v vseh drugih starostnih skupinah; deleža tveganih ali škodljivih pivcev se v starostnih skupinah 25–34 let in 35–44 let ne razlikujeta, sta pa višja kot v starejših starostnih skupinah; prav tako se ne razlikujeta tudi deleža med starostnima skupinama 45–54 let in 55–64 let; najnižji delež tveganih ali škodljivih pivcev je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: med pivci je delež tveganih ali škodljivih pivcev najnižji med osebami z največ dokončano osnovno šolo, med drugimi izobrazbenimi skupinami pa se deleži tveganih ali škodljivih pivcev ne razlikujejo.

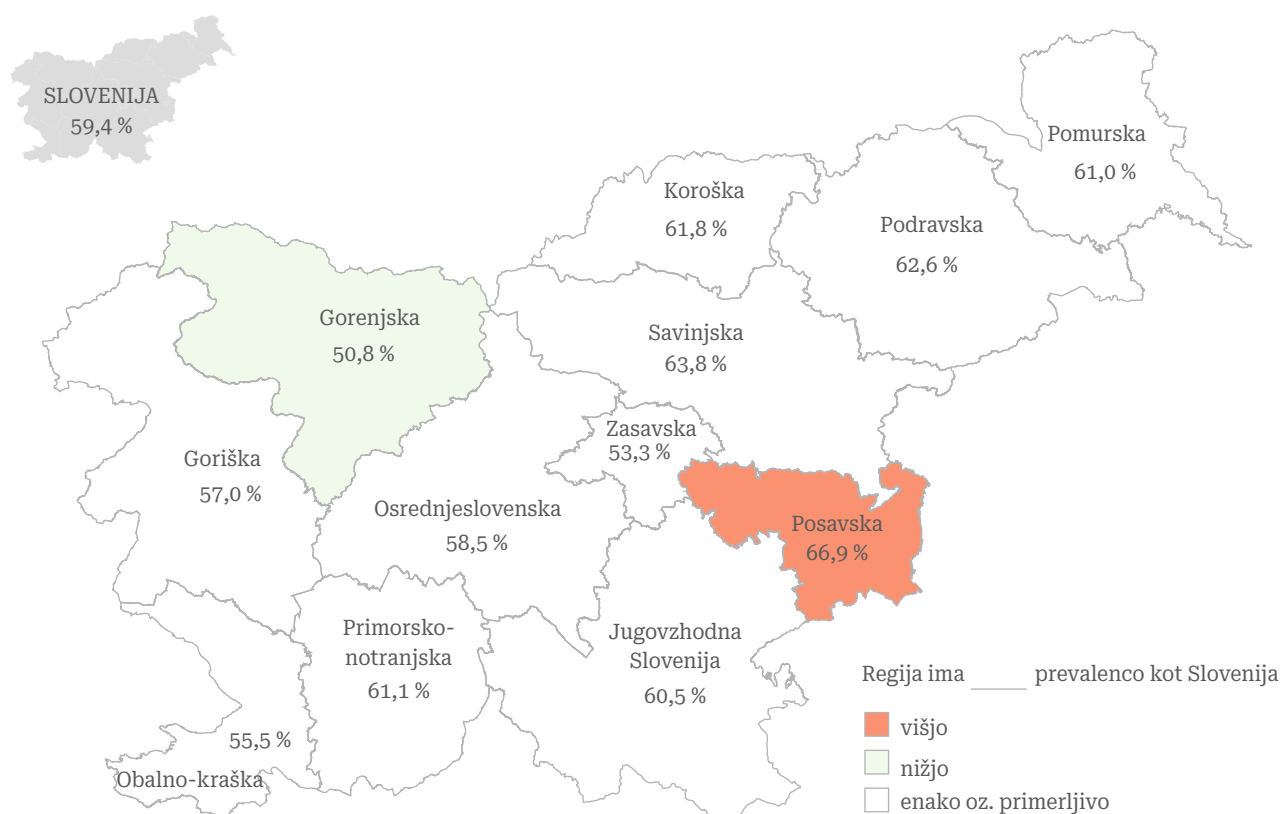
Status aktivnosti: najnižji delež tveganih ali škodljivih pivcev je med upokojenimi, med drugimi skupinami pa se deleži tveganih ali škodljivih pivcev ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: v Gorenjski regiji je delež tveganih ali škodljivih pivcev nižji od slovenskega povprečja, v Posavski regiji pa je delež tveganih ali škodljivih pivcev višji od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivcev je višji med prebivalci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi z deležem v Zahodni kohezijski regiji.

Slika 7.2: Deleži pивcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 7.3: Deleži pивcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji po statističnih regijah

Preglednica 7.4: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		3639	59,4	58,1	60,6	2488	40,6	39,4	41,8
Spol	Moški	2224	66,4	64,8	68,0	1124	33,6	32,0	35,2
	Ženski	1415	50,9	49,1	52,8	1364	49,1	47,2	50,9
Starost	18–24 let	397	72,7	68,9	76,3	149	27,3	23,7	31,1
	25–34 let	675	69,7	66,9	72,6	293	30,3	27,5	33,3
	35–44 let	834	64,5	61,9	67,1	459	35,5	32,9	38,1
	45–54 let	710	56,9	54,1	59,6	537	43,1	40,3	45,8
	55–64 let	618	53,7	50,8	56,5	534	46,3	43,5	49,2
	65–74 let	405	43,9	40,7	47,1	517	56,1	52,9	59,3
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	387	51,7	48,2	55,3	361	48,3	44,7	51,8
	Poklicna	578	59,7	56,6	62,8	390	40,3	37,2	43,4
	Srednja	1483	62,0	60,0	63,9	911	38,0	36,1	40,0
	Višješolska, visokošolska ali več	1191	59,0	56,8	61,1	827	41,0	38,8	43,1
Status aktivnosti	Delovno aktivni	2543	62,4	60,9	63,9	1532	37,6	36,1	39,1
	Brezposelni	159	62,2	56,3	68,1	96	37,8	31,9	43,7
	Šolajoči se in drugi	292	65,1	60,5	69,3	157	34,9	30,7	39,5
	Upokojeni	643	47,8	45,1	50,5	702	52,2	49,5	54,9
Statistična regija	Gorenjska	308	50,8	46,8	54,8	298	49,2	45,2	53,2
	Goriška	202	57,0	51,9	62,1	152	43,0	37,9	48,1
	Jugovzhodna Slovenija	270	60,5	55,8	64,9	177	39,5	35,1	44,2
	Koroška	117	61,8	54,8	68,6	72	38,2	31,4	45,2
	Primorsko-notranjska	93	61,1	52,9	68,3	60	38,9	31,7	47,1
	Obalno-kraška	190	55,5	50,3	60,8	152	44,5	39,2	49,7
	Osrednjeslovenska	940	58,5	56,1	60,9	667	41,5	39,1	44,0
	Podravska	622	62,6	59,6	65,6	371	37,4	34,4	40,4
	Pomurska	202	61,0	55,5	66,0	129	39,0	33,7	44,2
	Savinjska	460	63,8	60,3	67,3	261	36,2	32,8	39,8
	Posavska	152	66,9	60,7	72,8	75	33,1	27,2	39,3
	Zasavska	84	53,3	45,4	60,8	74	46,7	39,2	54,6
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	2000	62,1	60,4	63,8	1219	37,9	36,2	39,6
	Zahodna Slovenija	1639	56,3	54,5	58,1	1270	43,7	41,9	45,5

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7.1.2.1 Deleži moških s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let

V Sloveniji je 51,8 % moških, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo alkoholne pijače tvegano ali škodljivo.

Samo med tistimi, starimi 18–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), pa jih je v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo 66,4 %.

Primerjava deležev pivcev, starih 18–74 let, ki so v zadnjem letu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.5 in na Sliki 7.4 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in starostjo ($\chi^2 = 73,3$, $p < 0,0001$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 33,5$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 40,1$, $p < 0,0001$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 21,3$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med tveganim ali škodljivim pitjem in stopnjo izobrazbe ($\chi^2 = 1,0$, $p = 0,806$).

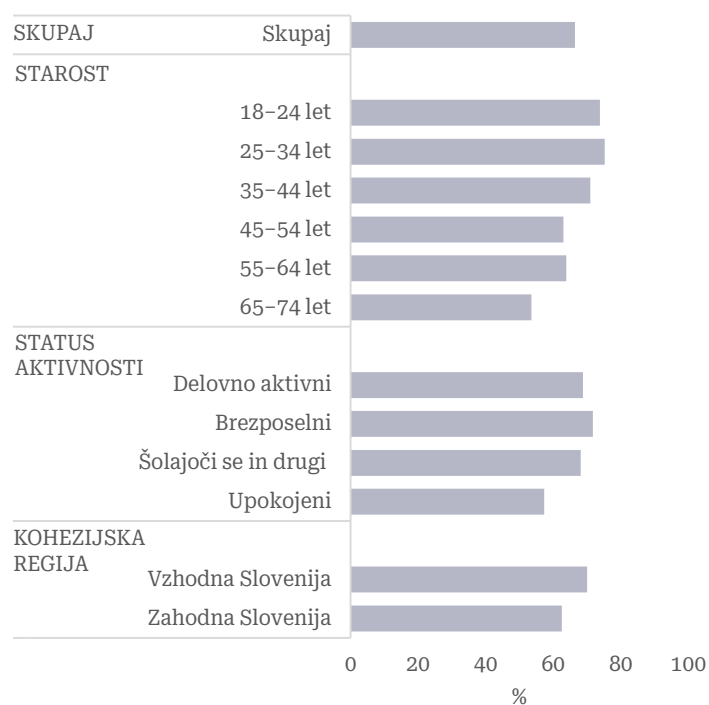
Starost: med moškimi, ki pijejo alkohol (pivci), sta deleža tveganih ali škodljivih pivcev v starostnih skupinah 18–24 let ter 25–34 let višja kot v starostnih skupinah 45–54 let, 55–64 let in 65–74 let; delež je višji tudi v starostni skupini 35–44 let kot v starostnih skupinah 45–54 let in 65–74 let ter v starostnih skupinah 45–54 let in 55–64 let kot v starostni skupini 65–74 let; najnižji delež tveganih ali škodljivih pivcev je v starostni skupini 65–74 let.

Izobrazba: delež tveganih ali škodljivih pivcev se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: najnižji delež tveganih ali škodljivih pivcev je med upokojenimi, med drugimi skupinami se deleži tveganih ali škodljivih pivcev ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: v Gorenjski regiji je delež tveganih ali škodljivih pivcev nižji od slovenskega povprečja, v Podravski in Savinjski regiji pa sta deleža tveganih ali škodljivih pivcev višja od slovenskega povprečja.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivcev je višji v Vzhodni kohezijski regiji v primerjavi z Zahodno kohezijsko regijo.

Slika 7.4: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih med moškimi, starimi 18-74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 7.5: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		2224	66,4	64,8	68,0	1124	33,6	32,0	35,2
Starost	18–24 let	212	73,8	68,6	78,7	75	26,2	21,3	31,4
	25–34 let	414	75,2	71,4	78,6	137	24,8	21,4	28,6
	35–44 let	511	70,9	67,5	74,1	210	29,1	25,9	32,5
	45–54 let	434	63,0	59,3	66,5	255	37,0	33,5	40,7
	55–64 let	397	63,8	60,0	67,5	225	36,2	32,5	40,0
	65–74 let	256	53,5	49,1	58,0	222	46,5	42,0	50,9
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	238	65,4	60,6	70,3	126	34,6	30,0	39,7
	Poklicna	411	65,9	62,1	69,5	213	34,1	30,5	37,9
	Srednja	953	67,3	64,9	69,8	462	32,7	30,3	35,2
	Višješolska, visokošolska ali več	623	65,8	62,7	68,8	324	34,2	31,2	37,3
Status aktivnosti	Delovno aktivni	1601	68,7	66,8	70,6	728	31,3	29,4	33,2
	Brezposelni	91	71,7	63,4	78,9	36	28,3	21,1	36,6
	Šolajoči se in drugi	129	68,1	61,4	74,6	60	31,9	25,4	38,6
	Upokojeni	403	57,3	53,6	60,9	300	42,7	39,1	46,4
Statistična regija	Gorenjska	189	56,8	51,4	62,0	144	43,2	38,0	48,6
	Goriška	131	65,4	58,7	71,8	69	34,6	28,2	41,3
	Jugovzhodna Slovenija	175	65,4	59,7	71,1	92	34,6	28,9	40,3
	Koroška	66	67,3	57,7	76,0	32	32,7	24,0	42,3
	Primorsko-notranjska	56	66,8	56,2	76,1	28	33,2	23,9	43,8
	Obalno-kraška	119	62,4	55,3	68,9	72	37,6	31,1	44,7
	Osrednjeslovenska	547	64,0	60,7	67,1	308	36,0	32,9	39,3
	Podravska	381	71,9	68,1	75,7	148	28,1	24,3	31,9
	Pomurska	113	65,3	58,4	72,5	60	34,7	28,1	42,2
	Savinjska	301	74,0	69,5	78,0	106	26,0	22,0	30,5
	Posavska	96	74,1	65,8	80,8	34	25,9	19,2	34,2
	Zasavska	50	61,4	50,2	71,0	32	38,6	29,0	49,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	1238	70,0	67,8	72,1	531	30,0	27,9	32,2
	Zahodna Slovenija	986	62,5	60,0	64,8	593	37,5	35,2	40,0

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7.1.2.2 Deleži žensk s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let

V Sloveniji je 34,9 % žensk, starih 18–74 let, v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo alkoholne pijače tvegano ali škodljivo.

Samo med tistimi, starimi 18–74 let, ki so pile alkoholne pijače (v nadaljevanju pivke), pa jih je v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo 50,9 %.

Primerjava deležev pivk, starih 18–74 let, ki so v zadnjem letu pile tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.6 in na Sliki 7.5 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne).

Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in starostjo ($\chi^2 = 145,1$, $p < 0,0001$), izobrazbo ($\chi^2 = 29,3$, $p < 0,0001$) ter statusom aktivnosti ($\chi^2 = 68,7$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med tveganim ali škodljivim pitjem ter statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 16,0$, $p = 0,140$) in kohezijsko regijo ($\chi^2 = 3,4$, $p = 0,0063$).

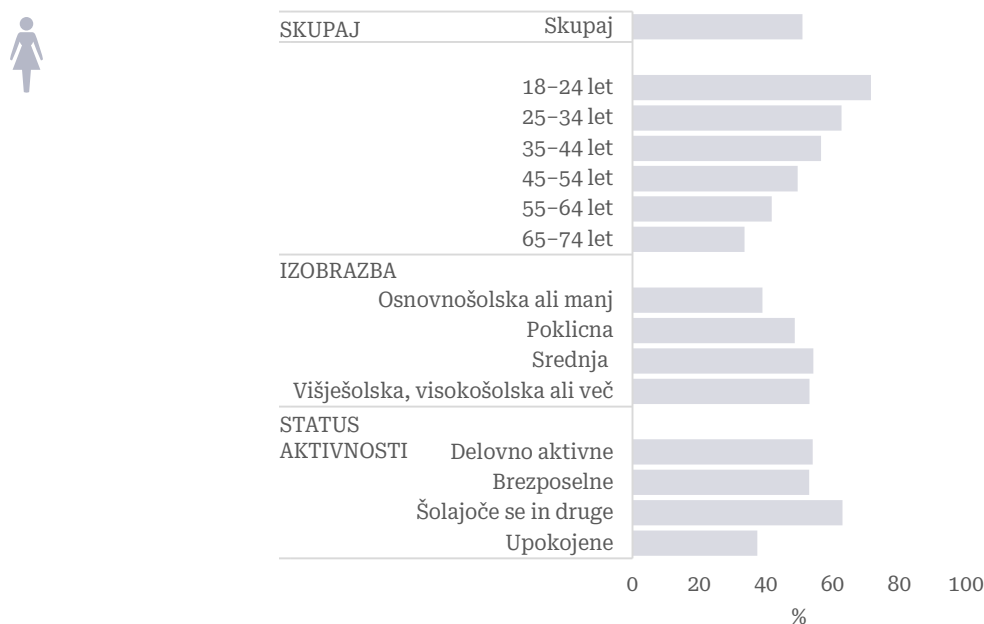
Starost: med ženskami, ki pijejo alkohol (pivkami), je delež tveganih ali škodljivih pivk v starostni skupini 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji kot v ostalih starostnih skupinah; delež je tudi višji v starostni skupini 25–34 let višji kot v starostnih skupinah 45–54 let, 55–64 let in 65–74 let, v starostni skupini 35–44 let kot v starostnih skupinah 55–64 let in 65–74 let ter v starostni skupini 45–54 let kot v starostni skupini 65–74 let; delež tveganih ali škodljivih pivk je v starostni skupini 65–74 let, z izjemo starostne skupine 55–64 let, nižji kot v drugih starostnih skupinah.

Izobrazba: delež tveganih ali škodljivih pivk je najnižji med tistimi z največ dokončano osnovno izobrazbo, med drugimi izobrazbenimi skupinami pa se deleži ne razlikujejo.

Status aktivnosti: najnižji delež tveganih ali škodljivih pivk je med upokojenimi, med šolajočimi se pa je delež tudi višji kot med zaposlenimi.

Statistična regija bivališča: delež tveganih ali škodljivih pivk se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivk se med kohezijskima regijama ne razlikuje.

Slika 7.5: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti

Preglednica 7.6: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVKE		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1415	50,9	49,1	52,8	1364	49,1	47,2	50,9
Starost	18–24 let	185	71,5	65,7	76,7	74	28,5	23,3	34,3
	25–34 let	261	62,6	57,9	67,1	156	37,4	32,9	42,1
	35–44 let	323	56,5	52,4	60,5	249	43,5	39,5	47,6
	45–54 let	276	49,5	45,2	53,5	282	50,5	46,3	54,6
	55–64 let	221	41,7	37,6	46,0	308	58,3	54,0	62,4
	65–74 let	149	33,6	29,3	38,0	295	66,4	62,0	70,7
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	149	38,9	34,0	43,7	235	61,1	56,3	66,0
	Poklicna	167	48,6	43,3	53,8	177	51,4	46,2	56,7
	Srednja	530	54,2	51,0	57,2	449	45,8	42,8	49,0
	Višješolska, visokošolska ali več	569	53,0	50,1	56,1	504	47,0	44,0	50,0
Status aktivnosti	Delovno aktivne	942	54,0	51,6	56,3	804	46,0	43,7	48,4
	Brezposelne	68	52,9	44,5	61,6	60	47,1	38,4	55,5
	Šolajoče se in druge	163	62,9	56,7	68,4	96	37,1	31,2	42,9
	Upokojene	240	37,4	33,7	41,2	402	62,6	58,8	66,3
Statistična regija	Gorenjska	118	43,4	37,4	49,1	155	56,6	50,9	62,6
	Goriška	71	46,1	38,4	54,0	83	53,9	46,0	61,6
	Jugovzhodna Slovenija	96	53,1	46,0	60,5	84	46,9	39,5	54,0
	Koroška	51	55,8	45,8	65,9	40	44,2	34,1	54,2
	Primorsko-notranjska	37	54,0	41,9	65,0	32	46,0	35,0	58,1
	Obalno-kraška	71	46,7	39,2	55,0	81	53,3	45,7	61,5
	Osrednjeslovenska	393	52,3	48,8	55,9	359	47,7	44,2	51,4
	Podravska	241	52,0	47,4	56,5	223	48,0	43,5	52,6
	Pomurska	90	56,4	48,8	64,1	69	43,6	35,9	51,2
	Savinjska	159	50,6	45,1	56,1	155	49,4	43,9	54,9
	Posavska	56	57,2	47,8	67,2	42	42,8	33,8	53,2
	Zasavska	34	44,5	33,9	55,9	42	55,5	44,1	66,1
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	763	52,6	50,0	55,2	687	47,4	44,8	50,0
	Zahodna Slovenija	653	49,1	46,5	51,8	677	50,9	48,3	53,6

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7.2 TVEGANO ALI ŠKODLJIVO PITJE V ZADNJEM MESECU

7.2.1 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 15–74 let

Vsako pitje alkoholnih pijač (ne glede na količino in pogostost pitja) pri mladoletni osebi jo, zaradi še večje ranljivosti otrok in mladostnikov od odraslih na učinke alkohola, že uvršča med tiste, ki pijejo tvegano ali škodljivo. Mladoletne osebe (15–17 let), ki so navedle, da so v zadnjih 12 mesecih pile alkohol, so bile zato opredeljene kot osebe, ki pijejo tvegano ali škodljivo.

V Sloveniji je 16,1 % prebivalcev, starih 15–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pilo alkoholne pijače tvegano ali škodljivo. Njihovi deleži so glede na način pitja alkoholnih pijač v zadnjem mesecu prikazani v Preglednici 7.7.

Preglednica 7.7: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, glede na njihov način pitja

	Opijanje v zadnjem mesecu					
	da		ne		SKUPAJ	
	n	%	n	%	n	%
Abstinenti	/	/	2328	30,2	2328	26,8
Pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	601	62,6	4942	64,1	5543	63,9
Pivci čez dnevno mejo manj tveganega pitja	360	37,4	442	5,7	801	9,2
SKUPAJ	961	100	7712	100	8672	100

n – število

Tvegani ali škodljivi pivci so v preglednici obarvani z rdečo barvo.

Med tistimi, starimi 15–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), pa jih je v zadnjem mesecu 22,1 % najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Primerjava deležev pivcev med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, ki so v zadnjem mesecu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.8. Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in spolom ($\chi^2 = 188,6$, $p < 0,0001$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 39,4$, $p = 0,0157$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 7,4$, $p = 0,0349$).

Delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu je med moškimi pivci, 1,8-krat višji kot pivkami ter med pivci Vzhodne kohezijske regije v primerjavi z deležem v Zahodni kohezijski regiji. Deleža tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu sta pod slovenskim povprečjem v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji.

Preglednica 7.8: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1406	22,1	21,1	23,3	4942	77,9	76,7	78,9
Spol	Moški	957	27,7	26,0	29,4	2503	72,3	70,6	74,0
	Ženski	449	15,5	14,3	16,9	2439	84,5	83,1	85,7
Statistična regija	Gorenjska	112	17,7	14,7	21,1	522	82,3	78,9	85,3
	Goriška	80	21,8	17,6	26,8	287	78,2	73,2	82,4
	Jugovzhodna Slovenija	112	24,3	20,4	28,7	348	75,7	71,3	79,6
	Koroška	46	23,7	17,6	31,2	146	76,3	68,8	82,4
	Primorsko-notranjska	19	11,7	7,4	18,2	139	88,3	81,8	92,6
	Obalno-kraška	83	23,6	18,8	29,1	268	76,4	70,9	81,2
	Osrednjeslovenska	357	21,4	19,4	23,5	1313	78,6	76,5	80,6
	Podravska	232	22,7	20,0	25,6	793	77,3	74,4	80,0
	Pomurska	81	23,4	19,1	28,3	264	76,6	71,7	80,9
	Savinjska	184	24,4	21,2	28,0	567	75,6	72,0	78,8
	Posavska	66	28,5	22,6	35,2	166	71,5	64,8	77,4
	Zasavska	36	22,0	15,3	30,5	128	78,0	69,5	84,7
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	774	23,3	21,8	24,9	2551	76,7	75,1	78,2
	Zahodna Slovenija	632	20,9	19,4	22,5	2390	79,1	77,5	80,6

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

V nadaljevanju prikazujemo podatke samo za polnoletne prebivalce.

7.2.2 Deleži prebivalcev s tveganim ali škodljivim pitjem, stari 18–74 let

V Sloveniji je 14,2 % prebivalcev, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo. Njihovi deleži so glede na njihov način pitja alkoholnih pijač v zadnjem letu prikazani v Preglednici 7.9.

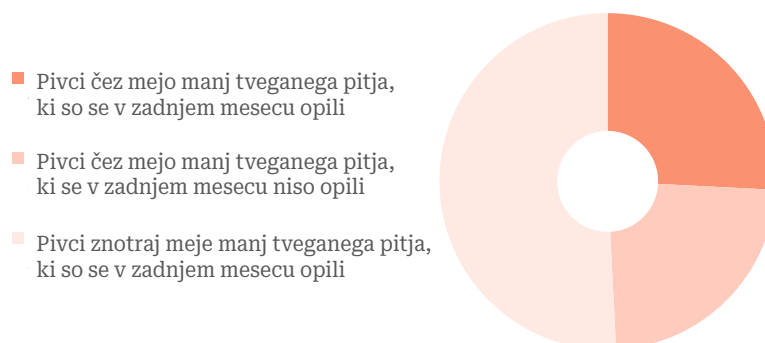
Preglednica 7.9: Opijanjanje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, glede na njihov način pitja

	Opijanjanje v zadnjem mesecu					
	da		ne		SKUPAJ	
	n	%	n	%	n	%
Abstinenti	/	/	2176	29,4	2176	26,2
Pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	601	66,4	4942	66,8	5543	66,8
Pivci čez mejo dnevne manj tveganega pitja	305	33,6	277	3,7	582	7,0
SKUPAJ	906	100,0	7395	100,0	8301	100,0

n – število

Tvegani ali škodljivi pivci so v preglednici obarvani z rdečo barvo.

Med tistimi, starimi 18–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), jih je v zadnjem mesecu 19,4 % najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo. S slike 7.6 je razvidno, da je bilo med tveganimi ali škodljivimi pivci (v Preglednici 7.9 so obarvani z rdečo barvo) v našem vzorcu največ pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja, ki so se v zadnjem mesecu opili.

Slika 7.6: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji glede na način pitja

Primerjava deležev pivcev med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, ki so v zadnjem mesecu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.10 in na Sliki 7.7 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne) in 7.8. Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in spolom ($\chi^2 = 164,3$, $p < 0,0001$), starostjo ($\chi^2 = 24,9$, $p < 0,0001$), izobrazbo ($\chi^2 = 13,1$, $p = 0,004$), statusom aktivnosti ($\chi^2 = 8,6$, $p = 0,035$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 38,5$, $p < 0,0001$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 8,5$, $p = 0,004$).

Spol: med moškimi, ki pijejo alkoholne pijače, je delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu 2,1-krat višji kot ženskami, ki pijejo alkoholne pijače.

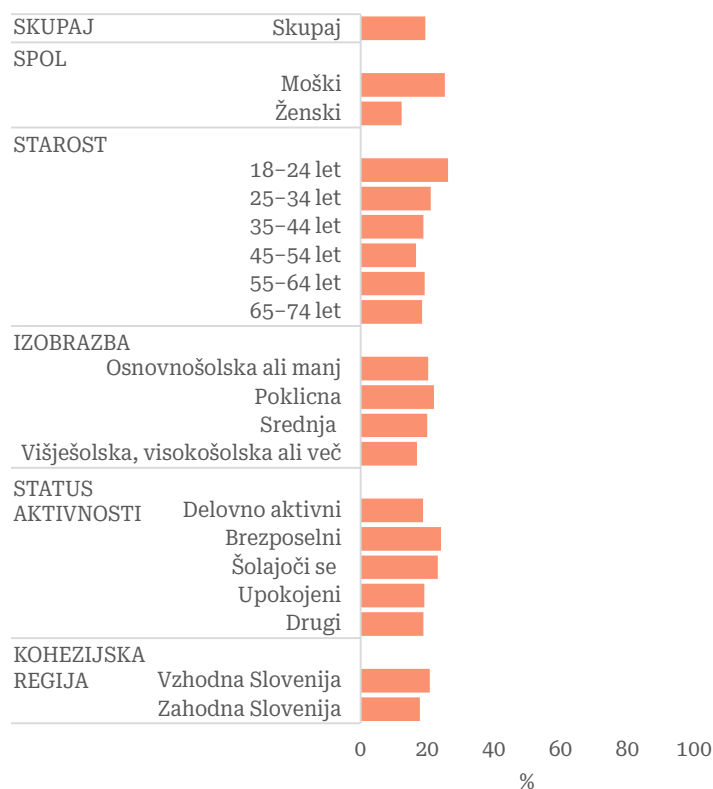
Starost: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu je med pivci v starostni skupini 18–24 let višji v primerjavi z deleži v starostnih skupinah od 35 do 74 let.

Izobrazba: med tistimi, ki pijejo alkoholne pijače, je delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu višji med osebami s poklicno izobrazbo kot med osebami z višješolsko izobrazbo ali več.

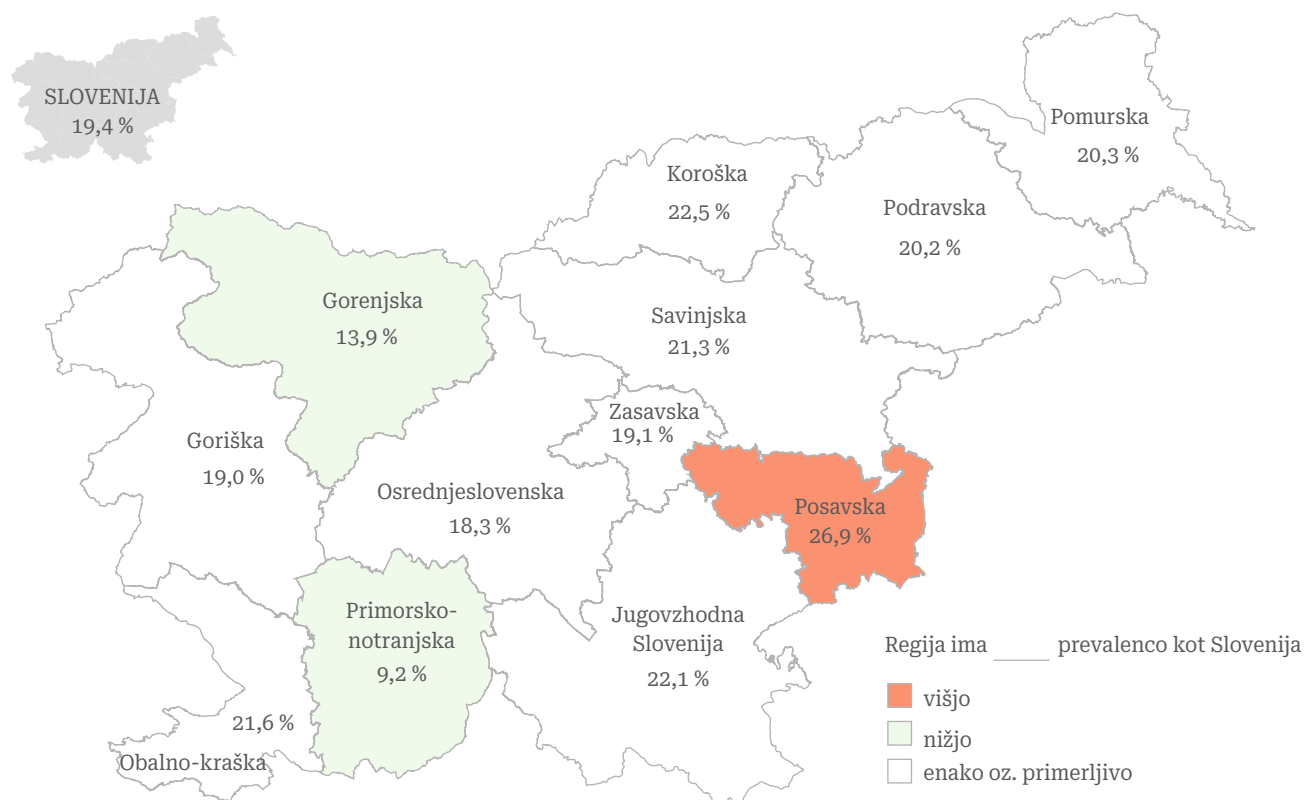
Status aktivnosti: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu se med osebami, ki pijejo alkohol, med različnimi zaposlitvenimi skupinami ne razlikuje.

Statistična regija bivališča: deleža tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu sta pod slovenskim povprečjem v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji, v Posavski regiji pa je delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu nad slovenskim povprečjem.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu je višji med prebivalci, ki pijejo alkohol, iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi z deležem v Zahodni kohezijski regiji.

Slika 7.7: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18-74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Slika 7.8: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18-74 let, v Sloveniji po statističnih regijah

Preglednica 7.10: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		1186	19,4	18,4	20,4	4942	80,6	79,6	81,6
Spol	Moški	846	25,3	23,8	26,8	2503	74,7	73,3	76,2
	Ženski	341	12,3	11,1	13,5	2439	87,7	86,5	88,9
Starost	18–24 let	143	26,2	22,6	30,0	403	73,8	70,0	77,4
	25–34 let	203	21,0	18,5	23,6	764	79,0	76,4	81,5
	35–44 let	243	18,8	16,7	21,0	1050	81,2	79,0	83,3
	45–54 let	207	16,6	14,6	18,7	1041	83,4	81,3	85,4
	55–64 let	221	19,2	17,0	21,5	931	80,8	78,5	83,0
	65–74 let	170	18,4	16,0	21,0	752	81,6	79,0	84,0
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	152	20,3	17,6	23,3	596	79,7	76,7	82,4
	Poklicna	213	22,0	19,5	24,7	755	78,0	75,3	80,5
	Srednja	480	20,0	18,5	21,7	1914	80,0	78,3	81,5
	Višješolska, visokošolska ali več	342	16,9	15,4	18,6	1677	83,1	81,4	84,6
Status aktivnosti	Delovno aktivni	764	18,7	17,6	20,0	3311	81,3	80,0	82,4
	Brezposelni	61	24,1	19,0	29,4	194	75,9	70,6	81,0
	Šolajoči se in drugi	104	23,1	19,4	27,2	345	76,9	72,8	80,6
	Upokojeni	257	19,1	17,1	21,3	1088	80,9	78,7	82,9
Statistična regija	Gorenjska	84	13,9	11,3	16,8	522	86,1	83,2	88,7
	Goriška	67	19,0	15,1	23,3	287	81,0	76,7	84,9
	Jugovzhodna Slovenija	99	22,1	18,5	26,2	348	77,9	73,8	81,5
	Koroška	43	22,5	17,2	29,1	146	77,5	70,9	82,8
	Primorsko-notranjska	14	9,2	5,3	14,5	139	90,8	85,5	94,7
	Obalno-kraška	74	21,6	17,5	26,2	268	78,4	73,8	82,5
	Osrednjeslovenska	293	18,3	16,4	20,2	1313	81,7	79,8	83,6
	Podravska	200	20,2	17,7	22,7	793	79,8	77,3	82,3
	Pomurska	67	20,3	16,1	24,7	264	79,7	74,9	83,6
	Savinjska	153	21,3	18,4	24,3	567	78,7	75,7	81,6
	Posavska	61	26,9	21,4	32,9	166	73,1	67,1	78,6
	Zasavska	30	19,1	13,5	25,6	128	80,9	74,4	86,5
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	668	20,7	19,4	22,2	2551	79,3	77,8	80,6
	Zahodna Slovenija	518	17,8	16,4	19,2	2390	82,2	80,7	83,5

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7.2.2.1 Deleži moških s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu

V Sloveniji je 19,7 % moških, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Med tistimi, starimi 18–74 let, ki so pili alkoholne pijače (v nadaljevanju pivci), jih je v zadnjem mesecu 25,3 % najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Primerjava deležev pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so v zadnjem mesecu pili tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.11 in na Sliki 7.9 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne). Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in statusom aktivnosti ($\chi^2 = 13,9$, $p = 0,003$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 44,5$, $p < 0,0001$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 9,4$, $p = 0,002$). Povezanosti nismo ugotovili med tveganim ali škodljivim pitjem ter starostjo ($\chi^2 = 10,9$, $p = 0,053$) in izobrazbo ($\chi^2 = 7,6$, $p = 0,055$).

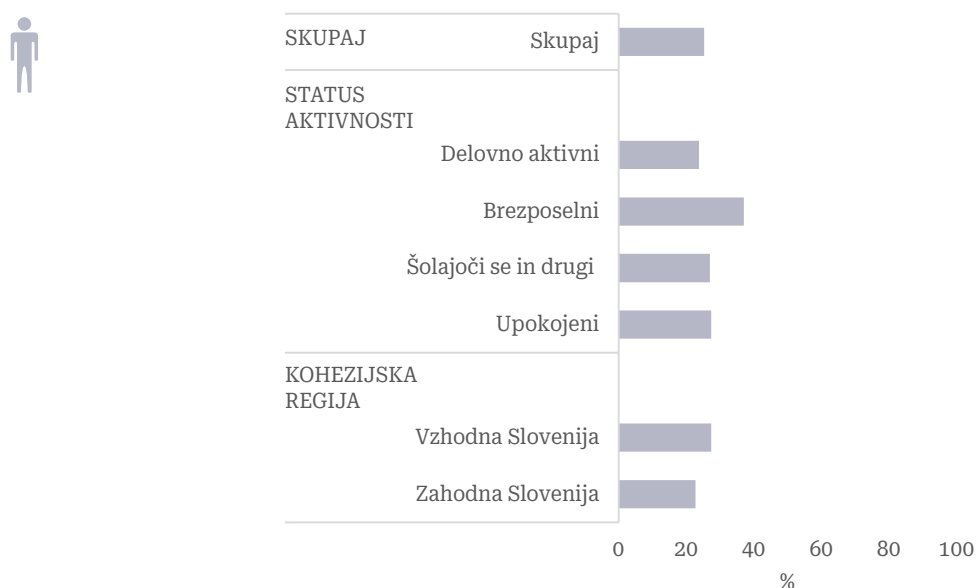
Starost: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu se med starostnimi skupinami pivcev ne razlikuje.

Izobrazba: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu se med izobrazbenimi skupinami ne razlikuje.

Status aktivnosti: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu je višji med brezposelnimi v primerjavi z zaposlenimi, med drugimi zaposlitvenimi skupinami pa se deleži ne razlikujejo.

Statistična regija bivališča: deleža tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu sta pod slovenskim povprečjem v Gorenjski in Primorsko-notranjski regiji.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivcev v zadnjem mesecu je višji med pivci iz Vzhodne kohezijske regije v primerjavi z Zahodno kohezijsko regijo.

Slika 7.9: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po statusu aktivnosti in kohezijskih regijah

Preglednica 7.11: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

 PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		846	25,3	23,8	26,8	2503	74,7	73,3	76,2
Starost	18–24 let	84	29,3	24,2	34,7	203	70,7	65,3	75,8
	25–34 let	143	26,0	22,4	29,7	407	74,0	70,1	77,4
	35–44 let	178	24,7	21,6	27,9	543	75,3	72,1	78,4
	45–54 let	146	21,2	18,3	24,4	543	78,8	75,6	81,7
	55–64 let	173	27,8	24,4	31,4	449	72,2	68,6	75,6
	65–74 let	121	25,3	21,6	29,4	357	74,7	70,6	78,4
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	106	29,2	24,7	34,0	257	70,8	66,0	75,3
	Poklicna	173	27,7	24,3	31,3	451	72,3	68,7	75,7
	Srednja	348	24,6	22,4	26,9	1066	75,4	73,1	77,6
	Višješolska, visokošolska ali več	219	23,1	20,5	25,9	728	76,9	74,1	79,5
Status aktivnosti	Delovno aktivni	555	23,8	22,1	25,6	1774	76,2	74,4	77,9
	Brezposelni	47	37,1	29,0	45,6	80	62,9	54,4	71,0
	Šolajoči se in drugi	51	27,0	21,0	33,6	138	73,0	66,4	79,0
	Upokojeni	193	27,4	24,3	30,8	510	72,6	69,2	75,7
Statistična regija	Gorenjska	56	16,7	13,1	21,1	277	83,3	78,9	86,9
	Goriška	49	24,6	18,9	30,8	151	75,4	69,2	81,1
	Jugovzhodna Slovenija	78	29,1	24,0	34,9	189	70,9	65,1	76,0
	Koroška	27	27,3	19,5	37,0	71	72,7	63,0	80,5
	Primorsko-notranjska	5	5,8	2,3	12,6	79	94,2	87,4	97,7
	Obalno-kraška	50	26,2	20,3	32,7	141	73,8	67,3	79,7
	Osrednjeslovenska	205	24,0	21,2	26,9	650	76,0	73,1	78,8
	Podravska	143	27,0	23,4	30,9	386	73,0	69,1	76,6
	Pomurska	45	26,0	20,0	33,1	128	74,0	67,5	80,5
	Savinjska	120	29,5	25,2	34,0	287	70,5	66,0	74,8
	Posavska	46	35,4	27,6	43,9	84	64,6	56,1	72,4
	Zasavska	22	27,4	18,2	37,1	59	72,6	61,6	80,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	485	27,4	25,4	29,5	1284	72,6	70,5	74,6
	Zahodna Slovenija	360	22,8	20,8	24,9	1219	77,2	75,1	79,2

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

7.2.2.2 Deleži žensk s tveganim ali škodljivim pitjem, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu

V Sloveniji je 8,4 % žensk, starih 18–74 let, v zadnjem mesecu najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Med tistimi, starimi, 18–74 let, ki so pile alkoholne pijače (v nadaljevanju pivke), jih je v zadnjem mesecu 12,3 % najmanj 1-krat pilo tvegano ali škodljivo.

Primerjava deležev pivk med ženskami, starimi 18–74 let, ki so v zadnjem mesecu pile tvegano ali škodljivo in tistih, ki niso, je prikazana v Preglednici 7.12 in na Sliki 7.10 (na sliki so prikazane le spremenljivke, kjer so povezanosti značilne). Ugotovili smo povezave med tveganim ali škodljivim pitjem in starostjo ($\chi^2 = 35,3$, $p < 0,0001$) ter statusom aktivnosti ($\chi^2 = 19,1$, $p < 0,0001$). Povezanosti nismo ugotovili med tveganim ali škodljivim pitjem in izobrazbo ($\chi^2 = 1,8$, $p = 0,615$), statistično regijo bivališča ($\chi^2 = 8,3$, $p = 0,685$) ter kohezijsko regijo ($\chi^2 = 0,3$, $p = 0,557$).

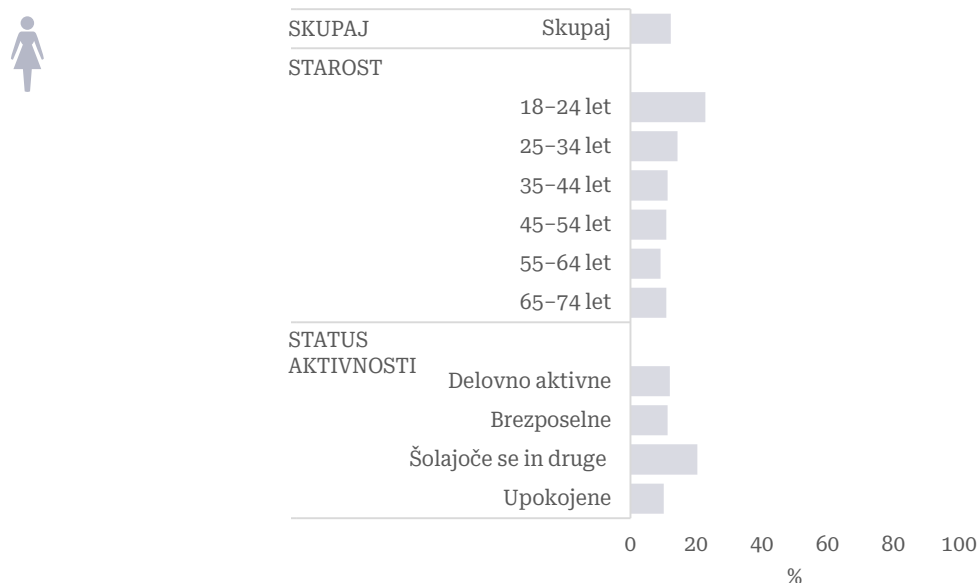
Starost: delež tveganih ali škodljivih pivk v zadnjem mesecu je med pivkami v starostni skupini 18–24 let, z izjemo starostne skupine 25–34 let, višji kot v drugih starostnih skupinah.

Izobrazba: deleži tveganih ali škodljivih pivk v zadnjem mesecu se med izobrazbenimi skupinami ne razlikujejo.

Status aktivnosti: delež tveganih ali škodljivih pivk v zadnjem mesecu je višji med šolajočimi se v primerjavi z zaposlenimi in upokojenimi.

Statistična regija bivališča: delež tveganih ali škodljivih pivk v zadnjem mesecu se med statističnimi regijami ne razlikuje.

Kohezijska regija: delež tveganih ali škodljivih pivk v zadnjem mesecu se med kohezijskima regijama ne razlikuje.

Slika 7.10: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah in statusu aktivnosti

Preglednica 7.12: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah

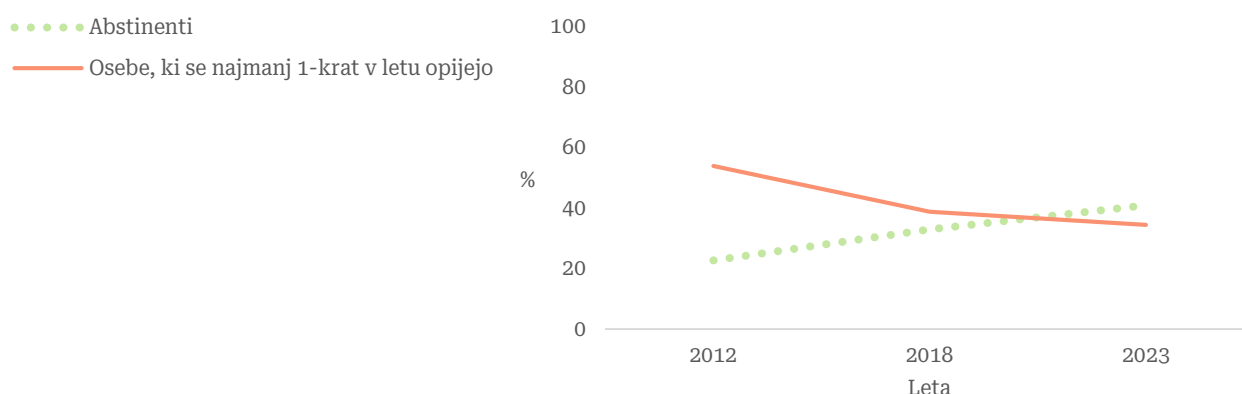
 PIVKE		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjem mesecu							
		da				ne			
		n	%	95 % IZ		n	%	95 % IZ	
SKUPAJ		341	12,3	11,1	13,5	2439	87,7	86,5	88,9
Starost	18–24 let	59	22,8	18,0	28,2	200	77,2	71,8	82,0
	25–34 let	60	14,3	11,3	18,0	357	85,7	82,0	88,7
	35–44 let	65	11,3	9,0	14,2	507	88,7	85,8	91,0
	45–54 let	61	10,9	8,5	13,7	498	89,1	86,3	91,5
	55–64 let	48	9,1	6,8	11,7	481	90,9	88,3	93,2
	65–74 let	49	10,9	8,4	14,2	395	89,1	85,8	91,6
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	46	11,9	9,0	15,5	339	88,1	84,8	91,2
	Poklicna	40	11,7	8,6	15,3	304	88,3	84,7	91,4
	Srednja	131	13,4	11,4	15,6	848	86,6	84,4	88,6
	Višješolska, visokošolska ali več	124	11,5	9,8	13,6	949	88,5	86,5	90,3
Status aktivnosti	Delovno aktivne	209	12,0	10,5	13,6	1538	88,0	86,5	89,5
	Brezposelne	14	11,3	6,4	17,2	114	88,7	82,8	93,6
	Šolajoče se in druge	53	20,3	15,8	25,6	207	79,7	74,4	84,2
	Upokojene	65	10,1	8,0	12,6	578	89,9	87,5	92,2
Statistična regija	Gorenjska	28	10,4	7,1	14,3	244	89,6	85,3	92,6
	Goriška	18	11,6	7,3	17,5	136	88,4	82,5	92,7
	Jugovzhodna Slovenija	21	11,7	7,6	17,0	159	88,3	83,0	92,4
	Koroška	16	17,4	10,8	26,4	75	82,6	73,6	89,2
	Primorsko-notranjska	9	13,3	6,7	22,5	60	86,7	77,5	93,3
	Obalno-kraška	24	15,8	10,7	22,3	127	84,2	77,7	89,3
	Osrednjeslovenska	88	11,7	9,6	14,2	664	88,3	86,0	90,6
	Podravska	58	12,5	9,7	15,7	406	87,5	84,3	90,3
	Pomurska	23	14,2	9,7	20,6	137	85,8	80,2	90,9
	Savinjska	33	10,6	7,5	14,3	280	89,4	85,4	92,2
	Posavska	15	15,7	9,3	23,6	82	84,3	76,4	90,7
	Zasavska	8	10,1	5,1	18,9	69	89,9	82,8	95,8
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	183	12,6	11,0	14,4	1267	87,4	85,6	89,0
	Zahodna Slovenija	158	11,9	10,2	13,7	1171	88,1	86,3	89,8

n – število; 95 % IZ – 95 % interval zaupanja

8 TRENDI V PITJU ALKOHOLNIH PIJAČ V OBDOBJU 2012–2023

8.1 TRENDI V PITJU ALKOHOLNIH PIJAČ MED PREBIVALCI, STARIMI 15–17 LET

Med prebivalci, starimi 15–17 let, je v letih 2018 in 2023, glede na leto 2012, delež abstinentov višji ($\chi^2 = 25,5$, $p < 0,0001$), delež mladoletnih, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, pa je nižji ($\chi^2 = 28,6$, $p < 0,0001$) (Slika 8.1).

Slika 8.1: Deleži abstinentov in prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v letih 2012, 2018, 2023

8.2 TRENDI V PITJU ALKOHOLNIH PIJAČ MED PREBIVALCI, STARIMI 18–64 LET

8.2.1 Trendi za abstinente in pivce

Primerjava raziskav pivskega vedenja prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, je med letoma 2012 in 2023 pokazala pomembne razlike v gibanju deležev abstinentov in pivcev alkoholnih pijač: v zadnjih dvanajstih mesecih se je povečal delež abstinentov, znižal pa se je delež pivcev (Preglednica 8.1). Enake spremembe v pivskem vedenju smo med opazovanima letoma ugotovili tudi v obeh kohezijskih regijah. Razlike smo ugotovili tudi pri moških in ženskah (opisano spodaj), v dveh starostnih skupinah, eni izobrazbeni skupini, treh skupinah glede na status aktivnosti in treh statističnih regijah:

- v starostni skupini 18–24 let se je povečeval delež abstinentov, zniževal pa delež pivcev; v starostni skupini 25–34 let se je, po padcu v letu 2018, povečal delež abstinentov in obratno, delež pivcev znižal;
- med osebami s srednješolsko izobrazbo se je povečal delež abstinentov in znižal delež pivcev;
- med delovno aktivnimi se je, po znižanju leta 2018 delež abstinentov leta 2023 povečal, in obratno, delež pivcev znižal; med šolajočimi se in med brezposelnimi se je povečeval delež abstinentov in zniževal delež pivcev;
- v Jugovzhodni, Osrednjeslovenski regiji in v Savinjski regiji se je povečal delež abstinentov in znižal delež pivcev.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.1.

Preglednica 8.1: Deleži abstinentov in pincev med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

		Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih						χ^2		p	
		abstinenti			pivci						
		2012	2018	2023	2012	2018	2023				
SKUPAJ		21,3	20,4	***24,5	78,7	79,6	***75,5	40,7	<0,0001		
Spol	Moški	16,4	15,2	***20,3	83,6	84,8	***79,7	73,9	<0,0001		
	Ženski	26,8	26,0	***29,2	73,2	74,0	***70,8	21,3	0,0111		
Starost	18–24 let	11,3	*15,2	***22,3	88,7	*84,8	***77,7	329,6	<0,0001		
	25–34 let	19,5	*16,1	***24,6	80,5	*83,9	***75,4	172,5	<0,0001		
	35–44 let	21,3	19,1	*22,1	78,7	80,9	*77,9	24,3	0,1162		
	45–54 let	22,8	22,0	24,3	77,2	78,0	75,7	11,8	0,3315		
	55–64 let	27,1	26,5	28,2	72,9	73,5	71,8	6,0	0,5742		
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	38,2	37,9	*43,9	61,8	62,1	*56,1	69,3	0,0754		
	Srednješolska	20,9	20,3	***25,8	79,1	79,7	***74,2	78,7	<0,0001		
	Višješolska, visokošolska ali več	15,2	*11,4	*14,6	84,8	*88,6	*85,4	54,3	0,0004		
Status aktivnosti	Delovno aktivni	19,4	*16,7	***21,9	80,6	*83,3	***78,1	71,7	0,0001		
	Brezposelni	26,6	*34,1	**40,0	73,4	*65,9	**60,0	275,1	0,0005		
	Šolajoči se in drugi	17,8	*23,3	***29,1	82,2	*76,7	***70,9	237,7	0,0001		
	Upokojeni	29,2	29,7	30,9	70,8	70,3	69,1	4,9	0,7983		
Statistična regija	Gorenjska	21,5	23,3	25,3	78,5	76,7	74,7	28,2	02980		
	Goriška	18,6	16,7	19,7	81,4	83,3	80,3	24,3	0,6383		
	Jugovzhodna Slovenija	15,5	20,0	**21,3	84,5	80,0	**78,7	85,1	0,0856		
	Koroška	25,9	*35,1	28,4	74,1	*64,9	71,6	173,6	0,0891		
	Primorsko-notranjska	21,4	19,3	^M 28,2	78,6	80,7	^M 71,8	193,2	0,2315		
	Obalno-kraška	22,2	22,3	24,2	77,8	77,7	75,8	10,6	0,8303		
	Osrednjeslovenska	20,5	20,6	***24,2	79,5	79,4	***75,8	39,0	0,0167		
	Podravska	24,0	*19,3	*22,9	76,0	*80,7	*77,1	57,0	0,0309		
	Pomurska	23,3	*17,1	*23,9	76,7	*82,9	*76,1	135,9	0,0403		
	Savinjska	20,0	18,9	***28,2	80,0	81,1	***71,8	221,5	<0,0001		
	Posavska	21,0	17,6	*25,8	79,0	82,4	*74,2	162,5	0,0603		
	Zasavska	29,1	22,0	26,6	70,9	78,0	73,4	104,7	0,3605		
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	21,9	20,1	***25,1	78,1	79,9	***74,9	57,2	<0,0001		
	Zahodna Slovenija	20,7	20,9	***23,9	79,3	79,1	***76,1	28,5	0,0060		

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: ■ zeleno - razlika je pomembna in ugodna; ■ rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Primerjava raziskav pivskega vedenja moških v Sloveniji, starih 18–64 let, je med letoma 2012 in 2023 pokazala pomembne razlike v gibanju deležev abstinentov in pivcev alkoholnih pijač: v zadnjih dvanajstih mesecih se je povečal delež abstinentov, znižal pa se je delež pivcev (Preglednica 8.2). Enako spremembo v pivskem vedenju smo med opazovanima letoma ugotovili tudi v obeh kohezijskih regijah, s tem, da se je v Vzhodni kohezijski regiji v letu 2018 delež abstinentov prehodno znižal. Razlike smo ugotovili tudi v eni starostni skupini, treh izobrazbenih skupinah, dveh skupinah glede na status aktivnosti in dveh statističnih regijah:

- v starostni skupini 18–24 let se je povečeval delež abstinentov, zniževal pa delež pivcev;
- med moškimi z osnovnošolsko in srednješolsko izobrazbo se je povečal delež abstinentov in znižal delež pivcev; med moškimi z višješolsko izobrazbo ali več se je, po znižanju leta 2018, delež abstinentov leta 2023 povečal, in obratno, delež pivcev znižal;
- med delovno aktivnimi in šolajočimi se se je delež abstinentov povečal, in znižal delež pivcev;
- v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji se je povečal delež abstinentov in znižal delež pivcev.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.2.

Preglednica 8.2: Deleži abstinentov in pincev, med moškim, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023

		Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih							
		abstinenti			pivci				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p
SKUPAJ		16,4	15,2	***20,3	83,6	84,8	***79,7	33,9	<0,0001
Starost	18–24 let	8,5	*14,1	***21,4	91,5	*85,9	***78,6	225,7	<0,0001
	25–34 let	16,0	*11,2	*19,6	84,0	*88,8	*80,4	97,0	0,0005
	35–44 let	16,1	14,2	17,9	83,9	85,8	82,1	19,7	0,1798
	45–54 let	16,9	16,5	20,3	83,1	83,5	79,7	20,3	0,1415
	55–64 let	21,5	19,3	22,9	78,5	80,7	77,1	14,5	0,2533
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	25,1	27,6	***33,9	74,9	72,4	**66,1	60,9	0,1181
	Srednješolska	16,9	15,4	***22,1	83,1	84,6	***77,9	57,8	<0,0001
	Višješolska, visokošolska ali več	11,3	*7,6	**10,3	88,7	*92,4	**89,7	30,0	0,0250
Status aktivnosti	Delovno aktivni	14,9	13,0	***18,1	85,1	87,0	***81,9	39,0	<0,0001
	Brezposelni	21,2	23,4	29,1	78,8	76,6	70,9	50,6	0,2721
	Šolajoči se in drugi	12,0	*17,3	***27,7	88,0	*82,7	***72,3	251,2	<0,0001
	Upokojeni	24,2	23,2	27,2	75,8	76,8	72,8	14,2	0,5334
Statistična regija	Gorenjska	14,8	16,9	19,2	85,2	83,1	80,8	21,6	0,3758
	Goriška	13,9	12,4	15,6	86,1	87,6	84,4	14,9	0,6864
	Jugovzhodna Slovenija	11,3	13,3	10,7	88,7	86,7	89,3	13,2	0,6245
	Koroška	22,8	21,9	27,5	77,2	78,1	72,5	33,9	0,5636
	Primorsko-notranjska	12,1	12,1	^M 24,9	87,9	87,9	^M 75,1	274,6	0,0976
	Obalno-kraška	18,2	16,3	18,7	81,8	83,7	81,3	8,3	0,8606
	Osrednjeslovenska	15,5	16,4	***20,8	84,5	83,6	***79,2	37,6	0,0235
	Podravska	19,2	*12,0	*20,8	80,8	*88,0	*79,2	115,2	0,0006
	Pomurska	19,5	15,1	21,9	80,5	84,9	78,1	53,3	0,2576
	Savinjska	16,4	16,6	***22,8	83,6	83,4	***77,2	58,4	0,0582
	Posavska	13,5	11,7	20,5	86,5	88,3	79,5	117,5	0,1834
	Zasavska	^M 20,3	20,3	25,4	^M 79,7	79,7	74,6	34,0	0,6905
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	17,2	*14,6	***20,8	82,8	*85,4	***79,2	49,2	<0,0001
	Zahodna Slovenija	15,5	16,0	***19,6	84,5	84,0	***80,4	23,8	0,0132

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Primerjava raziskav pivskega vedenja žensk v Sloveniji, starih 18–64 let, je med letoma 2012 in 2023 pokazala pomembne razlike v gibanju deležev abstinentk in pivk alkoholnih pijač: v zadnjih dvanajstih mesecih se je povečal delež abstinentk, znižal pa se je delež pivk (Preglednica 8.3). Razlike smo ugotovili v dveh starostnih skupini, v eni izobrazbeni skupinah, dveh skupinah glede na status aktivnosti in dveh statističnih regijah:

- v starostnih skupinah 18–24 let in 25–34 let sta se povečala deleža abstinentk in znižala delež pivk;
- med ženskami s srednješolsko izobrazbo se je povečal delež abstinentk in znižal delež pivk;
- med brezposelnimi in šolajočimi se se je povečeval delež abstinentk in znižal delež pivk;
- v Savinjski regiji in Jugovzhodni Sloveniji leta se je povečal delež abstinentk in znižal delež pivk.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.3.

Preglednica 8.3: Deleži abstinentk in pivk, med ženskami, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023

		Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih							
		abstinentke			pivke				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p
SKUPAJ		26,8	26,0	***29,2	73,2	74,0	***70,8	11,6	0,0111
Starost	18–24 let	15,0	16,4	***23,3	85,0	83,6	***76,7	104,4	0,0134
	25–34 let	23,4	21,4	***30,3	76,6	78,6	***69,7	91,7	0,0008
	35–44 let	27,1	24,5	26,8	72,9	75,5	73,2	9,4	0,4111
	45–54 let	29,4	27,7	28,7	70,6	72,3	71,3	2,8	0,7737
	55–64 let	33,0	33,6	33,6	67,0	66,4	66,4	0,4	0,9641
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	49,9	46,4	52,9	50,1	53,6	47,1	38,1	0,2063
	Srednješolska	26,5	27,0	***31,0	73,5	73,0	***69,0	23,1	0,0066
	Višješolska, visokošolska ali več	18,3	*14,1	*18,0	81,7	*85,9	*82,0	33,3	0,0037
Status aktivnosti	Delovno aktivne	24,9	*21,1	*26,3	75,1	*78,9	*73,7	35,7	0,0001
	Brezposelne	32,9	*42,6	**47,8	67,1	*57,4	**52,2	171,6	0,0051
	Šolajoče se in druge	22,8	27,8	**30,2	77,2	72,2	**69,8	53,0	0,0670
	Upokojene	33,9	35,4	34,6	66,1	64,6	65,4	2,2	0,8975
Statistična regija	Gorenjska	28,7	29,9	31,9	71,3	70,1	68,1	9,3	0,6883
	Goriška	24,7	21,7	24,7	75,3	78,3	75,3	14,7	0,7627
	Jugovzhodna Slovenija	20,2	27,4	**32,9	79,8	72,6	**67,1	155,4	0,0145
	Koroška	29,3	*48,6	*M29,3	70,7	*51,4	***70,7	466,5	0,0028
	Primorsko-notranjska	M32,1	M27,3	M31,7	M67,9	M72,7	M68,3	28,5	0,8106
	Obalno-kraška	27,5	28,7	30,9	72,5	71,3	69,1	10,3	0,8145
	Osrednjeslovenska	25,8	24,8	27,6	74,2	75,2	72,4	8,6	0,3778
	Podravska	29,3	27,1	25,4	70,7	72,9	74,6	14,4	0,4106
	Pomurska	28,5	*19,2	26,1	71,5	*80,8	73,9	111,0	0,0424
	Savinjska	23,6	21,4	***34,6	76,4	78,6	***65,4	202,8	<0,0001
	Posavska	28,8	24,1	31,8	71,2	75,9	68,2	65,9	0,2820
	Zasavska	M40,9	*23,9	M28,0	M59,1	*76,1	M72,0	262,3	0,1643
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	27,1	25,9	*29,8	72,9	74,1	*70,2	15,9	0,0408
	Zahodna Slovenija	26,5	26,0	28,5	73,5	74,0	71,5	7,7	0,2349

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

8.2.2 Trendi za abstinente, pivce, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivce, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja

Med letoma 2012 in 2023 se je pivsko vedenje med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, pomembno spremenilo: delež abstinentov v zadnjih dvanajstih mesecih se je povečal, delež oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja se je znižal, delež oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, pa je ostal pri 7 % (Preglednica 8.4). Enake spremembe v pivskem vedenju med opazovanima letoma smo ugotovili tudi v Zahodni kohezijski regiji. V Vzhodni kohezijski regiji pa je bilo ob povečanju deleža abstinentov, v letu 2023 glede na leto 2018 prisotno znižanje deležev pivcev znotraj in čez dnevno mejo manj tveganega pitja. Razlike smo ugotovili tudi pri moških in ženskah (opisano spodaj), dveh starostnih skupinah, eni izobrazbeni skupini, treh skupinah glede na status aktivnosti in v treh statističnih regijah:

- v starostni skupini 18–24 let se je povečal delež abstinentov, znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja ter tudi čez dnevno mejo manj tveganega pitja; v starostni skupini 25–34 let se je povečal delež abstinentov ter znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja;
- med osebami s srednješolsko izobrazbo se je povečal delež abstinentov, znižal pa se je delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja;
- med delovno aktivnimi se je po znižanju v letu 2018 delež abstinentov povečal, delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja pa se je po zvišanju v letu 2018 znižal; med brezposelnimi se je delež abstinentov povečal in znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja; med šolajočimi se pa se je delež abstinentov povečal in znižal delež pivcev znotraj in čez dnevno mejo manj tveganega pitja;
- v Jugovzhodni regiji se je povišal delež abstinentov, v Osrednjeslovenski regiji in v Savinjski regiji se je delež abstinentov povečal in znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.4.

Preglednica 8.4: Deleži abstinentov, pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivcev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

V zadnjih 12 mesecih		Abstinenti			Pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja			Pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja			χ^2	p
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	2012	2018	2023		
SKUPAJ		21,3	20,4	***24,5	71,4	72,2	***68,6	7,3	7,3	6,9	40,8	< 0,0001
Spol	Moški	16,4	15,2	***20,3	73,5	74,1	***69,3	10,1	10,7	10,4	76,6	< 0,0001
	Ženski	26,8	26,0	***29,2	69,1	70,3	*67,9	4,1	3,8	**3,0	32,6	0,0059
Starost	18–24 let	11,3	*15,2	***22,3	76,3	75,5	***70,2	12,4	*9,3	**7,4	389,2	< 0,0001
	25–34 let	19,5	*16,1	***24,6	73,9	77,0	***68,0	6,7	6,9	7,4	183,1	< 0,0001
	35–44 let	21,3	19,1	22,1	73,6	74,5	71,6	5,0	6,4	6,4	38,4	0,1451
	45–54 let	22,8	22,0	24,3	69,8	71,7	70,5	7,4	6,3	**5,2	38,0	0,1265
	55–64 let	27,1	26,5	28,2	65,8	64,7	63,4	7,2	8,8	8,4	20,5	0,4459
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	38,2	37,9	*43,9	52,6	52,2	48,9	9,2	9,9	7,1	87,8	0,1816
	Srednješolska	20,9	20,3	***25,8	71,4	72,3	***67,2	7,7	7,4	6,9	79,3	0,0001
	Višješolska, visokošolska ali več	15,2	*11,4	*14,6	79,3	*82,8	*78,8	5,6	5,8	6,6	64,3	0,00012
Status aktivnosti	Delovno aktivni	19,4	*16,7	***21,9	74,3	*76,5	***71,7	6,4	6,8	6,4	72,3	0,0001
	Brezposelni	26,6	*34,1	**40,0	63,3	*56,7	**51,9	10,1	9,2	8,1	275,5	0,0046
	Šolajoči se in drugi	17,8	*23,3	***29,1	72,4	68,0	**64,7	9,8	8,6	**6,2	262,6	0,0001
	Upokojeni	29,2	29,7	30,9	63,8	62,6	59,2	7,1	7,7	10,0	54,6	0,3003
Statistična regija	Gorenjska	21,5	23,3	25,3	72,5	70,9	70,1	6,0	5,9	4,6	39,8	0,5023
	Goriška	18,6	16,7	19,7	72,2	76,5	71,4	9,2	6,7	8,9	72,6	0,5636
	Jugovzhodna Slovenija	15,5	20,0	**21,3	75,3	73,7	70,9	9,2	6,3	7,8	119,1	0,1672
	Koroška	25,9	*35,1	28,4	68,9	*60,9	66,8	5,2	3,9	4,8	177,5	0,2316
	Primorsko-notranjska	21,4	19,3	^M 28,2	71,7	76,4	^M 68,7	6,9	4,2	3,1	298,0	0,2123
	Obalno-kraška	22,2	22,3	24,2	71,6	70,8	66,5	6,3	6,9	9,3	72,8	0,5854
	Osrednjeslovenska	20,5	20,6	***24,2	73,0	73,5	***69,3	6,5	6,0	6,5	44,1	0,0494
	Podravska	24,0	*19,3	22,9	69,2	72,5	70,3	6,8	8,2	6,7	65,5	0,1269
	Pomurska	23,3	*17,1	*23,9	67,5	73,3	69,1	9,3	9,6	7,0	161,0	0,0806
	Savinjska	20,0	18,9	***28,2	71,7	71,3	***64,1	8,3	9,8	7,7	232,6	0,0005
	Posavska	21,0	17,6	*25,8	71,7	70,0	65,6	7,3	12,5	8,6	265,3	0,1241
	Zasavska	29,1	22,0	26,6	62,0	68,5	65,5	8,9	9,5	7,9	112,7	0,7016
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	21,9	20,1	***25,1	70,4	71,5	*67,9	7,8	8,4	*7,0	61,4	0,0001
	Zahodna Slovenija	20,7	20,9	***23,9	72,6	73,0	***69,4	6,7	6,1	6,7	33,2	0,0149

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna;

rumeno - razlika je pomembna, gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

Pivsko vedenje moških, starih 18–64 let, se je v Sloveniji med letoma 2012 in 2023 pomembno spremenilo (Preglednica 8.5): delež abstinentov v zadnjih dvanajstih mesecih se je povečal, delež moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tvegane pitja, se je znižal, delež moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tvegane pitja, pa je ostal pri 10 %. Enake spremembe v pivskem vedenju smo med letoma ugotovili tudi v obeh kohezijskih regijah. Razlike smo ugotovili še pri štirih starostnih skupinah, eni izobrazbeni skupini, treh skupinah glede na status aktivnosti in v treh statističnih regijah:

- v starostni skupini 18–24 let se je povečal delež abstinentov, znižala pa sta se deleža pivcev znotraj in čez dnevno mejo manj tvegane pitja; v starostni skupini 25–34 let se je znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja ter po padcu v letu 2018 povečal delež abstinentov; v starostni skupini 45–54 se je znižal delež pivcev čez dnevno mejo manj tvegane pitja; v starostni skupini 55–64 se je znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja, povišal pa se je delež pivcev čez dnevno mejo manj tvegane pitja;
- med moškimi s srednješolsko izobrazbo se je povečal delež abstinentov, znižal pa se je delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja;
- med delovno aktivnimi in šolajočimi se je delež abstinentov povečal in znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja; med upokojenimi pa se je znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja in povišal pivcev delež čez dnevno mejo manj tvegane pitja;
- v Osrednjeslovenski regiji se je delež abstinentov povečal in znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja; v Primorsko-notranjski regiji se je znižal delež pivcev čez dnevno mejo manj tvegane pitja, v Savinjski regiji pa se je znižal delež pivcev znotraj dnevne meje manj tvegane pitja.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.5.

Preglednica 8.5: Deleži abstinentov, pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivcev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja, med moškimi, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023

V zadnjih 12 mesecih		Abstinenti			Pivci znotraj dnevne meje manj tveganega pitja			Pivci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ^2	p
SKUPAJ		16,4	15,2	***20,3	73,5	74,1	***69,3	10,1	10,7	10,4	35,2	<0,0001
Starost	18–24 let	8,5	*14,1	***21,4	76,8	75,2	**69,5	14,7	10,8	**9,1	254,7	<0,0001
	25–34 let	16,0	*11,2	*19,6	75,3	79,0	***69,2	8,7	9,9	11,2	113,8	0,0015
	35–44 let	16,1	14,2	17,9	76,8	76,7	72,4	7,1	9,1	9,7	34,6	0,1776
	45–54 let	16,9	16,5	20,3	71,4	73,6	71,9	11,7	9,9	**7,8	43,3	0,0777
	55–64 let	21,5	19,3	22,9	68,7	66,6	**63,2	9,8	*14,1	**14,0	50,1	0,0521
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	25,1	27,6	33,9	60,9	56,2	53,3	14,0	16,2	12,8	73,9	0,2918
	Srednješolska	16,9	15,4	***22,1	72,9	74,0	***67,8	10,2	10,6	10,1	58,2	<0,0001
	Višješolska, visokošolska ali več	11,3	*7,6	*10,3	80,9	84,6	*79,5	7,8	7,8	10,2	49,2	0,0165
Status aktivnosti	Delovno aktivni	14,9	13,0	***18,1	76,0	77,3	***72,3	9,1	9,7	9,5	40,2	0,0001
	Brezposelni	21,2	23,4	29,1	63,0	60,5	55,2	15,8	16,1	15,7	53,4	0,5884
	Šolajoči se in drugi	12,0	*17,3	***27,7	76,9	*70,1	**63,8	11,1	12,6	8,5	265,8	0,0003
	Upokojeni	24,2	23,2	27,2	66,2	64,4	***56,2	9,6	12,4	**16,7	103,6	0,0611
Statistična regija	Gorenjska	14,8	16,9	19,2	77,2	73,7	74,6	8,0	9,5	6,3	44,2	0,3918
	Goriška	13,9	12,4	15,6	74,9	78,7	71,6	11,2	8,9	12,9	51,2	0,6213
	Jugovzhodna Slovenija	11,3	13,3	10,7	75,4	76,0	76,8	13,3	10,7	12,5	22,5	0,8456
	Koroška	22,8	21,9	27,5	70,4	70,8	65,7	6,7	7,3	6,8	34,8	0,8816
	Primorsko-notranjska	12,1	12,1	^M 24,9	^M 79,7	81,4	^M 75,1	8,2	6,5	***0,0	488,4	0,0701
	Obalno-kraška	18,2	16,3	18,7	72,7	74,1	67,2	9,1	9,6	14,1	66,4	0,6183
	Osrednjeslovenska	15,5	16,4	***20,8	75,2	75,6	***69,7	9,3	8,0	9,4	46,0	0,0467
	Podravska	19,2	*12,0	*20,8	71,4	76,4	*68,2	9,4	11,6	11,0	121,3	0,0052
	Pomurska	19,5	15,1	21,9	67,3	70,8	67,4	13,2	14,1	10,8	62,5	0,4672
	Savinjska	16,4	16,6	*22,8	72,2	68,8	**64,5	11,3	14,5	12,7	75,4	0,1299
	Posavska	13,5	11,7	20,5	75,5	71,1	^M 65,5	10,9	17,1	10,9	168,4	0,3216
	Zasavska	^M 20,3	20,3	25,4	^M 67,8	64,4	^M 63,9	11,9	15,3	10,7	64,3	0,8318
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	17,2	*14,6	***20,8	72,0	72,9	***68,1	10,8	12,5	11,0	52,5	0,0002
	Zahodna Slovenija	15,5	16,0	***19,6	75,2	75,4	***70,6	9,2	8,6	9,7	29,0	0,0256

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: ■ zeleno - razlika je pomembna in ugodna; ■ rdeče - razlika je pomembna in neugodna;

■ rumeno - razlika je pomembna, gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

Pivsko vedenje žensk, starih 18–64 let, se je v Sloveniji med letoma 2012 in 2023 pomembno spremenilo: povečal se je delež abstinentk ter znižal glede na leto 2018 delež pivk znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in glede na leto 2012 delež pivk čez dnevno mejo manj tveganega pitja (Preglednica 8.6). Medtem ko v Zahodni kohezijski regiji ni bilo pomembnih sprememb v pivskem vedenju žensk, se je v Vzhodni kohezijski regiji znižal delež pivk čez dnevno mejo manj tveganega pitja.

Razlike smo ugotovili tudi pri dveh starostnih skupinah, eni izobrazbeni skupini in dveh skupinah glede na status aktivnosti ter v dveh statističnih regijah:

- v starostni skupini 18–24 let se je povišal delež abstinentk; v starostni skupini 25–34 let se je povišal delež abstinentk in znižal delež pivk čez dnevno mejo manj tveganega pitja;
- med ženskami s srednješolsko izobrazbo se je povišal delež abstinentk ter znižal delež pivk čez dnevno mejo manj tveganega pitja;
- med brezposelnimi se je znižal delež pivk znotraj dnevne meje manj tveganega pitja; med šolajočimi se pa je povišal delež abstinentk in znižal delež pivk čez dnevno mejo manj tveganega pitja; v Savinjski regiji se je povečal delež abstinentk, znižala pa sta se deleža pivk znotraj in čez dnevno mejo manj tveganega pitja; v Jugovzhodni Sloveniji se je povečal delež abstinentk in znižal delež pivk znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.6.

Preglednica 8.6: Deleži abstinentk, pivk znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično regijo in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023

 V zadnjih 12 mesecih		Abstinentke			Pivke znotraj dnevne meje manj tveganega pitja			Pivke, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p
SKUPAJ		26,8	26,0	***29,2	69,1	70,3	*67,9	4,1	3,8	**3,0	17,7	0,0058
Starost	18–24 let	15,0	16,4	***23,3	75,7	75,9	71,0	9,4	7,7	5,7	127,6	0,0266
	25–34 let	23,4	21,4	***30,3	72,3	74,9	***66,6	4,3	3,7	3,0	97,0	0,0051
	35–44 let	27,1	24,5	26,8	70,2	72,0	70,6	2,7	3,5	2,6	15,7	0,5335
	45–54 let	29,4	27,7	28,7	68,0	69,6	69,0	2,6	2,6	2,3	4,1	0,9369
	55–64 let	33,0	33,6	33,6	62,6	62,9	63,7	4,4	3,5	2,8	13,7	0,6322
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	49,9	46,4	52,9	45,1	48,9	45,0	5,0	4,8	2,1	76,0	0,1810
	Srednješolska	26,5	27,0	***31,0	69,3	69,9	*66,4	4,2	3,0	**2,6	36,4	0,0030
	Višješolska, visokošolska ali več	18,3	*14,1	*18,0	78,0	*81,6	*78,2	3,8	4,3	3,8	34,1	0,0209
Status aktivnosti	Delovno aktivne	24,9	*21,1	*26,3	72,1	*75,6	*71,0	3,0	3,3	2,7	37,0	0,0005
	Brezposelne	32,9	*42,6	*47,8	63,8	*53,7	**49,6	3,4	3,7	2,6	178,6	0,0315
	Šolajoče se in druge	22,8	27,8	**30,2	68,5	66,4	65,3	8,6	5,8	**4,5	93,2	0,0291
	Upokojene	33,9	35,4	34,6	61,5	61,0	62,2	4,6	3,6	3,3	12,3	0,8769
Statistična regija	Gorenjska	28,7	29,9	31,9	67,4	68,0	65,2	3,9	2,1	2,9	30,8	0,6747
	Goriška	24,7	21,7	24,7	68,6	74,0	71,2	6,7	4,3	4,1	50,9	0,7024
	Jugovzhodna Slovenija	20,2	27,4	**32,9	75,3	71,1	**64,5	4,5	*1,5	2,5	216,4	0,0144
	Koroška	29,3	*48,6	*M29,3	67,3	*50,9	*M68,0	3,5	*0,5	2,7	525,7	0,0043
	Primorsko-notranjska	^M 32,1	^M 27,3	^M 31,7	^M 62,5	^M 71,0	^M 62,1	5,4	1,7	6,3	178,9	0,5748
	Obalno-kraška	27,5	28,7	30,9	70,0	67,2	65,6	2,5	4,0	3,5	27,0	0,8819
	Osrednjeslovenska	25,8	24,8	27,6	70,7	71,3	68,9	3,6	3,8	3,5	8,9	0,7045
	Podravska	29,3	27,1	25,4	66,6	68,4	72,7	4,0	4,5	*1,9	66,2	0,1096
	Pomurska	28,5	*19,2	26,1	67,7	75,9	70,8	3,8	4,9	3,1	123,6	0,1537
	Savinjska	23,6	21,4	***34,6	71,2	*73,9	***63,6	5,2	4,7	***1,8	245,0	<0,0001
	Posavska	28,8	24,1	31,8	67,7	68,7	65,7	3,5	7,2	2,5	169,0	0,1985
	Zasavska	^M 40,9	*23,9	^M 28,0	^M 54,3	*M72,9	^M 67,2	4,8	3,2	4,8	300,1	0,2716
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	27,1	25,9	*29,8	68,5	70,1	67,7	4,4	3,9	***2,5	32,8	0,0081
	Zahodna Slovenija	26,5	26,0	28,5	69,7	70,5	68,0	3,9	3,6	3,4	8,4	0,4954

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna;

rumeno - razlika je pomembna, gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

8.2.3 Trendi za prebivalce, ki so se v zadnjih dvanajstih mesecih najmanj 1-krat ob eni priložnosti opili

Primerjava raziskav opijanja prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, med letoma 2012 in 2023 je pokazala nekatere pomembne razlike; povečal se je delež žensk, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opile. Ugotovili smo tudi naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež oseb, ki so se opile, znižal; v starostnih skupinah 35–44 in 55–64 pa se je delež oseb, ki so se opile, povečal;
- med osebami s srednješolsko izobrazbo se je delež oseb, ki so se opile, znižal; med osebami z višješolsko izobrazbo ali več pa se je povečal;
- med brezposelnimi in šolajočimi se je delež oseb, ki so se opile, znižal, med upokojenimi pa se je povečal;
- v Jugovzhodni regiji se je delež oseb, ki so se opile, znižal, v Koroški regiji pa se je ta delež povečal.

Deleži so podrobno po letih prikazani v Preglednici 8.7.

Preglednica 8.7: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih						χ^2		p	
		da			ne						
		2012	2018	2023	2012	2018	2023				
SKUPAJ		46,1	45,7	46,3	53,9	54,3	53,7	0,6		0,7784	
Spol	Moški	55,9	55,0	53,7	44,1	45,0	46,3	7,1		0,2594	
	Ženski	35,8	35,9	***38,4	64,2	64,1	***61,6	13,1		0,0437	
Starost	18–24 let	71,2	*60,5	**55,6	28,8	*39,5	**44,4	402,4		<0,0001	
	25–34 let	54,9	56,8	*52,7	45,1	43,2	*47,3	25,3		0,1327	
	35–44 let	41,6	*47,4	**50,0	58,4	*52,6	**50,0	101,7		<0,0001	
	45–54 let	41,2	38,6	*42,3	58,8	61,4	*57,7	23,8		0,0980	
	55–64 let	32,5	34,9	**37,5	67,5	65,1	**62,5	37,9		0,0286	
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	35,4	34,6	33,3	64,6	65,4	66,7	6,1		0,7999	
	Srednješolska	49,3	47,1	**46,7	50,7	52,9	**53,3	10,9		0,0807	
	Višješolska, visokošolska ali več	43,8	*48,9	**50,7	56,2	*51,1	*49,3	75,2		<0,0001	
Status aktivnosti	Delovno aktivni	46,5	47,8	48,4	53,5	52,2	51,6	5,5		0,2330	
	Brezposelni	47,4	*38,2	**35,7	52,6	*61,8	*64,3	232,0		0,0011	
	Šolajoči se in drugi	61,7	*52,5	***46,2	38,3	*47,5	***53,8	333,2		<0,0001	
	Upokojeni	28,8	31,1	***37,0	71,2	68,9	***63,0	111,3		0,0042	
Statistična regija	Gorenjska	41,8	41,6	39,2	58,2	58,4	60,8	12,2		0,6070	
	Goriška	47,6	44,9	47,7	52,4	55,1	52,3	17,1		0,6920	
	Jugovzhodna Slovenija	53,5	47,0	**46,5	46,5	53,0	**53,5	88,2		0,0783	
	Koroška	35,4	38,7	***49,6	64,6	61,3	***50,4	321,3		0,0113	
	Primorsko-notranjska	56,7	*43,6	^M 45,5	43,3	*56,4	^M 54,5	302,5		0,0833	
	Obalno-kraška	43,1	45,3	41,9	56,9	54,7	58,1	18,8		0,7031	
	Osrednjeslovenska	44,2	43,6	45,8	55,8	56,4	54,2	7,7		0,4505	
	Podravska	46,5	50,4	50,1	53,5	49,6	49,9	27,4		0,1529	
	Pomurska	50,1	50,1	49,1	49,9	49,9	50,9	1,9		0,9544	
	Savinjska	48,6	46,0	47,6	51,4	54,0	52,4	11,3		0,5845	
	Posavska	49,0	52,0	48,8	51,0	48,0	51,2	21,0		0,6559	
	Zasavska	42,0	45,3	43,8	58,0	54,7	56,2	16,1		0,8246	
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	48,1	47,7	48,3	51,9	52,3	51,7	0,7		0,8663	
	Zahodna Slovenija	44,0	43,5	44,2	56,0	56,5	55,8	0,7		0,8768	

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med moškimi prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, glede razširjenosti opijanja med letoma 2012 in 2023 ni bilo pomembne razlike; ugotovili pa smo naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež oseb, ki so se opile, znižal; v starostni skupini 35–44 pa se je ta delež povišal;
- med moškimi s srednješolsko izobrazbo se je znižal delež tistih, ki so se opili, med moškimi z višješolsko izobrazbo ali več pa se je povišal;
- med šolajočimi se je delež moških, ki so se opili, znižal, med upokojenimi pa se je povišal;
- v Jugovzhodni in Gorenjski regiji se je delež moških, ki so se opili, znižal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.8.

Preglednica 8.8: Deleži moških v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da			ne				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p
SKUPAJ		55,9	55,0	53,7	44,1	45,0	46,3	3,3	0,2594
Starost	18–24 let	75,1	*62,0	**57,2	24,9	*38,0	**42,8	262,6	<0,0001
	25–34 let	63,9	67,2	*60,2	36,1	32,8	*39,8	36,4	0,0517
	35–44 let	51,3	55,2	**57,6	48,7	44,8	**42,4	25,5	0,0898
	45–54 let	53,1	49,4	48,7	46,9	50,6	51,3	14,1	0,2382
	55–64 let	43,6	46,3	47,6	56,4	53,7	52,4	10,7	0,3518
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	48,8	49,2	46,2	51,2	50,8	53,8	7,4	0,7697
	Srednješolska	58,0	*54,8	**52,5	42,0	*45,2	**47,5	20,3	0,0045
	Višješolska, visokošolska ali več	53,1	*58,9	**59,6	46,9	*41,1	**40,4	35,2	0,0097
Status aktivnosti	Delovno aktivni	56,7	56,6	55,5	43,3	43,4	44,5	1,3	0,6757
	Brezposelni	56,3	51,8	47,7	43,7	48,2	52,3	45,7	0,2901
	Šolajoči se in drugi	71,4	*60,4	***48,6	28,6	*39,6	***51,4	335,8	<0,0001
	Upokojeni	36,8	40,6	**45,7	63,2	59,4	**54,3	53,1	0,0847
Statistična regija	Gorenjska	54,0	49,2	**46,4	46,0	50,8	**53,6	38,7	0,1550
	Goriška	57,5	54,3	53,9	42,5	45,7	46,1	10,2	0,7862
	Jugovzhodna Slovenija	67,9	*57,5	**57,2	32,1	*42,5	**42,8	103,5	0,0370
	Koroška	41,7	47,0	^M 54,8	58,3	53,0	^M 45,2	112,5	0,1685
	Primorsko-notranjska	^M 67,7	* ^M 51,9	^M 53,2	^M 32,3	* ^M 48,1	^M 46,8	216,7	0,1804
	Obalno-kraška	50,5	52,2	50,1	49,5	47,8	49,9	3,5	0,9296
	Osrednjeslovenska	54,8	52,3	51,9	45,2	47,7	48,1	6,3	0,5108
	Podravska	54,1	*63,0	*57,4	45,9	*37,0	*42,6	59,9	0,0150
	Pomurska	58,5	62,4	52,5	41,5	37,6	47,5	67,6	0,1910
	Savinjska	55,8	53,8	58,0	44,2	46,2	42,0	13,0	0,5215
	Posavska	63,2	60,2	^M 58,1	36,8	39,8	^M 41,9	17,4	0,7592
	Zasavska	^M 52,7	50,7	48,6	^M 47,3	49,3	51,4	10,7	0,8631
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	57,2	57,7	56,3	42,8	42,3	43,7	1,4	0,7283
	Zahodna Slovenija	54,4	51,9	50,8	45,6	48,1	49,2	9,2	0,1658

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med prebivalkami Slovenije, starimi 18–64 let, se je med letoma 2012 in 2023 povečal delež žensk, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opile. Ugotovili smo tudi naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež žensk, ki so se opile, znižal; v starostnih skupinah od 35 let dalje pa se je ta delež povišal;
- med ženskami z višješolsko izobrazbo ali več se je delež oseb, ki so se opile, povišal;
- med brezposelnimi in šolajočimi se je delež žensk, ki so se opile, znižal, med delovno aktivnimi in upokojenimi pa se je povišal;
- v Koroški in Osrednjeslovenski regiji se je delež žensk, ki so se opile, povišal;
- v Zahodni kohezijski regiji se je delež žensk, ki so se opile, povišal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.9.

Preglednica 8.9: Deleži žensk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, skupaj in glede starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

		Opijanje v zadnjih 12 mesecih								
		da			ne					
		2012	20218	2023	2012	2018	2023	χ²	p	
SKUPAJ		35,8	35,9	***38,4	64,2	64,1	***61,6	7,1	0,0437	
Starost	18–24 let	66,5	*59,0	**54,0	33,5	*41,0	**46,0	129,6	0,0020	
	25–34 let	45,7	45,5	44,0	54,3	54,5	56,0	2,5	0,8007	
	35–44 let	31,7	*38,8	**41,4	68,3	*61,2	**58,6	82,3	0,0001	
	45–54 let	28,8	27,4	***35,4	71,2	72,6	***64,6	70,4	0,0006	
	55–64 let	21,1	23,4	***27,5	78,9	76,6	***72,5	43,4	0,0138	
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	23,6	22,2	22,1	76,4	77,8	77,9	2,6	0,8966	
	Srednješolska	37,7	36,5	38,8	62,3	63,5	61,2	4,7	0,3369	
	Višješolska, visokošolska ali več	37,0	*41,8	**43,8	63,0	*58,2	**56,2	39,4	0,0008	
Status aktivnosti	Delovno aktivne	34,9	37,2	***40,0	65,1	62,8	***60,0	21,6	0,0021	
	Brezposelne	37,2	*27,3	**27,1	62,8	*72,7	**72,9	126,5	0,0161	
	Šolajoče se in druge	53,4	*46,8	**44,5	46,6	*53,2	**55,5	65,3	0,0193	
	Upokojene	21,6	22,9	***28,7	78,4	77,1	***71,3	54,9	0,0515	
Statistična regija	Gorenjska	29,2	33,5	31,5	70,8	66,5	68,5	18,0	0,4560	
	Goriška	35,3	34,3	40,6	64,7	65,7	59,4	38,8	0,4155	
	Jugovzhodna Slovenija	37,9	35,3	35,2	62,1	64,7	64,8	7,8	0,7746	
	Koroška	29,0	29,7	***M44,0	71,0	70,3	***M56,0	242,7	0,0162	
	Primorsko-notranjska	^M 44,4	^M 34,3	^M 37,7	^M 55,6	^M 65,7	^M 62,3	91,1	0,4317	
	Obalno-kraška	34,0	38,0	32,3	66,0	62,0	67,7	32,7	0,5540	
	Osrednjeslovenska	33,6	34,7	***39,6	66,4	65,3	***60,4	34,7	0,0162	
	Podravska	39,0	36,9	41,9	61,0	63,1	58,1	21,5	0,2017	
	Pomurska	39,2	37,2	*45,6	60,8	62,8	*54,4	65,2	0,1508	
	Savinjska	41,7	37,6	35,7	58,3	62,4	64,3	31,7	0,1830	
	Posavska	34,6	42,7	38,1	65,4	57,3	61,9	59,7	0,2434	
	Zasavska	28,1	^M 39,6	^M 38,3	71,9	^M 60,4	^M 61,7	119,7	0,2467	
	Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	38,4	36,8	39,4	61,6	63,2	60,6	6,1	0,2239
		Zahodna Slovenija	32,9	34,8	**37,2	67,1	65,2	**62,8	16,0	0,0404

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Primerjava raziskav opijanja med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, ki so v zadnjem letu pili alkoholne pijače (med pivci), med letoma 2012 in 2023 je pokazala nekatere pomembne razlike: povišal se je delež tistih, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili (skupaj in med ženskami), kar je veljalo tudi za obe kohezijski regiji. Ugotovili smo tudi naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež tistih, ki so se opili, znižal; v starostnih skupinah 35–44 in 55–64 pa se je povišal;
- med pivci z višješolsko izobrazbo ali več se je delež tistih, ki so se opili, povišal;
- med šolajočimi se je delež pivcev, ki so se opili, znižal, med delovno aktivnimi in upokojenimi pa se je povišal;
- v Koroški, Osrednjeslovenski, Podravski in Savinjski regiji se je delež pivcev, ki so se opili, povišal.

Deleži so podrobno po letih prikazani v Preglednici 8.10.

Preglednica 8.10: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

PIVCI		Opijanje v zadnjih 12 mesecih							
		da			ne				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023		
SKUPAJ		57,2	57,1	***60,9	42,8	42,9	***39,1	26,7	0,0002
Spol	Moški	66,1	64,5	67,0	33,9	35,5	33,0	10,5	0,1814
	Ženski	46,9	48,1	***53,5	53,1	51,9	***46,5	68,9	<0,0001
Starost	18–24 let	79,4	*71,1	**71,0	20,6	*28,9	**29,0	191,8	0,0002
	25–34 let	66,6	67,3	69,2	33,4	32,7	30,8	10,8	0,4915
	35–44 let	51,3	*58,3	***63,8	48,7	*41,7	***36,2	220,8	<0,0001
	45–54 let	52,2	49,2	*55,4	47,8	50,8	*44,6	60,2	0,0081
	55–64 let	43,7	47,0	***51,7	56,3	53,0	***48,3	90,5	0,0017
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	56,3	55,0	58,6	43,7	45,0	41,4	20,8	0,6109
	Srednješolska	61,2	*58,7	*62,4	38,8	*41,3	*37,6	22,6	0,0132
	Višješolska, visokošolska ali več	50,3	*55,0	***59,1	49,7	*45,0	***40,9	114,3	<0,0001
Status aktivnosti	Delovno aktivni	56,3	57,1	***61,5	43,7	42,9	***38,5	47,5	<0,0001
	Brezposelni	63,2	57,5	58,7	36,8	42,5	41,3	64,0	0,2419
	Šolajoči se in drugi	73,5	*68,2	**64,5	26,5	*31,8	**35,5	134,1	0,0026
	Upokojeni	39,9	43,9	***52,9	60,1	56,1	***47,1	241,2	0,0002
Statistična regija	Gorenjska	51,8	53,5	52,2	48,2	46,5	47,8	5,0	0,8473
	Goriška	57,0	53,6	59,1	43,0	46,4	40,9	49,0	0,3769
	Jugovzhodna Slovenija	62,5	58,3	58,8	37,5	41,7	41,2	32,6	0,4690
	Koroška	46,6	*57,6	***68,3	53,4	*42,4	***31,7	703,6	0,0005
	Primorsko-notranjska	68,4	*53,7	^M 63,1	31,6	*46,3	^M 36,9	384,3	0,0686
	Obalno-kraška	54,3	57,9	54,7	45,7	42,1	45,3	25,8	0,6990
	Osrednjeslovenska	54,2	54,5	***59,8	45,8	45,5	***40,2	56,6	0,0079
	Podravska	59,6	62,2	**64,6	40,4	37,8	**35,4	37,0	0,1085
	Pomurska	64,0	60,4	63,8	36,0	39,6	36,2	29,6	0,5387
	Savinjska	59,7	56,6	***65,9	40,3	43,4	***34,1	134,9	0,0044
	Posavska	60,5	62,9	65,4	39,5	37,1	34,6	35,0	0,5847
	Zasavska	^M 57,1	57,6	59,0	^M 42,9	42,4	41,0	5,4	0,9523
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	60,1	59,3	***63,9	39,9	40,7	***36,1	37,3	0,0011
	Zahodna Slovenija	54,1	54,6	***57,6	45,9	45,4	***42,4	20,1	0,0493

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med moškimi pivci, starimi 18–64 let, glede razširjenosti opijanja med letoma 2012 in 2023 ni bilo pomembne razlike; ugotovili pa smo naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež tistih, ki so se opili, znižal; v starostni skupini 35–44 pa se je povišal;
- med pivci z višješolsko izobrazbo ali več se je delež tistih, ki so se opili, povišal;
- med šolajočimi se je delež pivcev, ki so se opili, znižal, med upokojenimi pa se je povišal;
- v Jugovzhodni Sloveniji se je delež pivcev, ki so se opili, znižal; v Koroški in Savinjski regiji pa se je delež pivcev, ki so se opili, povišal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.11.

Preglednica 8.11: Deleži pivcev, moških v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

 PIVCI		Opijanje v zadnjih 12 mesecih						χ^2 p	
		da			ne				
		2012	2018	2023	2012	2018	2023		
SKUPAJ		66,1	64,5	67,0	33,9	35,5	33,0	4,8	0,1811
Starost	18–24 let	81,6	*71,9	**72,4	18,4	*28,1	**27,6	121,8	0,0028
	25–34 let	75,2	75,3	74,3	24,8	24,7	25,7	1,1	0,9239
	35–44 let	60,2	64,0	***69,9	39,8	36,0	***30,1	66,6	0,0050
	45–54 let	63,0	58,9	60,8	37,0	41,1	39,2	12,8	0,3329
	55–64 let	54,8	56,9	**61,3	45,2	43,1	**38,7	28,7	0,1061
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	64,7	67,0	69,5	35,3	33,0	30,5	15,1	0,6813
	Srednješolska	69,0	*64,4	66,9	31,0	*35,6	33,1	17,6	0,0189
	Višješolska, visokošolska ali več	59,1	63,6	**66,2	40,9	36,4	**33,8	37,2	0,0116
Status aktivnosti	Delovno aktivni	65,9	64,8	67,5	34,1	35,2	32,5	6,0	0,2128
	Brezposelni	70,5	67,2	^M 67,0	29,5	32,8	^M 33,0	13,7	0,7334
	Šolajoči se in drugi	80,2	*72,8	**66,4	19,8	*27,2	**33,6	150,8	0,0019
	Upokojeni	48,2	52,5	***62,5	51,8	47,5	***37,5	133,7	0,0084
Statistična regija	Gorenjska	62,7	58,6	57,1	37,3	41,4	42,9	22,1	0,4122
	Goriška	65,8	62,0	63,8	34,2	38,0	36,2	11,7	0,7883
	Jugovzhodna Slovenija	76,0	*66,0	**64,0	24,0	*34,0	**36,0	126,0	0,0411
	Koroška	^M 53,4	58,7	*** ^M 74,3	^M 46,6	41,3	*** ^M 25,7	315,5	0,0252
	Primorsko-notranjska	^M 75,1	* ^M 58,8	^M 70,9	^M 24,9	* ^M 41,2	^M 29,1	248,3	0,1892
	Obalno-kraška	61,4	62,0	61,3	38,6	38,0	38,7	0,6	0,9901
	Osrednjeslovenska	64,1	62,2	65,2	35,9	37,8	34,8	7,1	0,5194
	Podravska	66,3	71,4	72,0	33,7	28,6	28,0	29,8	0,1533
	Pomurska	71,8	73,4	66,5	28,2	26,6	33,5	39,5	0,4129
	Savinjska	66,0	64,4	***74,7	34,0	35,6	***25,3	95,6	0,0144
	Posavska	72,1	68,1	72,6	27,9	31,9	27,4	21,9	0,7520
	Zasavska	^M 64,8	63,3	^M 64,2	^M 35,2	36,7	^M 35,8	1,9	0,9797
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	68,2	67,2	*70,7	31,8	32,8	*29,3	10,1	0,1439
	Zahodna Slovenija	63,7	61,4	62,8	36,3	38,6	37,2	4,2	0,4971

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med pivkami, starimi 18–64 let, se je v med letoma 2012 in 2023 povečal delež žensk, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opile. Ugotovili smo tudi naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež tistih, ki so se opile, znižal; v starostih skupinah 35 let in več pa se je povišal;
- med pivkami s srednješolsko in z višješolsko izobrazbo ali več se je delež oseb, ki so se opile, povišal;
- med delovno aktivnimi in upokojenimi se je se je delež pivk, ki so se opile, povišal;
- v Koroški in Osrednjeslovenski regiji se je delež pivk, ki so se opile, povišal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.12.

Preglednica 8.12: Deleži pivk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, skupaj in glede starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

 PIVKE	Opijanje v zadnjih 12 mesecih								
	da			ne				χ^2	p
		2012	2018	2023	2012	2018	2023		
SKUPAJ		46,9	48,1	***53,5	53,1	51,9	***46,5	37,3	<0,0001
Starost	18–24 let	76,5	*70,1	**69,5	23,5	*29,9	**30,5	61,7	0,0754
	25–34 let	57,2	57,5	62,4	42,8	42,5	37,6	24,5	0,1909
	35–44 let	41,1	*51,1	**56,0	58,9	*48,9	**44,0	174,8	<0,0001
	45–54 let	39,1	37,5	***49,0	60,9	62,5	***51,0	126,9	<0,0001
	55–64 let	30,4	34,9	***40,7	69,6	65,1	**59,3	87,6	0,0027
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	45,5	41,2	45,5	54,5	58,8	54,5	23,5	0,5914
	Srednješolska	49,7	49,5	***55,4	50,3	50,5	***44,6	33,7	0,0031
	Višješolska, visokošolska ali več	43,5	*48,4	***53,1	56,5	*51,6	***46,9	71,3	<0,0001
Status aktivnosti	Delovno aktivne	44,4	46,8	***53,7	55,6	53,2	***46,3	72,9	<0,0001
	Brezposelne	53,6	47,2	50,9	46,4	52,8	49,1	39,1	0,4323
	Šolajoče se in druge	67,2	64,3	63,0	32,8	35,7	37,0	15,6	0,4826
	Upokojene	31,5	35,1	**42,8	68,5	64,9	**57,2	104,5	0,0242
Statistična regija	Gorenjska	39,0	*47,1	45,8	61,0	*52,9	54,2	63,2	0,1276
	Goriška	44,9	43,3	53,1	55,1	56,7	46,9	87,2	0,1796
	Jugovzhodna Slovenija	46,4	48,2	51,6	53,6	51,8	48,4	21,4	0,5959
	Koroška	39,2	*55,8	***61,5	60,8	*44,2	***38,5	463,9	0,0025
	Primorsko-notranjska	^M 59,5	46,8	^M 54,5	^M 40,5	53,2	^M 45,5	140,0	0,2912
	Obalno-kraška	44,9	52,9	^M 45,7	55,1	47,1	^M 54,3	66,8	0,4078
	Osrednjeslovenska	43,3	45,8	***53,9	56,7	54,2	***46,1	94,0	0,0002
	Podravska	52,3	50,4	55,7	47,7	49,6	44,3	23,5	0,2754
	Pomurska	52,8	46,0	*60,9	47,2	54,0	*39,1	188,9	0,0145
	Savinjska	53,2	47,7	53,9	46,8	52,3	46,1	39,7	0,1779
	Posavska	46,5	56,1	55,7	53,5	43,9	44,3	96,0	0,1714
	Zasavska	^M 44,1	^M 51,3	^M 52,7	^M 55,9	^M 48,7	^M 47,3	51,4	0,6549
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	50,6	49,4	***55,5	49,4	50,6	***44,5	32,3	0,0024
	Zahodna Slovenija	42,8	*46,6	***51,4	57,2	*53,4*	***48,6	56,2	0,0002

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

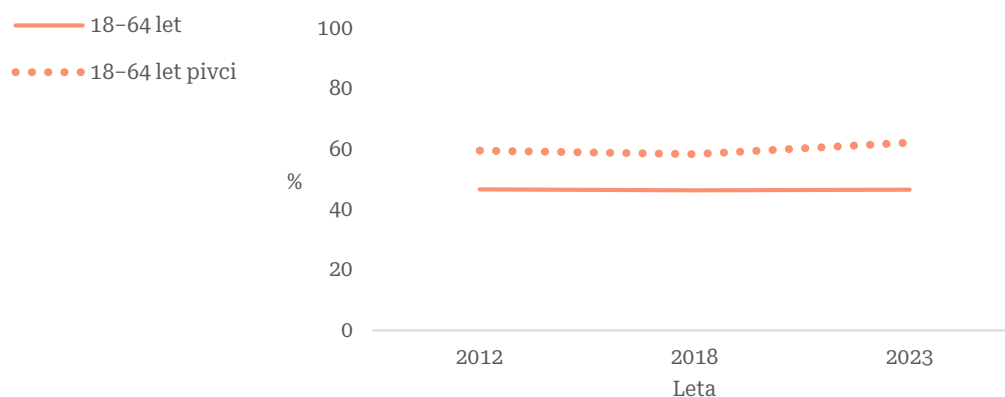
*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

8.2.4 Trendi za prebivalce, ki pijejo tvegano ali škodljivo

Med prebivalci, starimi 18–64 let, se odstotek tveganih ali škodljivih pivcev med leti 2012, 2018 in 2023 ni spremenil ($\chi^2 = 0,2$, $p = 0,9393$) (Slika 8.2).

Se pa med osebami, ki pijejo alkoholne pijače (pivci), starimi 18–64 let, med katerimi je delež tistih, ki pijejo alkoholne pijače tvegano ali škodljivo, višji, razširjenost tvegane ali škodljivega pitja alkohola povečuje. Delež oseb, ki pijejo tvegano ali škodljivo, je med pivci leta 2023 višji kot v letih 2012 in 2018 ($\chi^2 = 24,1,1$, $p = 0,0007$) (Slika 8.10).

Slika 8.2: Delež prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili tvegano ali škodljivo, v populaciji in med pivci, v letih 2012, 2018, 2023

Primerjava raziskav tvegane ali škodljivega pitja med pivci v Sloveniji, starimi 18–64 let, med letoma 2012 in 2023, je pokazala nekatere pomembne razlike; povečal se je delež pivcev, ki so najmanj 1-krat v letu pili tvegano ali škodljivo. Ugotovili smo tudi naslednje ključne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež tveganih ali škodljivih pivcev, znižal; v starostni skupini 35–44 pa se je ta delež povišal;
- med pivci z višješolsko izobrazbo ali več se je delež tveganih ali škodljivih pivcev povišal;
- med šolajočimi se se je delež tveganih ali škodljivih pivcev znižal; med delovno aktivnimi in upokojenimi pa se je povišal;
- v Koroški, Osrednjeslovenski in Savinjski regiji se je delež tveganih ali škodljivih pivcev povišal;
- v Vzhodni Sloveniji se je delež tveganih ali škodljivih pivcev povišal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.13.

Preglednica 8.13: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili na tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih							
		da			ne			χ^2	p
		2012	2018	2023	2012	2018	2023		
SKUPAJ		59,5	58,3	***62,1	40,5	41,7	***37,9	24,1	0,0007
Spol	Moški	68,7	*65,9	*68,6	31,3	*34,1	*31,4	18,6	0,0566
	Ženski	47,6	49,1	***54,2	52,4	50,9	***45,8	67,4	<0,0001
Starost	18–24 let	80,9	*71,4	**72,7	19,1	*28,6	**27,3	224,7	0,0001
	25–34 let	69,1	68,0	69,7	30,9	32,0	30,3	5,4	0,7162
	35–44 let	52,7	*59,2	***64,5	47,3	*40,8	***35,5	192,8	<0,0001
	45–54 let	54,0	50,3	*56,9	46,0	49,7	*43,1	70,9	0,0044
	55–64 let	47,6	49,6	***53,7	52,4	50,4	***46,3	53,6	0,0237
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	59,5	57,9	60,8	40,5	42,1	39,2	13,7	0,7277
	Srednješolska	62,7	*59,8	*63,6	37,3	*40,2	*36,4	26,3	0,0094
	Višješolska, visokošolska ali več	52,9	55,7	***60,2	47,1	44,3	***39,8	77,8	0,0001
Status aktivnosti	Delovno aktivni	58,6	58,1	***62,5	41,4	41,9	***37,5	37,8	0,0003
	Brezposelni	65,3	59,2	62,0	34,7	40,8	38,0	70,5	0,2297
	Šolajoči se in drugi	75,3	*68,5	**65,8	24,7	*31,5	**34,2	166,5	0,0011
	Upokojeni	42,8	47,0	***55,2	57,2	53,0	***44,8	213,0	0,0008
Statistična regija	Gorenjska	53,1	54,2	53,5	46,9	45,8	46,5	1,9	0,9416
	Goriška	59,7	55,3	60,4	40,3	44,7	39,6	51,2	0,3743
	Jugovzhodna Slovenija	64,7	58,6	61,4	35,3	41,4	38,6	60,1	0,2758
	Koroška	46,3	*57,9	**67,1	53,7	*42,1	**32,9	659,7	0,0007
	Primorsko-notranjska	72,1	*55,7	^M 63,6	27,9	*44,3	^M 36,4	443,9	0,0615
	Obalno-kraška	57,9	58,7	57,1	42,1	41,3	42,9	4,4	0,9419
	Osrednjeslovenska	56,8	55,4	***60,8	43,2	44,6	***39,2	49,5	0,0210
	Podravska	61,9	63,5	65,7	38,1	36,5	34,3	20,8	0,3178
	Pomurska	65,3	63,0	64,2	34,7	37,0	35,8	9,6	0,8195
	Savinjska	61,6	57,9	***67,9	38,4	42,1	***32,1	161,3	0,0024
	Posavska	62,8	65,7	66,6	37,2	34,3	33,4	22,9	0,7217
	Zasavska	^M 60,3	59,9	59,1	^M 39,7	40,1	40,9	2,0	0,9812
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	62,0	60,8	***65,2	38,0	39,2	***34,8	32,8	0,0037
	Zahodna Slovenija	56,5	55,5	*58,8	43,5	44,5	*41,2	18,0	0,0808

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med moškimi pivci, starimi 18–64 let, v trendu razširjenosti tveganega ali škodljivega pitja ni bilo pomembne razlike, ugotovili pa smo naslednje pomembne razlike:

- v starostni skupini 18–24 let se je delež tveganih ali škodljivih pivcev znižal; v starostni skupini 35–44 pa se je ta delež povešal;
- med šolajočimi se se je delež tveganih ali škodljivih pivcev znižal; med upokojenimi pa se je povešal;
- v Jugovzhodni Sloveniji se je delež tveganih ali škodljivih pivcev znižal, v Koroški regiji pa se je povešal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.14.

Preglednica 8.14: Deleži pivcev, med moškimi, v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

 PIVCI		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih								
		da			ne					
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p	
SKUPAJ		68,7	*65,9	*68,6	31,3	*34,1	*31,4	8,5	0,0564	
Starost	18–24 let	83,5	*72,1	**73,8	16,5	*27,9	**26,2	159,4	0,0006	
	25–34 let	76,9	76,2	75,2	23,1	23,8	24,8	2,6	0,8363	
	35–44 let	62,0	65,0	***70,9	38,0	35,0	***29,1	57,3	0,0126	
	45–54 let	65,4	*60,1	63,0	34,6	*39,9	37,0	20,9	0,1768	
	55–64 let	60,2	59,8	63,8	39,8	40,2	36,2	14,1	0,3360	
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	67,4	71,0	72,4	32,6	29,0	27,6	19,0	0,6218	
	Srednješolska	71,1	*65,6	68,6	28,9	*34,4	31,4	25,7	0,0042	
	Višješolska, visokošolska ali več	62,9	64,4	67,3	37,1	35,6	32,7	14,9	0,1826	
Status aktivnosti	Delovno aktivni	68,4	65,9	*68,8	31,6	34,1	*31,2	8,6	0,1202	
	Brezposelni	72,9	68,8	^M 71,4	27,1	31,2	^M 28,6	17,4	0,6836	
	Šolajoči se in drugi	82,4	*73,4	**67,6	17,6	*26,6	**32,4	189,7	0,0006	
	Upokojeni	53,2	56,2	***65,3	46,8	43,8	***34,7	100,9	0,0323	
Statistič-na regija	Gorenjska	64,7	59,3	59,1	35,3	40,7	40,9	28,2	0,3441	
	Goriška	67,3	62,9	66,1	32,7	37,1	33,9	16,9	0,7100	
	Jugovzhodna Slovenija	77,9	*66,8	**66,4	22,1	*33,2	**33,6	134,1	0,0397	
	Koroška	^M 53,8	60,8	*** ^M 73,1	^M 46,2	39,2	*** ^M 26,9	258,9	0,0563	
	Primorsko-notranjska	^M 78,8	* ^M 61,6	^M 70,9	^M 21,2	* ^M 38,4	^M 29,1	255,4	0,2044	
	Obalno-kraška	64,4	62,4	64,4	35,6	37,6	35,6	4,1	0,9292	
	Osrednjeslovenska	67,0	62,9	66,4	33,0	37,1	33,6	15,8	0,2612	
	Podravska	69,6	73,2	73,2	30,4	26,8	26,8	13,7	0,4339	
	Pomurska	73,5	76,6	68,1	26,5	23,4	31,9	60,4	0,2772	
	Savinjska	70,2	65,9	*77,2	29,8	34,1	*22,8	110,9	0,0096	
	Posavska	75,8	70,1	73,7	24,2	29,9	26,3	30,0	0,6888	
	Zasavska	^M 64,5	65,5	^M 64,4	^M 35,5	34,5	^M 35,6	1,2	0,9875	
	Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	71,0	69,1	72,2	29,0	30,9	27,8	8,1	0,2263
Zahodna Slovenija		66,2	*62,1	64,6	33,8	*37,9	35,4	13,4	0,1198	

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

Med pivkami, starimi 18–64 let, je bil trend razširjenosti tvegane ali škodljivega pitja med letoma 2012 in 2023 neugoden, pokazale pa so se še nekatere pomembne razlike:

- v starejših starostnih skupinah (35–64 let) se je delež tveganih ali škodljivih pivk povišal;
- med pivkami s srednješolsko in z višješolsko izobrazbo ali več se je delež tveganih ali škodljivih pivk povišal;
- med delovno aktivnimi in upokojenimi pivkami se je delež tveganih ali škodljivih pivk povišal;
- v Koroški in Osrednjeslovenski regiji se je delež tveganih ali škodljivih pivk povišal;
- v Vzhodni in Zahodni kohezijski regiji se je delež tveganih ali škodljivih pivk povišal.

Deleži so po letih prikazani v Preglednici 8.15.

Preglednica 8.15: Deleži pivk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pile tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023

 PIVKE		Tvegano ali škodljivo pitje v zadnjih 12 mesecih								
		da			ne					
		2012	2018	2023	2012	2018	2023	χ²	p	
SKUPAJ		47,6	49,1	***54,2	52,4	50,9	***45,8	36,5	<0,0001	
Starost	18–24 let	77,2	*70,6	71,5	22,8	*29,4	28,5	53,0	0,1325	
	25–34 let	59,4	57,9	62,6	40,6	42,1	37,4	18,0	0,3359	
	35–44 let	40,8	*51,9	**56,5	59,2	*48,1	**43,5	184,0	<0,0001	
	45–54 let	39,3	38,5	***49,5	60,7	61,5	***50,5	122,9	0,0001	
	55–64 let	32,0	37,1	**41,7	68,0	62,9	**58,3	75,0	0,0075	
Izobrazba	Osnovnošolska ali manj	48,9	43,5	46,1	51,1	56,5	53,9	24,0	0,6008	
	Srednješolska	49,6	50,5	***55,9	50,4	49,5	***44,1	35,1	0,0036	
	Višješolska, visokošolska ali več	44,2	*49,2	***54,1	55,8	*50,8	***45,9	71,4	<0,0001	
Status aktivnosti	Delovno aktivne	44,9	47,7	***54,1	55,1	52,3	***45,9	68,8	<0,0001	
	Brezposelne	54,8	49,1	52,9	45,2	50,9	47,1	32,1	0,5278	
	Šolajoče se in druge	68,3	64,3	64,4	31,7	35,7	35,6	19,1	0,4306	
	Upokojene	31,7	37,7	**44,0	68,3	62,3	**56,0	120,7	0,0173	
Statistična regija	Gorenjska	38,2	*47,9	46,4	61,8	*52,1	53,6	87,6	0,0733	
	Goriška	48,2	45,7	52,9	51,8	54,3	47,1	45,3	0,4250	
	Jugovzhodna Slovenija	48,0	47,9	54,2	52,0	52,1	45,8	39,2	0,4228	
	Koroška	37,2	*53,5	***60,6	62,8	*46,5	***39,4	487,9	0,0016	
	Primorsko-notranjska	^M 62,1	^M 47,6	^M 55,3	^M 37,9	^M 52,4	^M 44,7	169,4	0,2842	
	Obalno-kraška	^M 48,2	54,2	^M 46,7	^M 51,8	45,8	^M 53,3	55,2	0,5056	
	Osrednjeslovenska	44,6	46,8	***54,6	55,4	53,2	***45,4	85,4	0,0008	
	Podravska	52,1	50,9	56,5	47,9	49,1	43,5	28,9	0,2230	
	Pomurska	^M 52,4	48,2	*60,0	^M 47,6	51,8	*40,0	121,8	0,0795	
	Savinjska	52,3	48,8	55,2	47,7	51,2	44,8	33,5	0,2554	
	Posavska	46,1	*59,9	57,0	53,9	*40,1	43,0	168,2	0,0659	
	Zasavska	^M 52,8	^M 53,5	^M 53,0	^M 47,2	^M 46,5	^M 47,0	0,4	0,9969	
	Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija	50,6	50,4	***56,4	49,4	49,6	***43,6	35,5	0,0020
Zahodna Slovenija		44,0	47,7	***51,9	56,0	52,3	***48,1	46,3	0,0014	

M manj natančen podatek

* Statistično značilna razlika glede na raziskavo, izvedeno pred to.

** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavo 2012.

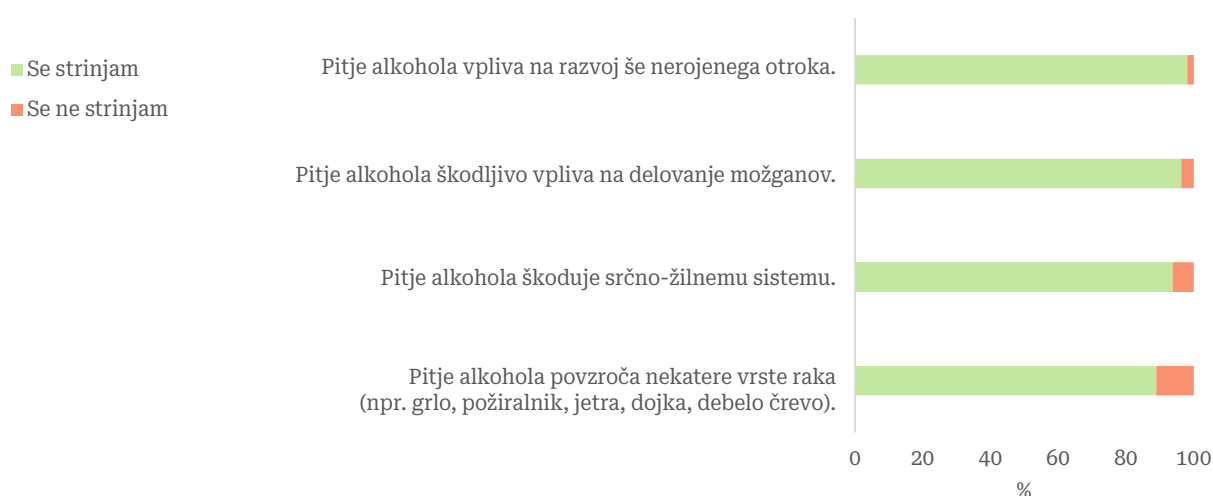
*** Statistično značilna razlika 2023 glede na raziskavi 2012 in 2018.

Trend: zeleno - razlika je pomembna in ugodna; rdeče - razlika je pomembna in neugodna

9 MNENJA PREBIVALCEV O ŠKODLJIVOSTI ALKOHOLA IN NEKATERIH UKREPIH ALKOHOLNE POLITIKE

9.1 MNENJA O ŠKODLJIVOSTI ALKOHOLA

Velika večina prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, se strinja, da pitje alkoholnih pijač vpliva na razvoj še nerojenega otroka (98,1 %), na delovanje možganov (96,4 %), da škoduje srčno žilnemu sistemu (93,8 %) ter povzroča nekatere vrste raka (89,0 %) (Slika 9.1). Z vsemi temi trditvami se strinja več žensk kot moških, več tistih, ki so stari 25 in več let kot v mlajših starostnih skupinah, samo s trditvama glede vpliva pitja alkoholnih pijač na še nerojenega otroka in na razvoj raka pa največ tistih z višješolsko izobrazbo ali več.

Slika 9.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih, 15–74 let, ki se strinjajo oz. ne strinjajo z navedenimi trditvami glede škodljivih posledic pitja alkohola

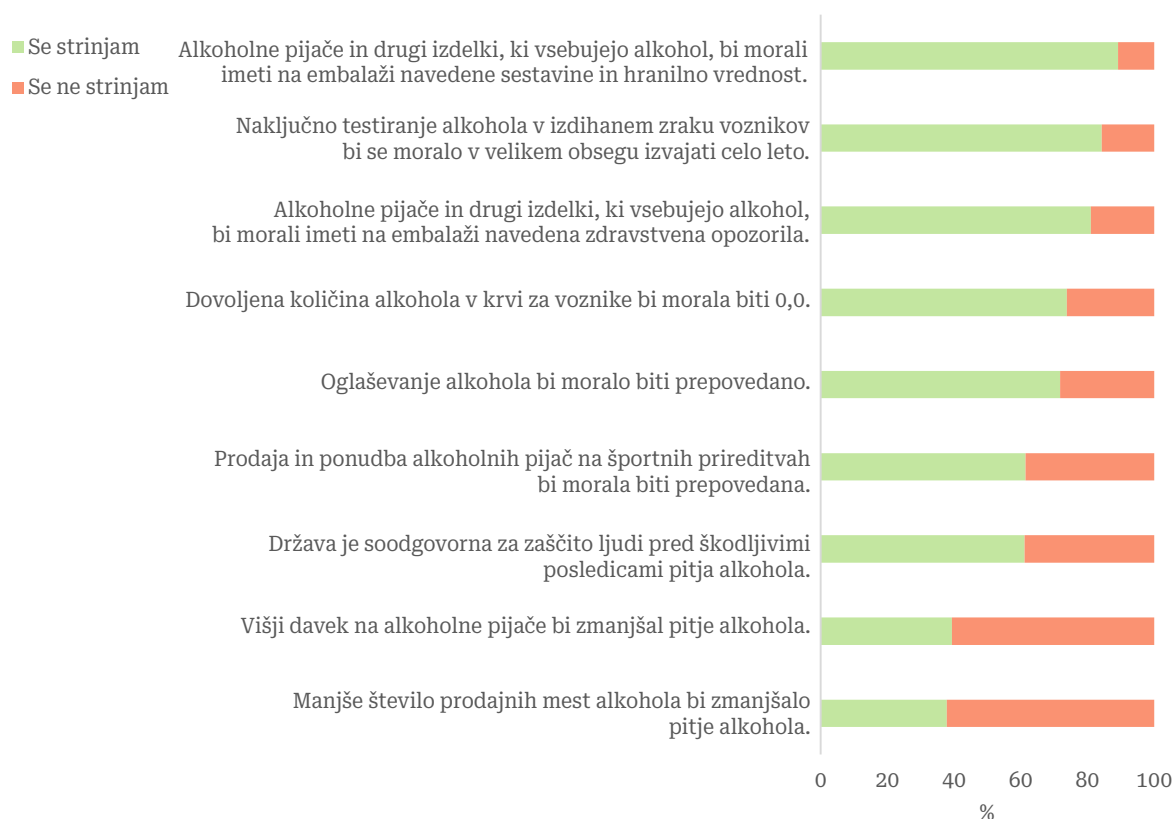
9.2 MNENJA O UKREPIH ALKOHOLNE POLITIKE

Prebivalci Slovenije, stari 15–74 let, v veliki meri podpirajo večino ukrepov alkoholne politike (Slika 9.2). Največ prebivalcev (89,2 %) podpira ukrep navajanja sestavin in hranilnih vrednosti na embalažah alkoholnih pijač in drugih izdelkov, ki vsebujejo alkohol, sledi ukrep naključnega testiranja alkohola v izdihanem zraku voznikov skozi celo leto (84,2 %). Prebivalci v veliki meri podpirajo tudi navajanje zdravstvenih opozoril na embalažah alkoholnih pijač in drugih izdelkov, ki vsebujejo alkohol (81,0 %), ter ničelno toleranco do alkohola za vse voznike (74,0 %). 71,8 % prebivalcev je mnenja, da bi moralo biti oglaševanje alkoholnih pijač prepovedano, 61,4 % pa se strinja s trditvijo, da bi morala biti prodaja in ponudba alkoholnih pijač na športnih prireditvah prepovedana. Prebivalci se v najnižji meri strinjajo s trditvami, da je alkohol dobrina kot vsaka druga in zato ne potrebuje nobenih posebnih omejitev ter da bi z uvedbo višjih davkov in manjšim številom prodajnih mest alkohola zmanjšali pitje alkohola. Pri vseh navedenih ukrepih so deleži strinjanja s posameznim ukrepom višji pri ženskah v primerjavi z moškimi (Slika 9.3), z izjemo trditve »Alkohol je dobrina kot vsaka druga, zato ne potrebuje nobenih posebnih omejitev.«, s katero se strinja več moških. Z večino navedenih ukrepov se bolj strinjajo osebe, stare 25 let in več, kot mlajše, z izjemo trditve, da je alkohol dobrina kot vsaka druga ..., za katero glede starosti oseb, ki so odgovorile, ni razlik.

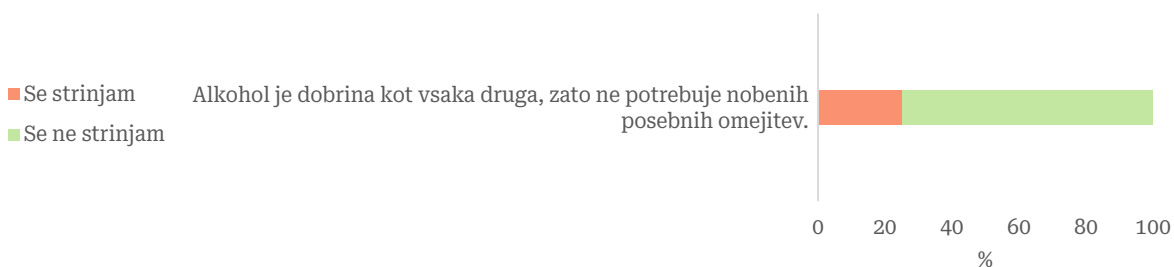
Po izobrazbi pa se osebe z višješolsko izobrazbo ali več v primerjavi z osebami iz drugih izobrazbenih skupin:

- bolj strinjajo z ukrepi: Alkoholne pijače in drugi izdelki, ki vsebujejo alkohol, bi morali imeti na embalaži navedene sestavine in hranilno vrednost; Dovoljena količina alkohola v krvi za voznike bi morala biti 0,0; Država je soodgovorna za zaščito ljudi pred škodljivimi posledicami pitja alkohola;
- manj pa z ukrepi: Manjše število prodajnih mest alkohola bi zmanjšalo pitje alkohola; Alkohol je dobrina kot vsaka druga, zato ne potrebuje nobenih posebnih omejitev; Prodaja in ponudba alkoholnih pijač na športnih prireditvah bi morala biti prepovedana.

a)

b)

Slika 9.2: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki se strinjajo oz. ne strinjajo z izbranimi ukrepi alkoholne politike

Slika 9.3: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki se strinjajo z izbranimi ukrepi alkoholne politike, po spolu

Pomembnosti razlik: 1 ($\chi^2 = 162,6$, $p < 0,0001$); 2 ($\chi^2 = 36,2$, $p < 0,0001$); 3 ($\chi^2 = 131,6$, $p < 0,0001$); 4 ($\chi^2 = 535,6$, $p < 0,0001$); 5 ($\chi^2 = 397,7$, $p < 0,0001$); 6 ($\chi^2 = 87,8$, $p < 0,0001$); 7 ($\chi^2 = 118,5$, $p < 0,0001$); 8 ($\chi^2 = 51,3$, $p < 0,0001$); 9 ($\chi^2 = 18,0$, $p < 0,0001$); 10 ($\chi^2 = 260,2$, $p < 0,0001$)

10 PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ IN DUŠEVNO ZDRAVJE

10.1 VERJETNOST TEŽAV V DUŠEVNEM ZDRAVJU

Preglednica 10.1: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in verjetnost težav v duševnem zdravju med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let

		Težave v duševnem zdravju						χ^2		p	
		visoka verjetnost			majhna verjetnost						
		%	95 % IZ		%	95 % IZ					
SKUPAJ		4,3	3,8	4,7	95,7	95,3	96,2				
Abstinenti in pivci	Abstinenti	4,1	3,2	5,1	95,9	94,9	96,8	43,8		<0,0001	
	Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	3,6	3,1	4,2	96,4	95,8	96,9				
	Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	8,6	6,7	10,9	91,4	89,1	93,3				
Opijanje v zadnjih 12 mesecih	Da	5,0	4,3	5,8	95,0	94,2	95,7	8,5		0,0083	
	Ne	3,7	3,2	4,3	96,3	95,7	96,8				
Opijanje v zadnjem mesecu	Da	6,9	5,3	8,8	93,1	91,2	94,7	18,5		<0,0001	
	Ne	3,9	3,5	4,4	96,1	95,6	96,5				

Abstinenti in pivci: Med prebivalci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je delež oseb z visoko verjetnostjo težav v duševnem zdravju višji kot med prebivalci, ki alkohola v zadnjih 12 mesecih niso pili ali so ga pili znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Opijanje v zadnjih 12 mesecih: Med prebivalci, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, je delež oseb z visoko verjetnostjo težav v duševnem zdravju višji kot med prebivalci, ki se v zadnjih 12 mesecih niso opili.

Opijanje v zadnjem mesecu: Med prebivalci, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, je delež oseb z visoko verjetnostjo težav v duševnem zdravju višji kot med prebivalci, ki se niso opili.

10.2 OCENA PRISOTNOSTI IZBRANIH BOLEZNI NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Preglednica 10.2: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in prisotnost bolezni na področju duševnega* zdravja med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let

		Prisotnost vsaj enebolenzi na področju duševnega zdravja							
		da			ne				
		%	95 % IZ		%	95 % IZ			
SKUPAJ		6,5	6,0	7,1	93,5	92,9	94,0		
Abstinenti in pivci	Abstinenti	7,1	6,0	8,4	92,9	91,6	94,0	19,1	0,0004
	Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	5,8	5,2	6,5	94,2	93,5	94,8		
	Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	9,5	7,6	11,9	90,5	88,1	92,4		
Opijanje v zadnjih 12 mesecih	Da	6,4	5,6	7,2	93,6	92,8	94,4	0,2	0,6994
	Ne	6,6	5,9	7,4	93,4	92,6	94,1		
Opijanje v zadnjem mesecu	Da	7,1	5,6	9,0	92,9	91,0	94,4	0,7	0,4202
	Ne	6,4	5,8	7,0	93,6	93,0	94,2		

*depresivna motnja, anksiozna motnja, motnje hranjenja (anoreksija, bulimija) in ADHD oz. hiperkinetična motnja

Abstinenti in pivci: Med prebivalci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je delež oseb s prisotnimi boleznimi (ene ali več) na področju duševnega zdravja višji v primerjavi s tistimi, ki alkohola v zadnjih 12 mesecih niso pili ali so ga pili znotraj dnevne meje manj tveganega pitja.

Opijanje v zadnjih 12 mesecih: Med prebivalci, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, in med tistimi, ki se niso, se deleža oseb s prisotnimi boleznimi (ene ali več) na področju duševnega zdravja ne razlikujeta.

Opijanje v zadnjem mesecu: Med prebivalci, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, in med tistimi, ki se niso, se deleža oseb s prisotnimi boleznimi (ene ali več) na področju duševnega zdravja ne razlikujeta.

10.3 SAMOMORILNE MISLI ALI POSKUS SAMOMORA

Preglednica 10.3: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in prisotnost samomorilnih misli ali poskusa samomora med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let

		Prisotnost samomorilnih misli ali poskusa samomora						χ^2	p
		da			ne				
		%	95 % IZ		%	95 % IZ			
SKUPAJ		7,8	7,2	8,4	92,2	91,6	92,8		
Abstinenti in pivci	Abstinenti	5,5	4,6	6,7	94,5	93,3	95,4	75,6	<0,0001
	Pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja	7,9	7,1	8,7	92,1	91,3	92,9		
	Pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja	15,0	12,5	17,8	85,0	82,2	87,5		
Opijanje v zadnjih 12 mesecih	Da	9,7	8,7	10,8	90,3	89,2	91,3	34,8	<0,0001
	Ne	6,4	5,7	7,1	93,6	92,2	94,3		
Opijanje v zadnjem mesecu	Da	12,8	10,6	15,3	87,2	84,7	89,4	38,1	<0,0001
	Ne	7,2	6,6	7,8	92,8	92,2	93,4		

Abstinenti in pivci: Med prebivalci, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, je delež oseb s samomorilnimi mislimi ali poskusom samomora višji v primerjavi s prebivalci, ki alkohola v zadnjih 12 mesecih niso pili ali so ga pili znotraj dnevne meje manj tveganega pitja. Tudi med prebivalci, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, je delež oseb s prisotnostjo samomorilnih misli ali poskusa samomora višji kot med abstinenti.

Opijanje v zadnjih 12 mesecih: Med prebivalci, ki so se v zadnjih 12 mesecih opili, je delež oseb s samomorilnimi mislimi ali poskusom samomora višji kot med prebivalci, ki se v zadnjih 12 mesecih niso opili.

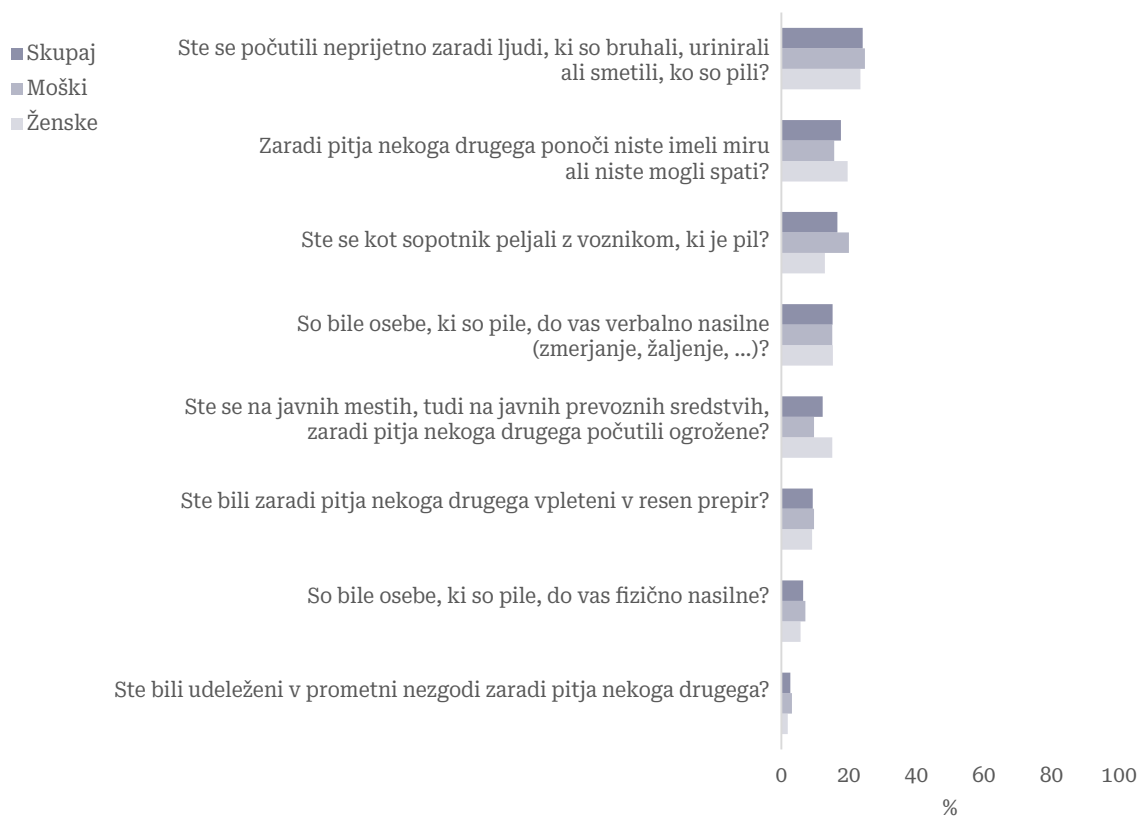
Opijanje v zadnjem mesecu: Med prebivalci, ki so se v zadnjem mesecu opili, je delež oseb s samomorilnimi mislimi ali poskusom samomora višji kot med prebivalci, ki se niso opili.

11 POSLEDICE ZARADI PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ DRUGIH OSEB

Vsak četrti prebivalec Slovenije (25,9 %), star 15–74 let, je imel vsaj eno negativno izkušnjo zaradi pitja alkoholnih pijač nekoga drugega. O vsaj eni negativni izkušnji zaradi pitja alkoholnih pijač nekoga drugega so v večji meri poročale osebe mlajše od 35 let ter osebe s poklicno izobrazbo kot osebe s srednjo izobrazbo ter višješolsko izobrazbo ali več, medtem ko razlik med spoloma nismo ugotovili.

Približno petina prebivalcev (17,6 %) poroča, da zaradi pitja nekoga drugega ponoči ni mogla spati ali ni imela miru. Nekoliko manj (15,1 %) jih je bilo priča verbalnemu nasilju s strani osebe, ki je pila alkoholne pijače, 6,4 % pa jih je doživelo fizično nasilje. 9,3 % prebivalcev je bilo zaradi pitja nekoga drugega že vpletenih v resen prepir, 12,2 % pa se jih je na javnih mestih, tudi na javnih prevozi, že počutila ogrožene. 16,6 % prebivalcev se je že peljalo s sovoznikom, ki je pil, 2,6 % pa jih je bilo udeleženih v prometni nesreči, ki se je zgodila zaradi pitja nekoga drugega. Skoraj četrtina (24,1 %) prebivalcev se je že počutila neprijetno zaradi ljudi, ki so pili in bruhal, urinirali ali smetili (Slika 11.1).

Več žensk kot moških je poročalo, da zaradi pitja nekoga drugega ponoči niso imele miru ali niso mogle spati ($\chi^2 = 24,5$, $p < 0,0001$), da so se na javnih mestih in prevoznih sredstvih zaradi pitja nekoga drugega, počutile ogrožene ($\chi^2 = 60,9$, $p < 0,0001$); manj kot moških pa se jih je že peljalo s sovoznikom, ki je pil ($\chi^2 = 81,0$, $p < 0,0001$), manj jih je že bilo udeleženih v prometni nesreči, ki se je zgodila zaradi pitja nekoga drugega ($\chi^2 = 13,6$, $p = 0,0009$) in tudi manj jih je poročalo, da so bile osebe, ki so pile, do njih fizično nasilne ($\chi^2 = 7,7$, $p = 0,0140$).

Slika 11.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so bili priča ali so doživeli različne posledice zaradi pitja alkoholnih pijač drugih oseb, skupaj in po spolu

12 KAZALO SLIK

Slika 5.1: Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	39
Slika 5.2: Deleži abstinentov, oseb, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in oseb, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, po statističnih regijah	41
Slika 5.3: Deleži abstinentov, moških, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in moških, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	43
Slika 5.4: Deleži abstinentk, žensk, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in žensk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	46
Slika 6.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	51
Slika 6.2: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah	51
Slika 6.3: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	54
Slika 6.4: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	56
Slika 6.5: Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	59
Slika 6.6: Deleži pivcev starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji po statističnih regijah	59
Slika 6.7: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	61
Slika 6.8: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	63
Slika 6.9: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	67
Slika 6.10: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah	68
Slika 6.11: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	70

Slika 6.12: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	72
Slika 6.13: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	75
Slika 6.14: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, po statističnih regijah	75
Slika 6.15: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	77
Slika 6.16: Deleži pivki, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah in statusu aktivnosti	79
Slika 7.1: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, glede na način pitja	83
Slika 7.2: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	84
Slika 7.3: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji po statističnih regijah	84
Slika 7.4: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	87
Slika 7.5: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi in statusu aktivnosti	89
Slika 7.6: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji glede na način pitja	93
Slika 7.7: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	94
Slika 7.8: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji po statističnih regijah	94
Slika 7.9: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po statusu aktivnosti in kohezijskih regijah	96
Slika 7.10: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah in statusu aktivnosti	98
Slika 8.1: Deleži abstinentov in prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v letih 2012, 2018, 2023	100
Slika 8.2: Delež prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili tvegano ali škodljivo, v populaciji in med pivci, v letih 2012, 2018, 2023	124

Slika 9.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih, 15–74 let, ki se strinjajo oz. ne strinjajo z navedenimi trditvami glede škodljivih posledic pitja alkohola	130
Slika 9.2: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki se strinjajo oz. ne strinjajo z izbranimi ukrepi alkoholne politike	131
Slika 9.3: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki se strinjajo z izbranimi ukrepi alkoholne politike, po spolu	132
Slika 11.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so bili priča ali so doživeli različne posledice zaradi pitja alkoholnih pijač drugih oseb, skupaj in po spolu	136

13 KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.1: Statusi neodgovora in odgovora ter stopnja odgovora	26
Preglednica 3.2: Značilnosti v raziskavo vključenih prebivalcev Slovenije (uteženi podatki)	27
Preglednica 4.1: Pivci in abstinenti v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, skupaj in po spolu	32
Preglednica 4.2: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–17 let in 18–74 let, skupaj, po spolu in kohezijski regiji	33
Preglednica 4.3: Pogostost pitja alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih med pivci, starimi 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu in starostnih skupinah	34
Preglednica 4.4: Popite merice alkoholnih pijač ob eni priložnosti v zadnjih 12 mesecih med pivci, starimi 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu in starostnih skupinah	35
Preglednica 5.1: Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah	37
Preglednica 5.2: Abstinenti, osebe, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in osebe, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	40
Preglednica 5.3: Abstinenti, moški, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja, in moški, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, v Sloveniji, stari 18–74 let, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	44
Preglednica 5.4: Abstinentke, ženske, ki pijejo znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in ženske, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, v Sloveniji, stare 18–74 let, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	47
Preglednica 6.1: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah	48
Preglednica 6.2: Pogostost opijanja med pivci, starimi 15–74 let, skupaj in po spolu	49
Preglednica 6.3: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah	49
Preglednica 6.4: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	52
Preglednica 6.5: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	55
Preglednica 6.6: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	57

Preglednica 6.7: Deleži pivcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah	58
Preglednica 6.8: Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	60
Preglednica 6.9: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	62
Preglednica 6.10: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	64
Preglednica 6.11: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah	65
Preglednica 6.12: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah	66
Preglednica 6.13: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	69
Preglednica 6.14: Deleži moških, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	71
Preglednica 6.15: Deleži žensk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	73
Preglednica 6.16: Deleži pivcev, starih 15–17 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu in kohezijskih regijah	74
Preglednica 6.17: Deleži pivcev, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	76
Preglednica 6.18: Deleži pivcev med moškimi, starimi 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opili, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	78
Preglednica 6.19: Deleži pivk, starih 18–74 let, ki so se v zadnjem mesecu najmanj 1-krat opile, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	80
Preglednica 7.1: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, glede na njihov način pitja	81
Preglednica 7.2: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah	82
Preglednica 7.3: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjih 12 mesecih med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, glede na njihov način pitja	82

Preglednica 7.4: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	85
Preglednica 7.5: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	88
Preglednica 7.6: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjih 12 mesecih, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	90
Preglednica 7.7: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let, glede na njihov način pitja	91
Preglednica 7.8: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 15–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, statističnih in kohezijskih regijah	92
Preglednica 7.9: Opijanje najmanj 1-krat v zadnjem mesecu med prebivalci Slovenije, starimi 18–74 let, glede na njihov način pitja	92
Preglednica 7.10: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po spolu, starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	95
Preglednica 7.11: Deleži pivcev s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu med moškimi, starimi 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	97
Preglednica 7.12: Deleži pivk s tveganim ali škodljivim pitjem v zadnjem mesecu, starih 18–74 let, v Sloveniji, skupaj, po starostnih skupinah, izobrazbi, statusu aktivnosti, statističnih in kohezijskih regijah	99
Preglednica 8.1: Deleži abstinentov in pivcev med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	101
Preglednica 8.2: Deleži abstinentov in pivcev, med moškim, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023	103
Preglednica 8.3: Deleži abstinentk in pivk, med ženskami, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023	105
Preglednica 8.4: Deleži abstinentov, pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivcev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja, med prebivalci Slovenije, starimi 18–64 let, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	107
Preglednica 8.5: Deleži abstinentov, pivcev znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivcev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja, med moškimi, starimi 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023	109

Preglednica 8.6: Deleži abstinentk, pivk znotraj dnevne meje manj tveganega pitja in pivk, ki pijejo čez dnevno mejo manj tveganega pitja, starih 18–64 let, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično regijo in kohezijsko regijo, Slovenija v obdobju 2012–2023	111
Preglednica 8.7: Deleži prebivalcev Slovenije, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	113
Preglednica 8.8: Deleži moških v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	115
Preglednica 8.9: Deleži žensk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	117
Preglednica 8.10: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	119
Preglednica 8.11: Deleži pivcev, moških v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjem letu najmanj 1-krat opili, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	121
Preglednica 8.12: Deleži pivk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so se v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat opile, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	123
Preglednica 8.13: Deleži pivcev v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili na tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na spol, starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	125
Preglednica 8.14: Deleži pivcev, med moškimi, v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pili tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	127
Preglednica 8.15: Deleži pivk v Sloveniji, starih 18–64 let, ki so v zadnjih 12 mesecih najmanj 1-krat pile tvegano ali škodljivo, skupaj in glede na starost, izobrazbo, status aktivnosti, statistično in kohezijsko regijo, v obdobju 2012–2023	129
Preglednica 10.1: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in verjetnost težav v duševnem zdravju med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let	133
Preglednica 10.2: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in prisotnost bolezni na področju duševnega zdravja med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let	134
Preglednica 10.3: Pitje alkoholnih pijač v zadnjih 12 mesecih in prisotnost samomorilnih misli ali poskusa samomora med prebivalci Slovenije, starimi 15–74 let	135

14 LITERATURA

Alcohol and Society. Theme 2016/17: Alcohol and Cancer. The Swedish society of medicine in IOGT-NTO, 2017. Dostopno 10. 5. 2024 na: [Alkohol-och-cancerrapport-2016_ENG.pdf \(iogt.org\)](#)

Anderson P in Baumberg B. Alcohol in Europe. London: Institute of Alcohol Studies, 2006.

Babor TF, Casswell S, Graham K, Huckle T, Livingston M, Osterberg E in dr. Alcohol: No Ordinary Commodity: Research and Public Policy. Oxford: Oxford University Press, 2023.

Bagnardi V, Blangiardo M, La Vecchia C, Corrao G (2001). A meta-analysis of alcohol drinking and cancer risk. Br J Cancer, 85: 1700–1705.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Fact Sheets – Underage Drinking. Dostopno 26. 3. 2015 na: <http://www.cdc.gov/alcohol/fact-sheets/underage-drinking.htm>

Charrier L, van Dorsselaer S, Canale N, Baska T, Kilibarda B, Comoretto RI et al. A focus on adolescent substance use in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 3. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2024.

Čebašek Travnik Z, Hovnik Keršmanc M, Stergar E. Alkohol?: čim manj – tem bolje, otroci in mladostniki pa sploh ne! Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 1999.

Čebašek-Travnik, Z. Slovenia: alcohol today - could a country be addicted to alcohol? Addiction 2006; 102: 11–4.

De Witt DJ, Adlaf EM, Offord DR, Ogborne AC. Age at first alcohol use: a risk factor for the development of alcohol disorders. Am J Psychiatry 2000; 157(5): 745–50.

EMCDDA project CT.99.EP.08 B. Lizbona: EMCDDA, 2002. Dostopno 6. 9. 2024 na: https://www.euda.europa.eu/html.cfm/index58052EN.html_en

Eurostat. European Health Interview Survey (EHIS wave 3) — Methodological manual. Luxembourg: Eurostat, 2020. Dostopno dne 6. 9. 2024 na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-01-20-253>

Eurostat. Task Force on Core Social Variables - Final report. Luxembourg: Eurostat, 2007. Dostopno 6. 9. 2024 na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-07-006>

GBD, 2019. Institute for health metrics and evaluation, Global burden of disease, 2020. Dostopno 30. 10. 2020; zadnji dostopni podatki so za leto 2019: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>

Grant BF, Dawson DA. Age at onset of alcohol use and its association with DSM-IV alcohol abuse and dependence: results from the National Longitudinal Alcohol Epidemiologic Survey. J Subst Abuse 1997; 9: 103–10.

Hovnik Keršmanc M, Čebašek Travnik Z, Stergar E. Alkohol? : starši lahko vplivamo! Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, 2003.

Hovnik Keršmanc M, Radoš Krnel S, Roškar M, Vardič D. Alkohol. V Zaletel M, Vardič D, Hladnik M (uredniki), Zdravstveni statistični letopis Slovenije 2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje; 2024 [citirano 22. 7. 2024]. Dostopno na: <https://www.nijz.si/sl/publikacije/zdravstveni-statisticni-letopis-2019>

Jeriček Klanšček H, Roškar M, Drev A, Pucelj V, Koprivnikar H, Zupanič T, Korošec A. Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji, izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023.

Kalton G in Vehovar V. Vzorčenje v anketah. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, 2001.

Kolšek M. Ali vem, pri čem sem s svojim pitjem? Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2011a. Dostopno 20. 9. 2018 na: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/ali_vem_pri_cem_sem_s_svojim-alkohol_a5-v3_preview-2011.pdf

Kolšek M. O pitju alkohola: priročnik za zdravnike družinske medicine. 2., dopolnjena izdaja. Ljubljana: Department of Family Medicine of the University of Ljubljana, 2011b.

Kovše K, Tomšič S, Mihevc Ponikvar B, Nadrag P. Posledice tveganega in škodljivega uživanja alkohola v Sloveniji. Zdrav Vestn 2012; 8: 119–27.

Kraus L, Bloomfield K, Augustin R, Reese A. Prevalence of alcohol use and the association between onset of use and alcohol-related problems in a general population sample in Germany. Addiction 2000; 95(9): 1389–401.

Lovrečič B, Lovrečič M. Zdravstvena problematika alkohola v Sloveniji. ISIS 2017; 11:32–7. Dostopno 24. 7. 2018 na: <http://online.pubhtml5.com/agma/yyob/#p=32>

Metličar T. Registrirana poraba čistega alkohola na prebivalca, starega 15 let in več, v obdobju 2000–2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje; 2024 (neobjavljeni podatki).

Moskalewicz J, Sieroslawski, J. Drinking population surveys – guidance document for standardized approach. Final report prepared for the project Standardizing Measurement of Alcohol-Related Troubles – SMART. Institute of Psychiatry and Neurology: Varšava, 2010. Dostopno 6. 9. 2024 na: https://www.drugsandalcohol.ie/15682/1/EU_Comm_Drinking_population_surveys.pdf

Nacionalni inštitut za javno zdravje. Meje manj tveganega pitja alkohola. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje. Dostopno 3. 7. 2018 na: http://nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije/nijz_plakat_alko_b_2017_tisk.pdf

Nacionalni inštitut za javno zdravje. NIJZ podatkovni portal [na spletu]. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje; 2024. Dostopno 22. 7. 2024 na: <https://podatki.nijz.si/>

National Institute for Public Health and the Environment (RIVM). ECHI indicator development and documentation. Joint Action for ECHIM Final Report Part II. Bilthoven: RIVM, 2012. Dostopno 6. 9. 2024 na: https://health.ec.europa.eu/indicators-and-data/european-core-health-indicators-echi_en

OECD (2023), Measuring Population Mental Health, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5171eef8-en>.

Petrič VK. Predlogi ukrepov. V M Zorko, T Hočevar, A Tančič Grum, VK Petrič, S Radoš Krnel, M Lovrečič, B Lovrečič, uredniki. Alkohol v Sloveniji. Trendi v načinu pitja, zdravstvene posledice škodljivega pitja, mnenja akterjev in predlogi ukrepov za učinkovitejšo alkoholno politiko. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014: 134–56.

Radoš Krnel S, Hovnik Keršmanc M, Rozina E, Zupanc I. Epidemiološko spremljanje porabe alkohola in izbranih zdravstvenih posledic rabe alkohola v Sloveniji v obdobju 2013–2021 Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2024.

Rehm J, Gmel, GE Sr, Gmel G, Hasan OSM, Imtiaz S, Popova S et al. (2017) .The relationship between different dimensions of alcohol use and the burden of disease—an update. Addiction, 112: 968–1001.

Roškar M, Hovnik Keršmanc M. Pitje alkoholnih pijač. V S Pustivšek, M Vinko, T Kofol-Bric, A Korošec, R Pribaković Brinovec, M Vrdelja, A Jelenc, Ma Remec (uredniki), Kako skrbimo za zdravje v 2020? Z zdravjem povezan vedenjski slog prebivalcev Slovenije 2020. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023.

Rumgay H, Lam F, Ervik M, Soerjomataram I (2021a). Cancers attributable to alcohol. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer. Dostopno 19. 7. 2023 na: <https://gco.iarc.fr/causes/alcohol>

Rumgay H, Murphy N, Ferrari P, Soerjomataram I. Alcohol and Cancer: Epidemiology and Biological Mechanisms. *Nutrients*, 2021b; 13(9): 31.

Rumpf, H., Meyer, C., Hapke, U., & John, U. (2001). Screening for mental health: validity of the MHI-5 using DSM-IV Axis I psychiatric disorders as gold standard. *Psychiatry Research*, 105, 243–253.

Shield KD, Parry C, Rehm J. Chronic diseases and conditions related to alcohol use. *Alcohol Res.* 2013; 35(2): 155–73.

Smukavec A. Natančnost statističnih ocen. Splošno metodološko pojasnilo. SURS, 2020. Dostopno 8. 8. 2024 na : <https://www.stat.si/dokument/8884/NatancnostStatisticnihOcenMPsplosna.pdf>

Strand, B., Dalgard, O., Tambs, K., & Rognerud, M. (2003). Measuring the mental health status of the Norwegian population: A comparison of the instruments SCL-25, SCL-10, SCL-5 and MHI-5 (SF-36). *Nordic Journal of Psychiatry*, 57, 113–118.

World Health Organization. Global status report on alcohol and health. Geneva: WHO, 2014. Dostopno 10. 7. 2014 na: http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/msb_gsr_2014_1.pdf?ua=1

World Health Organization. Alcohol consumption, harm and policy responses in 30 European countries. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2019.

World Health Organization. European health for all database, 2024c. HFA. Geneva: World Health Organization. Dostopno 22. 7. 2024 na: <https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>

World Health Organization. Global alcohol action plan 2022–2030. Geneva: World Health Organization; 2024b. Dostopno 22. 7. 2022 na: 16 May_24013_ENG_Global alcohol action plan 2022–2030 (who.int).

World Health Organization. Global status report on alcohol and health and treatment of substance use disorders Geneva: World Health Organization; 2024a.

World Health Organization. IARC MONOGRAPHS ON THE IDENTIFICATION OF CARCINOGENIC HAZARDS TO HUMANS. Dostopno 10. 5. 2024 s spletne strani: Agents Classified by the IARC Monographs, Volumes 1–135 – IARC Monographs on the Identification of Carcinogenic Hazards to Humans (who.int)

Zaletel Kragelj L, Čebašek Travnik Z, Hovnik Keršmanc M. Čezmerno pitje alkoholnih pijač. V: Zaletel Kragelj L, Fras Z, Maučec Zakotnik J. Tvegana vedenja, povezana z zdravjem in nekatera zdravstvena stanja pri odraslih prebivalcih Slovenije. Ljubljana: Univerza v Ljubljani Medicinska fakulteta, Katedra za javno zdravje, 2004: 341–84.

NIJZ Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

 Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana

 +386 1 2441 400

 info@nijz.si

 <http://www.nijz.si/>

